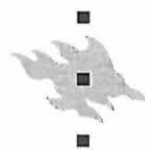

Raportti Virolahden Porolahden ympäristön ja Pihlajajoen varren arkeologisesta inventoinnista 2007–2008

Teemu Mökkönen & Työryhmä
2008

Virolahden varhaishistoria – keskiaikainen ruotsalais- ja suomalaisasutus
arkeologisena tutkimuskohteena

HELSINGIN YLIOPISTO

Historiallisen ajan arkeologian opintopiiri,
Arkeologian oppiaine, Helsingin yliopisto

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Tutkimuksen nimi:	Virolahden varhais historia – keskiaikainen ruotsalais- ja suomalaisasutus arkeologiasena tutkimuskohteena
Tutkimuslaji:	Inventointi
Tutkimuksen toteuttaja:	Historiallisen ajan arkeologian opintopiiri (Helsingin yliopisto, Arkeologian oppiaine) yhteistyössä Museoviraston rakennushistorian osaston kanssa
Kenttätöiden johtaja:	Teemu Mökkönen (FL)
Osallistujat:	Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas, Niko Latvakoski, Tiina Mikkanen, Marianna Niukkanen (intendentti, FM), Kerkko Nordqvist (FM), Heidi Nordqvist, Anna-Maria Salonen, Nora Salonen, Eeva Salmi, Elina Terävä, Riikka Tevali, Tuovi Vaara, Eeva Vakkari ja Santeri Vanhanen
Kenttätyöaika:	12.-14.5. 2007, 22.-24.9.2007, 26.-28.4.2008 (yhteensä 9 vrk)
Rahoitus:	Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiö
Tutkimuskohde:	Virolahden Porolahden ympäristön keskiaikaisen ruotsalaisasutuksen alue (kylät Hailila, Ala-Pihlaja, Koivuniemi (sisältää nykyisen Kirkonkylän), Eerikkälä ja Rännänen). Porolahteen laskevan Pihlajajoen varren suomenkielisen asutuksen alue (Ylä-Pihlaja) Koko tutkimusalue on peruskarttalehdellä VIROLAHTI 3042 10.
Löydöt:	Vuoden 2007 löydöt: Historiallisen ajan löydöt on luetteloitu Museoviraston historian osaston arkistoon päänumerolla KM 2007130: 1–71 Esihistorialliset löydöt on luetteloitu kohdekohtaisilla päänumeroilla KM 37107–37113 Museoviraston arkeologian osaston arkistoon.

Tuloksista lyhyesti:

Inventoinnissa löydettiin kaksi keskiaikaista kohdetta – Ylä-Pihlajassa sijaitseva Harjula ja Ala-Pihlajassa sijaitseva kohden ”Pihlajatien ja Museotien risteys”. Keskiaikaiset löydöt ovat lasittamatonta harmaasavikeramiikkaa ja Siegburgin kivisavikeramiikkaa.

Useilta muilta kohteilta löydettiin palanutta savea ja savitiivistettä, mutta ajoitettavissa oleva löytöaineisto ajoittui pääosin keskiaikaan nuoremmaksi. Lisäksi kolmelta kohteelta (Rännäsen kylän Hietala, Pihlajantien ja Museotien risteys ja Kirkonkylän Kirkon pohjoispuolen peltorinne) löydettiin mahdollisesti keskiajalle ajoittuvaa kivisavikeramiikkaa.

Tutkimusalueella nykyinen asutus sijaitsee todennäköisesti pääosin samoilla paikoilla kuin keskiajan ja uuden ajan alun asutus. Siksi helpoin tapa selvittää tietyn paikan asutushistoriaa, on asutuksen viereisten peltöjen pintapöimintä. Näin saadaan läpileikkaus aineistosta, joka on päätynyt lannan mukana pellolle.

Inventointiolosuhteet eivät olleet optimaalisia. Keväällä 2007 monet pellot olivat auki, mutta kuivuuden takia esineistön löytäminen oli vaikeaa. Syksyllä 2007 taas oli ollut niin sateista, ettei koneilla oltu päästy peltotöihin. Tämän takia lähes kaikki tutkimusalueen pellot olivat syksyllä kiinni. Lisäksi syyskyltöjen tekeminen on muutenkin vähentynyt – pellot jätetään usein sängelle talvehtimaan. Syksyn inventoinnissa kaikki keskiajan ja rautakauden kohteiden löytämiseksi tehtävä oli tehty jo ensimmäisen päivän aikana, minkä jälkeen siirryimme etsimään metsien puolelta kivikauden kohteita peruskarttalehdiltä VIROLAHTI 3042 10 ja KLAMILA 3042 07. Alkuperäisen suunnitelman mukainen inventointi saatettiin loppuun kevään 2008 inventoinnissa.

Tutkimuksissa löydettiin yhteensä 27 kohdetta. Näistä 6 ajoittuu esihistorialliselle ajalle, 19 historialliselle ajalle ja 2 kohteelta on sekä historiallisia että esihistoriallisia löytöjä. Lisäksi lisää löytöjä saatiin kahdelta entuudestaan tunnetulta kivikauden kohteelta.

Raportti löytyy Museoviraston rakennushistorian osaston ja arkeologian osaston arkistoista sekä Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineesta

Toukokuun 2007 ryhmäkuva Ylä-Pihlajan Seuratalon juhlasalin näyttämöllä. Takarivissä Tiina Mikkonen (vas.), Kerkko Nordqvist, Riikka Tevali, Teemu Mökkönen, Tuuli Heino-
nen, Tarja Knuutinen ja Nora Salonen. Eturivissä Anna-Maria Salonen (vas.), Liisa Kun-
nas, Tuovi Vaara, Elina Terävä ja Eeva Salmi. Kuva T. Mökkönen.

Syyskuun 2007 ryhmäkuva asuinpaikalla Ylä-Pihlajan nuorisoseura. Seisomassa Heidi
Nordqvist (vas.), Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Tuovi Vaara, Liisa Kunnas, Tarja Knuuti-
nen ja Eeva Vakkari. Edessä Teemu Mökkönen ja Niko Latvakoski. Kuva T. Mökkönen.

Raportti Virolahden Porolahden ympäristön ja Pihlajajoen varren arkeologisesta inventoinnista 2007–2008

SISÄLTÖ

Tutkimuksen taustoja	2
Historiallisen ajan arkeologian opintopiiritoiminta Helsingin yliopistossa.....	2
Virolahden varhais historian tutkimuskysymyksiä.....	2
Virolahden Porolahden ympäristö ja Pihlajajoen varsi tutkimuskohteena	3
Inventoinnin käytännön toteutus	5
Raportin laatiminen	5
Tulokset	6
Historialliset kohteet	9
Virolahti Kartanonpelto 1 ja Kartanonpelto 2	9
Virolahti Ylä-Pihlajan nuorisoseura	15
Virolahti Harjula (Tenttula).....	20
Virolahti Peltola.....	26
Virolahti Heijari NW-pelto.....	28
Virolahti Pihlajatie ja Museotien risteys.....	30
Virolahti Kujala	35
Virolahti Mäki	38
Virolahti Kirkon pohjoispuolen peltorinne.....	40
Virolahti Hailila.....	42
Virolahti Kantaniitty.....	44
Virolahti Hietala	46
Virolahti Hailiniemi 2.....	48
Virolahti Hailiniemi 3.....	51
Virolahti Hailiniemen louhoksen majoitusalue	53
Virolahti Mäkelä.....	57
Virolahti Toporovanvuoren näkölennätinasema.....	59
Virolahti Niemi.....	62
Virolahti Koivuniemi 1.....	65
Virolahti Koivuniemi 2.....	68
Virolahti Haaja	72
Esihistorialliset kohteet	74
Virolahti Ylä-Pihlajan nuorisoseura	74
Virolahti Harjula (Tenttula).....	74
Virolahti Haaja	74
Virolahti Kusikallio	75
Virolahti Suurikorpi.....	77
Virolahti Vaimäki.....	81
Virolahti Meskäärty.....	83
Virolahti Hailiniemi 1.....	90
Virolahti Kirkonturan länsipuoli	95
LIITTEET Poistettu	
Liite 1	Historiallinen aika – A) Vuoden 2007 löytöluettelo (KM 2007130: 1–71) B) Vuoden 2008 löytöluettelo (KM 2008078 - 2008080)
Liite 2	Esihistoriallinen aika Vuosien 2007–2008 löytöluettelo (KM 37107 – 37113)

Raportti Virolahden Porolahden ympäristön ja Pihlajajoen varren arkeologisesta inventoinnista 2007–2008

Teemu Mökkönen & Työryhmä

Tutkimuksen taustoja

Historiallisen ajan arkeologian opintopiiritoiminta Helsingin yliopistossa

Helsingin yliopiston historiallisen arkeologian opintopiiritoiminnalla on jo pitkät perinteet. Toiminta alkoi 1990-luvun alussa, jolloin arkeologian, historian ja taidehistorian opiskelijat toteuttivat *Suomen keskiaikainen kartanolaitos –projektin (SUKKA-projekti)*, joka tutki arkeologisesti Perniön asutusta ja kolmea 1300-, 1500- ja 1700-luvuille ajoittuvaa kartanoa. Projektin päätteeksi tutkimustuloksista julkaistiin kirja¹ ja koottiin näyttely, joka oli aluksi esillä Perniön museossa ja myöhemmin Turun Aboa Vetus museossa sekä Kansallismuseossa.

Nykyistä vastaava opintopiiritoiminta alkoi vuonna 2002. Tuolloin perustettu opintopiiri aloitti *Medeltidsarkeologi på landsbygden –projektin (MARK -projekti)*, jonka tutkimukset kohdistuivat Pernajan Tomtäkerin keskiaikaiselle kylätontille.² Nyt kun Pernajan tutkimukset on saatu päätökseen ja julkaistua³, opintopiirin toimintaa jatkettiin Virolahden varhaishistoriallista asutusta tutkivalla inventoinnilla.

2000-luvun aikana keskiaikaista maaseutuasutusta on tutkittu myös muissa Helsingin yliopiston tutkimushankkeissa. Vuonna 2002 Vårt Maritima Arv – Merellinen perintömme projektissa aloitettiin rautakauden lopun ja keskiajan asutuksen tutkiminen Uudenmaan rannikkoalueella.⁴ Uudenmaan tutkimukset jatkuvat yhä jatkoprojekteina.

Virolahden tutkimuksilla jatkettiin arkeologian oppiaineen tutkimusprojektien keskiaikaisen maaseutuarkeologian perinteitä. Tutkimuskohteena Virolahti on haastava ja tehty inventointi oli Kymenlaaksossa ensimmäinen lajissaan. Tutkimuksellisten tavoitteiden lisäksi inventointi tuki opiskelijoiden opintopiiritoimintaa, jonka pääasiainen tehtävä on täydentää yliopistolla annettavaa historiallisen ajan arkeologian opetusta.

Virolahden varhaishistorian tutkimuskysymyksiä

Virolahti on rautakauden lopun ja keskiajan arkeologien tutkimuksen kannalta haastava tutkimusalue. Alueen asutushistoria on rautakauden keskiajan alun osalta hämärän peitossa. Alueelle tiedetään saapuneen ruotsalaista uudisasutusta 1200-luvun lopulla. Nimistöhistorian ja ruotsalaisasutuksen kylien sijainnin perusteella alueella on ollut suomalaista asutusta jo ennen ruotsalaisasutuksen levittäytymistä Virolahden rannikkoalueelle.⁵ Suomalaisen asutuksen

¹ Niukkanen, Marianna (toim.) 1997: *Perniö – kuninkaan ja kartanoiden pitäjä. Helsingin yliopiston taidehistorian laitoksen julkaisuja XV*. Helsinki.

² MARK -projektin toimintaa esitellään projektin kotisivuilla <<http://www.helsinki.fi/arkeologia/mark/index.htm>>

³ Seuraavat artikkelit julkaisussa *SKAS* 4/2006 – Ahl, Eva 2006: Från studiecirkel till projekt - en översikt; Rosendahl, Ulrika 2006: Att gräva tomtmark utgångspunkter för ett arkeologiskt projekt på en medeltida bytomt; Knuutinen, Tarja 2006: Pernajan Gammelbyn asutushistoriaa keskiajalta 1700-luvulle katsaus Pernajan pitäjän voudintilien autioterminologiaan; Hämäläinen, Heini 2006: Hanki hyvä tontti!; Tevali, Riikka 2006: Pernajan Gammelbyn Tomtäkerin uunirakenne; Salonen, Noora & Väisänen, Riikka 2006: Pernaja Gammelby Tomtäker löytöjen kertomaa; Knuutinen, Tarja 2006: Yhteen vetoa MARK-projektista tutkimuksen antia - avoimia kysymyksiä.

⁴ VMA –projektin projektiesittely <<http://www.helsinki.fi/hum/arla/vma/index.htm>>

⁵ mm. Kaukiainen, Yrjö 1970: *Virolahden historia 1. 1850-luvulle*. Lappeenranta. Sama ajatus esitetään myös Ragnar Rosénin kirjoituksissa.

juuret ja ikä ovat kuitenkin tuntemattomia. Virolahden ja nykyisen Haminan saaristosta tunnetaan joitakin rautakauden lopulle ajoittuvia hautauksia.⁶ Kymenlaakson rannikon mantereelta rautakauden lopun löydöt kuitenkin puuttuvat. Kyseessä on todennäköisesti tutkimuksen puutteesta johtuva harha, sillä Haminasta tehdyn siitepölytutkimuksien perusteella alueen jatkuva maanviljely on alkanut jo viikinkiajan lopulla.⁷

Virolahden ensimmäinen historiallinen maininta on vuodelta 1336. Kyseisessä asiakirjassa annetaan Tallinnan porvareille lupa käydä kauppaa kolmessa Viipurin linnaläänin kaupapaikassa Viipurissa, Virolahdella ja Vehkalahdessa. Näistä paikoista käytetään termiä *civitas*, jolla tarkoitetaan yleensä kaupunkia, mutta joskus myös paikkaa jolla on erityisiä kaupallisia ja hallinnollisia tehtäviä. Asiakirjan kirjoitusaikana Suomessa ei ollut kuin yksi kaupunki, eli Turku. Virolahden osalta asiakirja tarkoittaa todennäköisesti alueen keskiaikaista hallintokartanoa Munkkiniemiä, ja sen alaisuudessa toiminutta kaupapaikkaa. Virolahden Lapurin varhaiskeskiaikainen hylky liittyy mahdollisesti myös Munkkiniemen toimintaan.⁸

Munkkiniemen tarkka sijainti ei ole tiedossa, mutta todennäköisimmin se on sijainnut Virolahden kirkonkylän länsipuolella sijaitsevan Porolahden alueella (Kuva 1).⁹ Keskiakaisien asiakirjojen ja Jaakko Teitin 1500-luvun tietojen pohjalta tiedetään Virolahden Haililan ja Ala-Pihlajan tilojen kuuluneen osana Munkkiniemen kartanoon. Lisäksi Kirkonkylää lähempänä sijaitsevan Koivuniemen on oletettu kuuluneen keskiajalla samaan kokonaisuuteen.¹⁰ Munkkiniemi on menettänyt hallinnollisen merkityksensä jo 1300-luvun lopulla. Aikaisemmat hallintokeskukset menettivät merkityksensä Viipurin vakiintuessa alueen hallinnon keskeiseksi.¹¹ Virolahden Munkkiniemen kukoistuskauti jäi siten sangen lyhyeksi vain noin sadan vuoden mittaiseksi.

Virolahden varhaishistorian osalta jo hyvin yksinkertaisetkin kysymykset ovat aiheellisia. Esimerkiksi kysymys, millaisia olivat alueen keskiaikaiset ja uuden ajan alun kylät, on hyvin aiheellinen. Emme tiedä ovatko alueen kylät olleet tiiviisti rakennettuja kokonaisuuksia vai onko kyläksi laskettu asutus hajaantunut harvakseltaan laajemmalle alueelle? Keskeisenä tutkimuskysymyksenä on myös alueen suomalaisasutuksen kulttuurillinen tausta. Onko Virolahden varhaiskeskiaikainen suomalaisasutus luonnehdittavissa karjalaiseksi, kuten pohjoisempana ensimmäisen Salpausselän alueella Lappeessa. Toisin sanoen, onko Virolahti ollut osa Karjalaista kulttuuripiiriä ennen alueen päätymistä Viipurin linnan hallinnon alaisuuteen?

Virolahden Porolahden ympäristö ja Pihlajajoen varsi tutkimuskohteena

Virolahden Porolahden ympäristön nykyisten kylien asutus on oletettavasti syntynyt 1200-luvun lopun ruotsalaisasutuksen seurauksena. Sisämaassa jokivarsien asutuksen oletetaan olevan asutuspohjaltaan suomalaista ja ruotsalaisasutusta vanhempaa. Tässä inventointitutkimuksessa tutkimusalue kattaa sekä rannikkovyöhykkeen ruotsalaiskylien alueen (Porolahden ympäristö) että yhden suomalaiskylän (Porolahteen laskevan Pihlajajoen varren Ylä-Pihlajan ky-

⁶ Näitä ovat Virolahden osalta nykyisin Venäjän puolella sijaitsevat 1910-luvulla tutkittu Pitkäpaaden Essaaren röykkiöhauta ja Orslahden 1930-luvulla tutkittu kumpuhauta. Haminan puolelta tunnetaan 1990-luvun alussa Kymenlaakson silloisen maakunta-arkeologin Timo Miettisen tutkimat Kuorsalon ja Tammion Västrin röykkiöhaudat.

⁷ Miettinen, Timo 1998: *Kymenlaakson esihistoriaa. Kymenlaakson maakuntamuseon julkaisuja* n:o 26. Kotka.

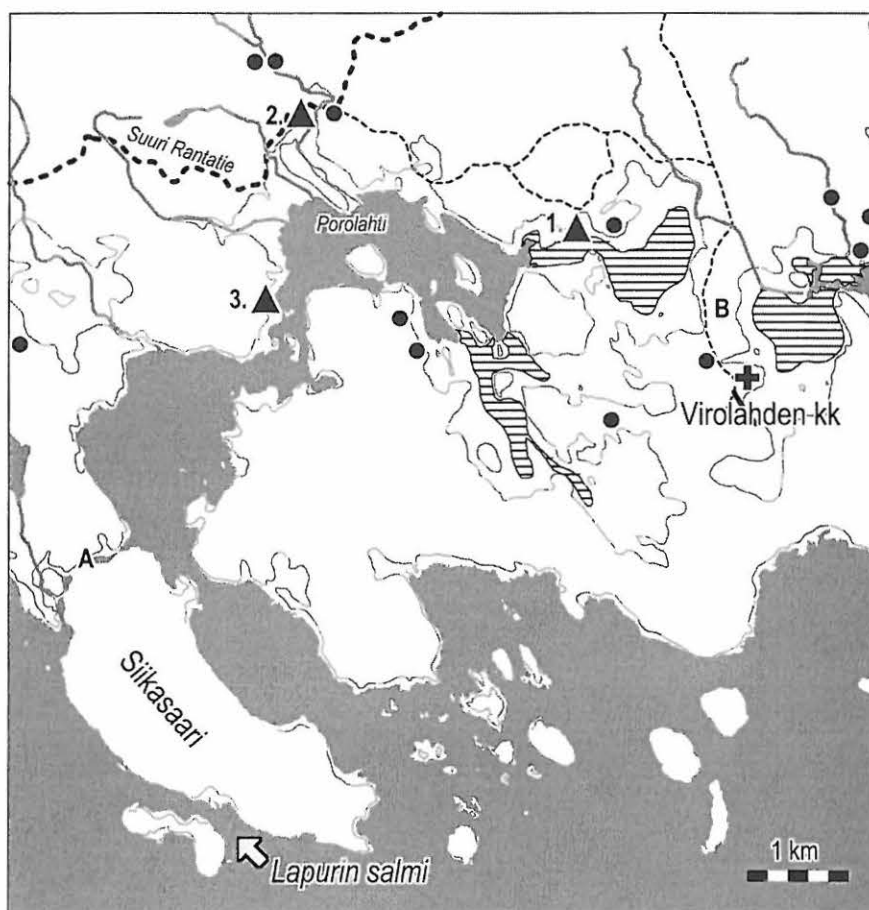
⁸ Mökkönen, Teemu 2006: Virolahden Lapurin hyllyn ajoitus ja sen yhteys paikalliseen asutushistoriaan. *Suomen Museo* 2005.; Mökkönen, Teemu painossa. Lapuri Wreck – A Viking Age wreck turned out to be medieval. Julkaistaan toukokuussa 2006 Tammissaarella pidetyn seminaarin ”Fishery, trade and piracy – Baltic and North Sea in the Middle Ages and later” seminaarijulkaisussa.

⁹ Kaukiainen 1970: *Virolahden historia I. 1850-luvulle*. Lappeenranta

¹⁰ Virolahden Munkkiniemen kartanosta Kaukiainen 1970 lisäksi myös Suhonen, Veli-Pekka 2006: Viipurista länteen ja Kymenkartanosta itään – Huomiota Viipurin voutikunnan 1300-luvun hallintokeskuksista. *SKAS* 1/2006.

¹¹ Suhosen (2006) mukaan Munkkiniemeä vastaava kehitystä on lödetävissä myös muiden Viipurin linnaläänin 1300-luvun hallintokeskusten osalta.

lä). Täältä alueelta pyrittiin löytämään alueen keskiaikaiseen asutukseen liittyviä konkreettisia jäänteitä kuten talonpohjia ja esinelöytöjä. Ylä-Pihlajan alueelta oli syytä odottaa myös rautakautisia löytöjä. *Inventoinnin pääasiallinen tutkimusalue on karttalehdellä 4042 10 VIROLAHTI.*

Asutus

- = 1500-luvun puolivälin täysverot
- ▲ = 1500-luvun puolivälin lamputilat
(1 = Koivuniemi, 2 = Ala-Pihlaja,
3 = Hailila)
- ⊕ = keskiaikainen kivisakasti

- = nykyinen vesi
- ▨ = vettä vuoden 1845 kihlakunnankartassa
- = 2,5 m mpy korkeuskäyrä
- A = Ahdassalmi
- B = vetokannas Taipaleen kylän vierellä

Kuva 1. Porolahden ympäristö. Historiallisesti tunnettujen Koivuniemen, Ala-Pihlajan ja Haililan tilojen on katsottu yhdessä muodostaneen keskiaikaisen Munkkiniemen keskuskartanon. Tilat on merkitty nimien nykyisten sijaintien pohjalta. Kuvassa on esitettyä myös Lapurin salmi, josta tunnetaan 1200-luvun lopulle ajoittuva hylky. Keskiajalla nykyisen Porolahden vesialueet ovat olleet huomattavasti nykyistä laajempia. Tuolloin alueelle on ollut mahdollista purjehtia myös Siikasaaren pohjoispuolitse Ahdassalmen kautta. Virolahden kirkonkylän pohjoispuolella on lisäksi oletettu sijainneen Porolahden ja Rautalanselän yhdistävä vetokannas. Kartan täysverot esitettyinä Kaukiaisien (1970:81) pohjalta. Tiet vuoden 1845 kihlakunnan kartan pohjalta. (Lähde Mökkönen 2006)

Materiaalisen kulttuurin tutkimisen kannalta tutkimusalue on mielenkiintoinen. Minikäläisiä eroja on havaittavissa oletettavasti Smoolannista lähtöisin olevan ruotsalaisperäisen

asutuksen ja suomalaisperäisen asutuksen materiaalisen kulttuurin välillä, vai onko näitä etniseltä taustaltaan toisistaan poikkeavia ryhmiä edes mahdollista erottaa toisistaan pelkän esi-neistön avulla? Lisäksi tieto Porolahden alueella sijainneesta 1300-luvun hallintokartanosta nostaa esiin myös kaupalliset näkökohdat. Kyseinen aika on hansakaupan nousun aikaa Suomenlahden alueella. 1280-luvulla hansaliittoon liittyneen Tallinnan porvareilla on asiakirjatie-tojen perusteella ollut kauppayhteyksiä alueelle. Minkälaisia merkkejä hansakauppa ja alueen noin sadan vuoden ”nousukausi” on jättänyt alueen arkeologiseen aineistoon?

Tutkimusalueena Porolahti ympäristöineen on haastava. Alue on kuvattuna useissa 1700-luvun Uudenkaupungin rajaa kuvaavissa kartoissa, mutta tarkempi kartoitus alueella on tehty vasta 1800-luvulla. Tutkimusalueen kattavat vanhimmat kartat ajoittuvat 1800-luvun alkuun. Näissä venäläisissä alue- ja rajakartoissa tutkimusalueen kylät ja niitä ympäröivät pel-lot näkyvät vielä selkeästi omina kokonaisuuksinaan¹². Tämä kuva kuitenkin hajoaa alueella 1820-luvulla alkaneen isojaon myötä. Virolahdelta on olemassa joitakin 1730-luvun tarkkoja kartoituksia, mutta tutkimusalueelle niitä ei satu yhtään. Alueen asutus on oletettavasti pää-osin pysynyt samoilla paikoilla keskiajalta nykypäivään.

Inventoinnin käytännön toteutus

Inventointi toteutettiin kolmena kolmen päivän mittaisena inventointi matkana: 12.–14.5. 2007, 22.–24.9.2007 ja 26.–28.4.2008. Vuonna 2007 maastossa liikuttiin yhtenä ryhmänä, minkä ansiosta isojenkin peltoalueiden pintapoiminta oli suhteellisen nopeaa. Vuoden 2008 inventointi toteutettiin kahtena pienempänä ryhmänä, tosin tuolloinkin tiettyjä kohteita pinta-poimittiin koko joukon voimin. Yhteensä inventointiin osallistui 17 henkilöä, joista samanai-kaisesti paikalla oli 6–12 henkeä.

Vuonna 2007 olosuhteet eivät olleet peltojen pintapoimintaa varten parhaat mahdolli-set. Keväällä pellot olivat auki, mutta maaperän kuivuus vaikeutti löytöjen havaitsemista. Syksyllä ongelmat olivat taas päinvastaiset. Syksy oli ennätysateinen Kaakkois-Suomessa, eikä koneilla ollut päästy peltotöihin. Suurin osa pelloista oli kyntämättä, ja osilla pelloista oli jäänyt jopa viljat puimatta. Lisäksi syyskyntöjen poisjänti on lisääntymään päin. Moni maanviljelijä antaa peltonsa talvehtia sängellä.

Syksyn 2007 inventoinnissa saatiin tutkimuksen varsinaisella inventointialueella teh-tyä yhden päivän aikana kaikki, mitä varhaishistoriallisten kohteiden etsinnän suhteen oli teh-tävissä. Syksyn inventoinnin viimeiset kaksi päivää käytettiin kivikauden kohteiden etsimi-seen – koska pelloilla ei ollut mitään tehtävissä, siirryttiin metsän puolelle. Kivikauden koh-teiden inventointia tehtiin peruskarttojen VIROLAHTI 3041 10 ja KLAMILA 3042 07 alueil-la. Käytännössä tämä tarkoittaa Pihlajajoen ja Ravijoen varsia sekä Järvenkylän takamaita, joka on ollut kivikaudella suuremman lahden kyljessä sijainnutta suojaista saaristoa.

Keväällä 2008 tilanne oli peltojen pintapoiminnan kannalta edellistä vuotta huomatta-vasti parempi. Keväällä 2008 saatettiin loppuun inventointisuunnitelman mukaiset työt, jotka jäivät edellisenä vuonna olosuhteiden pakosta tekemättä. Lisäksi inventointialuetta laajennetiin myös Suomen ja Venäjän rajan tuntumaan Hailiniemen alueelle (karttalehti 3044 01).

Raportin laatiminen

Mukana olleet opiskelijat vastasivat kentällä tehtyjen yleiskarttaluonnosten puhtaaksi piirtä-misestä, löytöjen puhdistamisesta ja luetteloinnista (löydöt käytiin ensiksi yhdessä läpi isom-malla porukalla). Inventointiraportin tekstiosuuksista ja raportin koostamisesta vastaa tutki-muksen nimellinen johtaja Teemu Mökkönen.

Keväällä 2008 inventointi tehtiin kahdessa ryhmässä, joista toisen kohdekuvauksista vastaa Teemu Mökkönen ja toisen Tuuli Heinonen ja Tarja Knuutinen.

¹² Esimerkiksi vuoden 1806 kartat MH 351/2d 6:3 ja MH 350/2d 3:4 (Kansallisarkisto).

Tulokset

Inventoinnissa löydettiin yhteensä 19 uutta historiallisen ajan asutushistoriallista kohdetta. Kaksi raporttiin mukaan otetuista kohteista löydettiin alueelle vuonna 2005 tehdyn tutustumiskäynnin aikana. Kahdelta raportissa mukana olevasta historiallisen ajan kohteesta on myös kivistä löytöjä. Nämä kohteet ovat Harjula ja jo ennestään tunnettu kivistä asuinpaikka Ylä-Pihlajan nuorisoseura.

Ennestään tuntemattomia kivistä asuinpaikkoja löydettiin viisi. Näiden lisäksi saatiin lisää löytöjä ennestään tunnetuilta Ylä-Pihlajan nuorisoseuran ja Haajan asuinpaikoilta.

Historiallisen ajan löydöistä mielenkiintoisimpia ovat *Ylä-Pihlajan Harjulasta* löydetty harmaasavikeramiikan palat, joiden sekoitteena on pieni määrä murskattua punaista tiiltä. Sekoitteeltaan, savimassaltaan sekä valmistu että polttotekniikaltaan vastaavaa keramiikkaa löytyi kesällä 2007 myös Henrik Janssonin metsähallitukselle tekemän Itäisen Suomenlahden kansallispuiston arkeologisessa inventoinnissa. Haapasaarta edeltäneeltä kylänpaikalta Vanhankylänmaasta löytynyt pala on voimakkaasti profiloitu kylkipala, jossa on taitteen alapuolella näkyvissä aaltoviivakoristelua. Aaltoviivakoristelun esiintyminen on yleensä keskiaikainen piirre. Astiat ajoittuvat mahdollisesti 1400-luvulle. Tämän aineiston tulkinnassa tulee kuitenkin olla varovainen, sillä pienten keramiikan palojen identifiointi on aina hankalaa. Mikäli kyseessä on slaavilainen harmaasavikeramiikka, mikä ei ole poissuljettu mahdollisuus, ajoitus voi olla huomattavasti nuorempi, jopa 1800-luvun alku.

Muita historiallisen ajan ajoitettavia löytöjä ovat ns. ”Partamieskannujen” palaset, joita löydettiin kahdelta kohteelta: *Ala-Pihlajan kohteelta Pihlajatie ja Museotien risteys* sekä *Kirkonkylän suunnalta kohteelta Mäki*. Partamiehenkannut ajoittuvat 1500-luvulta 1700-luvulle. Kolmelta kohteelta (*Räinnäisen kylän Hietala, Pihlajantien ja Museotien risteys, ja Kirkonkylän Kirkon pohjoispuolen peltorinne*) löydettiin lisäksi pieniä paloja kivistä keramiikkaa, joka on mahdollisesti Sieburgin tuotantoa ja ajoittuu keskiaikaan. Harjulasta löydettiin myös yksi pala Waldenburgin kivistä keramiikkaa. Ainoat varmasti keskiaikaiset kivistä keramiikat ovat kohteilta *Pihlajatie ja Museotien risteys* ja *Ylä-Pihlajan Nuorisoseura* löydetty Sieburgin kivistä keramiikan palat.

Tutkimuksen taustoissa esitettiin kysymyksiin ei nyt saatu aineisto riittävästi vastaamaan. Paremmassa olosuhteissa tuloksetkin olisivat saattaneet olla parempia. Realismin nimissä on kuitenkin todettava, että suuri osa Porolahden ympäristön vanhoista peltoalueista on nykyisin täysin maanmuokkausta vaativan maatalouden ulkopuolella. Näiden alueiden arkeologinen aineisto ei ole niin helposti saavutettavissa kuin aluetta peruskartan pohjalta katsoen saattaisi kuvitella. Lisäksi suurin osa vanhoista kylätonteista on vielä nykyisinkin asutettuina, minkä takia vanhaan asutukseen liittyvät rakenteet (esim. uunin perustukset) ovat tuhoutuneet tai peittyneet ja löytöaineiston löytäminen on vaikeaa.

Esihistoriallisista kohteista ehdottomasti mielenkiintoisin ja yllättävin kohde on ehdottomasti Järvenkylän mailla sijaitseva *Meskäärty* asumuspainannekohde. Kyseinen asumuspainanne on osin kotitarvehiekkakuopan rikkoma. Alun perin siinä on ollut kolme huonetta, mutta hiekanotto on tuhonnut niistä yhden melkein kokonaan. Ehjä osa on huomiota herättävän kookos, vallilta vallille mitattuna noin 30 x 20 metriä. Kohde on Etelä-Suomessa toistaiseksi uniikki. Lähimmät vastineet Suomesta löytyvät Pohjois-Pohjanmaalta. Lisäksi kohteelta löydetty keramiikkaa (etupäässä orgaanisekoitteista karkeampaa keramiikkaa joka vaikuttaa koristelultaan lähinnä Kiukaisen keramiikan tapaiselta, lisäksi mukana on todennäköisesti myös muutama pieni koristelematon pala nuorakeramiikkaa), jollaista ei ole vielä aiemmin löydetty asumuspainanteiden yhteydestä.

Yhteenvedon voidaan todeta, että inventoinnin tulokset ovat olosuhteisiin nähden tyydyttäviä. Inventoinnin tuloksista tullaan julkaisemaan kaksi artikkelia: toinen Meskäärtyyn asumuspainanteesta¹³ ja toinen historiallisen ajan löytöaineistosta.

Lämmin kiitos *Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiölle* tutkimukselle myönnetystä rahoituksesta, mikä mahdollisti tutkimussuunnitelman toteuttamisen.

Helsingissä

8. joulukuuta 2008

Teemu Mökkönen

¹³ Mökkönen, Teemu *painossa*: A Review of Neolithic multi-room housepits as seen from the Meskäärty site in Virolahti parish, extreme south-eastern Finland. *Estonian Journal of Archaeology* 2008, Vol. 12, No. 2.

HISTORIALLISEN AJAN KOHTEET

Kunta	Kylä	Kohde	Vanha kohde	esihist. & hist. kohde	asuinpaikka	muu kohde	X (P)	Y (I)	Z
Virolahti	Taipale	Kartanonpelto 1			X		6711566	3537156	2,0
Virolahti	Taipale	Kartanonpelto 2			X		6711530	3537228	5,0
Virolahti	Ylä-Pihlaja	Ylä-Pihlajan nuorisoseura		X	X		6715380	3532420	15,0
Virolahti	Ylä-Pihlaja	Harjula (Tenttula)		X	X		6715140	3532475	12,0
Virolahti	Ylä-Pihlaja	Peltola				X	6715202	3532660	10,0
Virolahti	Ylä-Pihlaja	Heijari NW-pelto			(X)		6714973	3532504	8,0 -10,0
Virolahti	Ala-Pihlaja	Pihlajatien ja Museotien risteys			X		6713718	3533576	12,5
Virolahti	Ala-Pihlaja	Kujala			X		6713723	3533767	5,0
Virolahti	Kirkonkylä	Mäki			(X)		6710970	3537300	4,0
Virolahti	Kirkonkylä	Kirkon pohjoispuolen peltorinne			(X)		6711412	3537856	4,0
Virolahti	Hailila	Hailila			(X)		6711910	3533160	5,0
Virolahti	Hailila	Kantaniitty			X		6712274	3532696	5,0
Virolahti	Rännänen	Hietala			(X)		6711584	3534640	7,5
Virolahti	Rännänen	Mäkelä			X		6711966	3534598	5
Virolahti	Vilkkilä	Hailiniemi 2			X		6713188	3540588	6
Virolahti	Vilkkilä	Hailiniemi 3				X	6712882	3540802	6
Virolahti	Vilkkilä	Hailiniemen louhoksen majoitusalue			X		6713086	3540240	6
Virolahti	Vilkkilä	Toropovanvuoren näkölennätinasema				X	6713499	3539994	25
Virolahti	Ala-Pihlaja	Niemi			X		6713162	3533578	2,5 - 5
Virolahti	Koivuniemi	Koivuniemi 1			X		6712665	3536708	5
Virolahti	Koivuniemi	Koivuniemi 2			X	X	6712965	3536497	10
Virolahti	Ylä-Pihlaja	Haaja	X	X	X		6714980	3532728	13 - 14

ESIHISTORIALLISET KOHTEET

Kunta	Kylä	Kohde	Vanha kohde	esihist. & hist. kohde		X (P)	Y (I)	Z	
Virolahti	Ylä-Pihlaja	Ylä-Pihlajan nuorisoseura	X	X	X	6715380	3532420	15,0	
Virolahti	Ylä-Pihlaja	Harjula (Tenttula)		X	X	6715140	3532475	12,0	
Virolahti	Ylä-Pihlaja	Kusikallio				X	6716174	3532136	15,0
Virolahti	Ravijoki	Suurikorpi			X		6716114	3528337	27,5
Virolahti	Haavisto	Vaimäki				X	6718806	3531236	25,0
Virolahti	Järvenkylä	Meskäärtty			X		6712870	3527680	17,5
Virolahti	Ylä-Pihlaja	Haaja	X	X	X		6714980	3532728	13,0
Virolahti	Vilkkilä	Hailiniemi 1				X	6713340	3540656	15
Virolahti	Virolahden kirkonkylä	Kirkonturan länsipuoli				X	6711878	3537664	7,0

Inventointiraportissa mukana olevat kohteet.

Historialliset kohteet

s. i. kohteeseen
1000011099

Virolahti Kartanonpelto 1 ja Kartanonpelto 2

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat – talonpohjat
kivirakenteet – uunipohjat
Ajoitus: historiallinen aika
Lukumäärä: –

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10

Kartanonpelto 1

Koordinaatit: X = 6711566 Y = 3537156 Z = 2,0

Kartanonpelto 2

Koordinaatit: X = 6711530 Y = 3537228 Z = 5,0

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Virolahden kirkolta n. 850 m WNW. Alueen asutus on sijoittunut hiekkakan-
kaalle kapealle hiekkakan-kaalle. Kohde sijaitsee hiekkakan-kaan pohjoisreunalla alueella, joka
on ollut matalan merenlahden rannalla. Kohde on nimetty isojakokartassa esiintyvän peltoalu-
een nimen mukaan.

Kohteen Kartanonpelto 2 paikalla on sijainnut vuosina 1839–1849 mitatun isojakokartan mu-
kaan Taipaleen talo. Kyseisessä kartassa alueen peltoja kutsuttiin nimellä ”Kartanonpelto”.
Kyseisessä isojakokartassa peltoalueelle on merkittynä useita merkkejä (röykkiöi-
tä/uuninpohjia?), joiden selityksenä on lyhyesti ”rauniot”. Nämä ”rauniot” sijaitsevat Kar-
tanonpelto 1 alueella.

Kartanonpelto 1 alueelta havaittiin 2 mahdollista uuninpohjaa. Löytöjä saatiin talteen kahdelta
kynnettynä olleelta peltoalueelta, joita kutsutaan tässä raportissa nimillä ”Kartanonpelto 1 –
pohjoispelto” ja ”Kartanonpelto 1 – itäpelto”. Kartanonpelto 2:n alueella havaittiin useita ra-
kennuksen pohjia ja löydettiin runsaasti palanutta savea.

Kartanonpelto 1 ja 2 ovat yhden kohteen kaksi löytöaluetta. Kartanonpelto 1 sijaitsee alem-
malla tasolla etupäässä pellolla ja Kartanonpelto 2 pienellä niemekkeellä ylemmällä tasolla –
paikalla jossa 1800-luvun isojakokartassa on sijainnut Taipaleen talo.

Kartanonpelto 1

Mahdolliset uunin pohjat sijaitsevat pohjoispellon N- ja S-puolilla. ”Uuninpohja N” on muo-
doltaan epämääräinen ja kasvillisuuden peittämä. Se erottuu maastossa ympäristöä hieman
korkeamana n. 4x4 metriä kokoisena alueena. Uuninpohjan keskellä kasvaa iso mänty ja pie-
nempää puustoa.

Toinen mahdollinen ”Uuninpohja S” sijaitsee pohjoispellon eteläpuolella harvassa mänty-
metsässä talon pihapiirissä. Se on muodoltaan neliskulmainen ja kooltaan n. 4x4 m. Kiveyk-
sen eteläkulmassa on isompi kivi.

Pohjoisesta pellostä löydettiin palanutta savea ja kivisavisen seltteripullon pala (1700-1800 –
luvut). *Itäisestä pellostä* löytyi myös palanutta savea ja lisäksi pellon eteläpäästä valkoinen
lasimassahelmi. Helmi on kiertämällä tehty helminauhan helmi, jonka tarkka ajoittaminen on

mahdotonta. Helmi ajoittuu oletettavasti vanhimmillaan keskiajalle, ja nuorimmillaan 1600-luvulle. Itäisestä pellosta löytyi lisäksi 1700-luvun loppupuoliskolle – 1800-luvun alkupuolelle ajoittuvaa pullolasia ja kaakelinpaloja.

Kartanonpelto 2

Kartanonpelto 2 alueella on useita rakennusten kivijalkoja, mutta myös yhä pystyssä olevia rakennuksia. Niemekkeen länsireunalla sijaitsee rivissä kolme rakennuksen kivijalkaa, joista isoimmassa on länsireunalla uuniperustus. Tämän kivijalkarivin pohjoispäähän kaivettiin koekuoppa (KK2), josta tuli pintamaan jälkeen vastaa kiveys. Koekuoppa oli löydötön. Sen sijaan kivijalkarivin ja KK2:n välissä sijainneesta tuulenskaadosta löydettiin säkillinen palanutta savea.

Niemekkeen pohjoisreunalla sijaitsee iso kivijalka, joka on todennäköisesti vanha navetan perustus. Tämä perustuksen ja kumpareen halki kulkevan tien vierelle kaivetusta koekuopasta (KK1) löydettiin n. 15 cm paksun muhevan multakerroksen alta n. 3 cm paksu kerros palanutta savea. Tämän alta tuli vastaan puhdas löydötön maa.

Niemekkeen itäreunalla sijaitsee kesäkäytössä oleva vanha asuinrakennus, useita kivijalkoja ja useita jo romahtaneita tai lähellä romahtamista olevia ulkorakennuksia.

Kartanonpellon alueelta löydettyt ajoitettavissa olevat esineet ajoittuvat 1600–1800 -luville, etupäässä kuitenkin 1700- ja 1800-luvuille.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 12.5.2007

Inventoijat: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas, Tiina Mikkanen, Teemu Mökkönen, Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Anna-Maria Salonen, Nora Salonen, Elina Terävä, Riikka Tevali ja Tuovi Vaara.

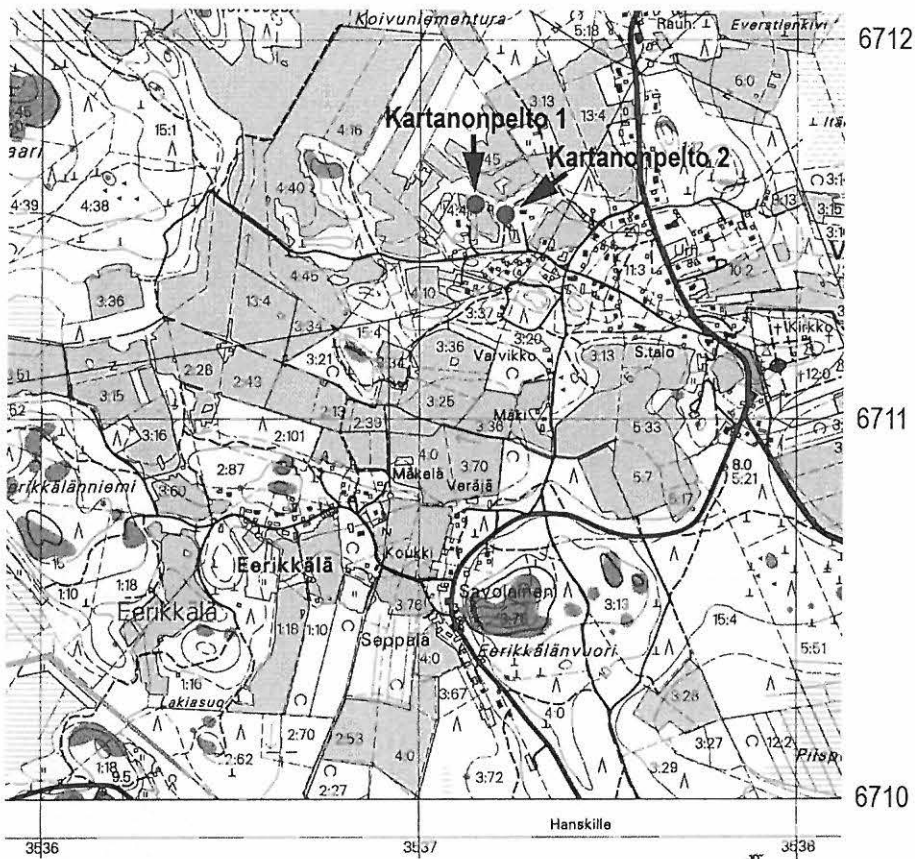
Löydöt: KM 2007130: 1–15 (selttteripullo, punasavikeramiikkaa, punasavisia kaakelin paloja, pullolasia, ajoittamatonta kivisavikeramiikkaa, valkoinen lasihelmi)

Havaintomahdollisuudet: Suhteellisen hyvät – osa pelloista kynnettyinä mutta maaperä kuivaa. Kirkas auringonpaiste. Puissa ei vielä lehtiä.

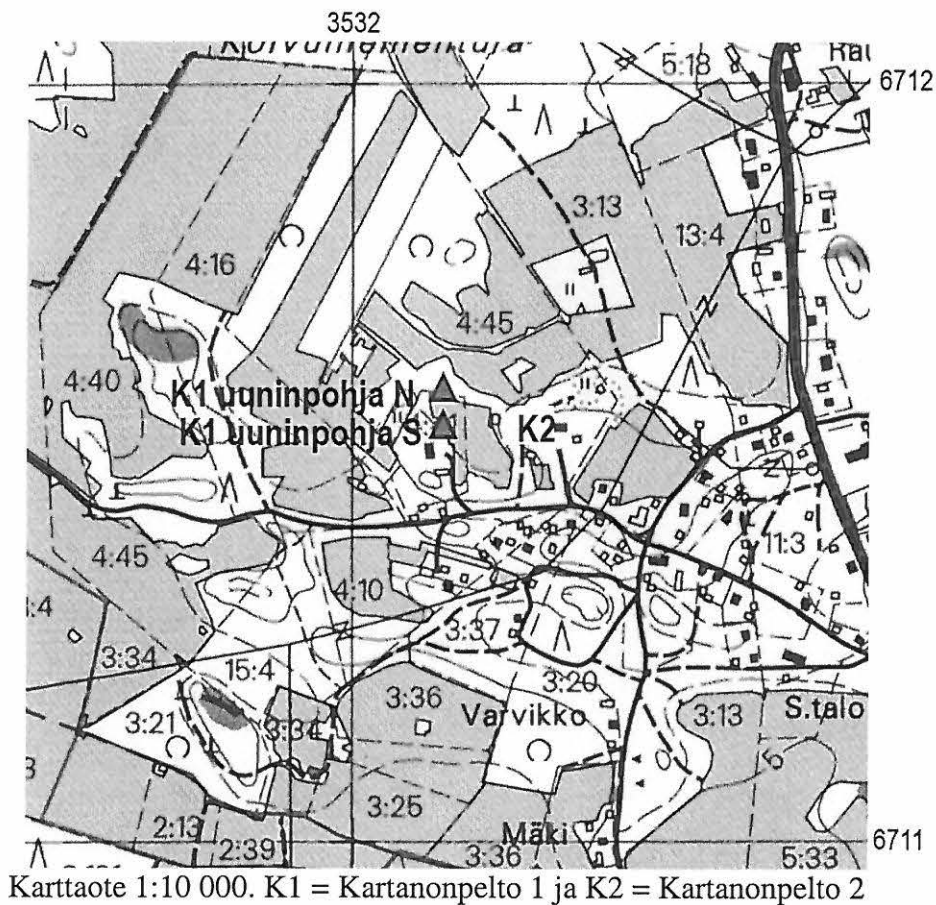
Lähilöydöt:

Kartta: peruskarttaote, karttaote (mk 1:10 000) ja yleiskarttaluonnos (mk 1:1000)

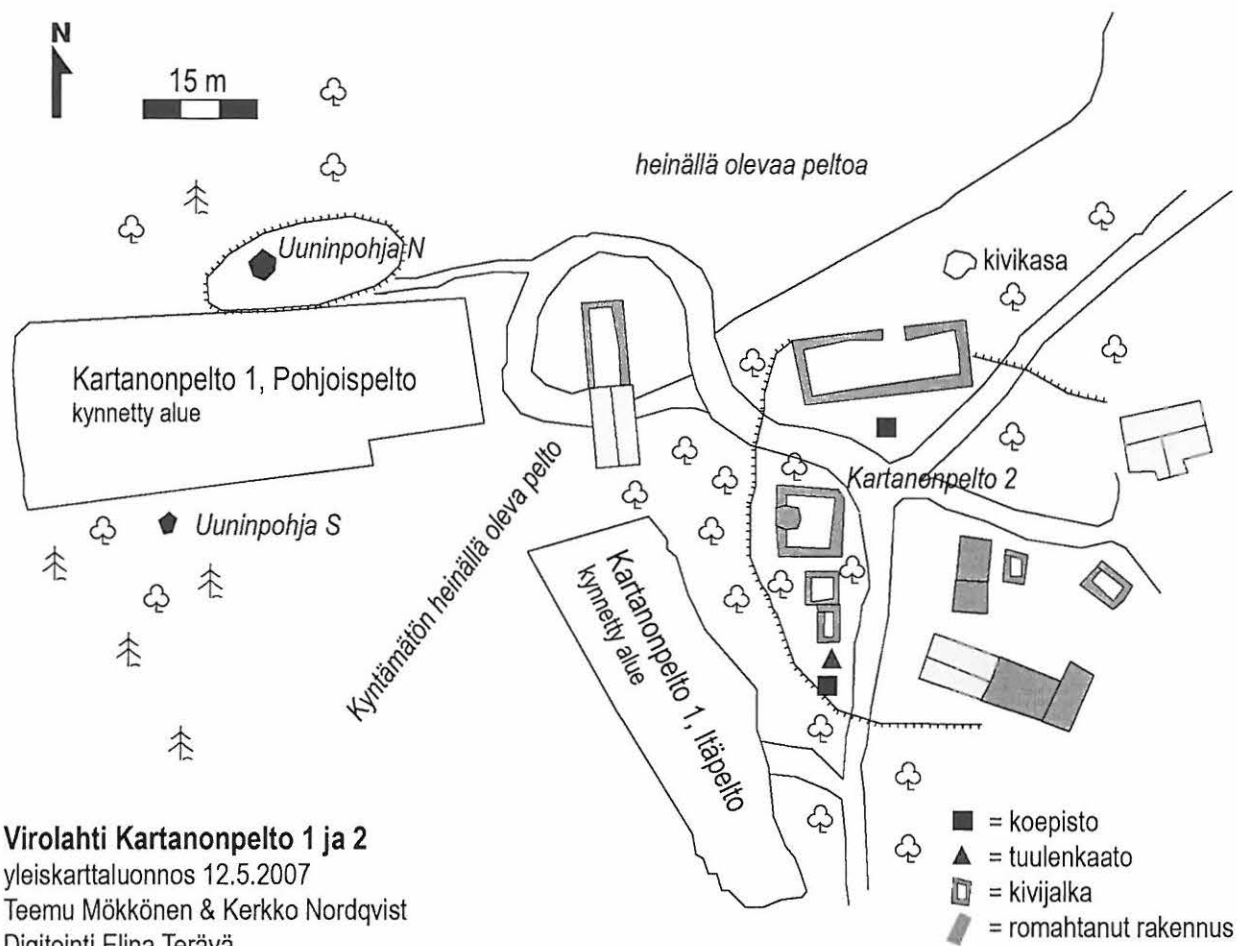
Valokuvat: 6 valokuvaa

Virolahti Kartanonpelto 1 ja Kartanonpelto 2
 mk 1:20 000
 Virolahti 3042 10 (Maanmittauslaitos 1999)

Kartaote 1:10 000. K1 = Kartanonpelto 1 ja K2 = Kartanonpelto 2

Virolahti Kartanonpelto 1 ja 2

yleiskarttaluonnos 12.5.2007

Teemu Mökkönen & Kerkko Nordqvist

Digitointi Elina Terävä

mk 1:1000

Kartanonpelto 1, pohjoispelto. Kuvassa vasemmalla talon ja pellon välissä sijaitsee uuninpohja S. Pellon pohjoispuolella, kuvassa oikealla pellon reunalla sijaitsevan lehtipuun takana, sijaitsee uuninpohja N. Kuva K. Nordqvist 12.5.2007, kohti W.

Kartanonpelto 1. Uuninpohja S. Kuvassa keskellä mäntyjen kohdalla uuninpohja S. Kuva T. Mökkönen 12.5.2007, kohti S.

Kartanonpelto 1. Kuvassa keskellä pusikon kohdalla uuninpohja N pohjoispellon pohjoisreunalla. Kuva T. Mökkönen 12.5.2007, Kohti NE.

Etualalla Kartanonpelto 1, pohjoispelto. Oikealla pellon reunalla uuninpohjan S paikka. Taustalla ladon takana Kartanonpelto 2. Kartanonpelto 2:n ja pohjoispellon välissä Kartanonpelto 1:n itäpelto. Kuva otettu uuninpohja N:n kohdalta. Kuva K. Nordqvist 12.5.2007, kohti SE.

Kartanonpelto 1, itäpelto. Vasemmalla pellon itäpuolella ladon takana nousevalla kumpareella Kartanonpelto 2. Kuva T. Mökkönen 12.5.2007, kohti S.

Kartanonpelto 2. Kumpareen päällistä löytöaluetta. Vasemmalla tien reunalla Kartanonpelto 2:n länsireunan kivijalkojen alue. Tien vasemmalla reunalla kuvassa keskellä tuulenkaato, josta runsaasti palanutta savea. Kuva T. Mökkönen 12.5.2007, kohti N.

Virolahti Ylä-Pihlajan nuorisoseura

935010021

Muinaisjäännöstyyppi: kivikautinen asuinpaikka
kivirakenteet – uunipohjat
asuinpaikat – talonpohjat
Ajoitus: moniperiodinen (kivikausi ja historiallinen aika)
Lukumäärä: –

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
Koordinaatit: X = 6715380 Y = 3532420 Z = 15,0

Tutkimukset: Koskimies, Mirja 1967: *Virolahden kiinteät muinaisjäännökset*. Inventointikertomus.
Vikkula, Anne 1987: *Pyheensilta-keramiikka*. Lisensiaatintutkielma. Helsingin yliopisto, Arkeologian oppiaine.

KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Ylä-Pihlajan seurantalons eteläpuolella hiekkaisella tasanteella ja rinteellä. Kivikautisen asuinpaikan löytöalue rajoittuu koillisessa taustalla nousevaan kallioon ja luoteessa hiekkakuopan reunaan. Suurin osa asuinpaikasta on todennäköisesti tuhoutunut hiekanotossa.

Kivikautiseen asuinpaikkaan liittyviä löytöjä havaittiin pieniä määriä lähes umpeenkasvaneen hiekkakuopan reunoilta. Pohjoisimmat löydöt havaittiin noin 30 metriä seurantalosta etelään. Kuivurin pohjoispuolelta löytyi hiekkakuopan reunalta piitä ja palanutta luuta. Suurin osa löydöistä havaittiin asuinpaikan eteläpäässä rinteessä sijaitsevalta kynnetyltä pellolta. Pelto sijaitsee hiekkakuopan reunalle rakennetun kuivurin ”takana”.

Kivikauden löytöaineisto ajoittuu tyypillisen kampakeraamiikan ajasta kivikauden lopulle (liikimain 2000- ja 3000-luvut eKr.). Keramiikka-aineistossa on edustettuna tyypillinen kampakeraamiikka ja mahdollisesti Pyheensillan keramiikka. Koskimiehen 1960-luvun löydöissä on Vikkulan lisensiaatintutkielman mukaan Pyheensillan keramiikkaa, joka ”ei tyyliltään puhdasta Pyheensiltaa, vaan lähinnä Jäkärälä vivahteista tyyliä” (Vikkula 1987:135).

Historialliseen asutukseen liittyviä havaintoja tehtiin kivikautisen asuinpaikan eteläpäästä. Pellon pohjoispuolella hiekkakuopan reunan tuntumassa havaittiin n. 3,5x3,5 m kokoinen suorakulmainen ja n. 40–50 cm korkea *uunin pohja*. Piikillä testattuna uunin pohjassa havaittiin pintamaan alla nokinen likamaa, jonka alapuolella n. 7 cm paksu puhtaan vaalean hiekan kerros, ja alimpana hiilikerros. Pinnalla olevan likamaan seassa oli palanutta savea. Uunin pohja on rakennettu osin luonnonkivistä ja osin lohkokivistä – näkyvissä olevista kivistä luonnonkivet kuitenkin olivat enemmistönä. Uunin päällä kasvaa ruusupensas. Paikalla ei havaittu kivijalkaa tms. merkkejä perustuksesta.

Pellon pohjoispuolella metsässä kahden kallion väliin jäävällä alueella havaittiin kivi- ja betonirakenteinen kellari ja betoninen talonperustus.

Alemmalla korkeustasolla, Kuivurin eteläpuolella sijaitsevat pellot olivat myös kynnöksellä. Täältä tavattiin vain vähän löytöjä: 1 palaneen piin pala, 1 kvartsi-iskos ja vain vähän historiallisen ajan toimintaan liittyvää aineistoa.

Kohteelta löydetty punasavikeramiikka ajoittuu 1800-luvulle ja suuresti kulunut pala kivisavikeramiikkaa (tuhkalasitteinen Siegburg) todennäköisesti 1400- tai 1500-luvuille. Kivisavikeramiikan pala on todennäköisesti kulkeutunut löytöpaikalle lannanlevityksen tms. toiminnan seurauksena.

Esihistorialliset löydöt ajoittuvat keskiselle kivikaudelle (n. 4000 – 2500 eKr.). Historiallisen ajan löydöissä on mukana yksi pala keskiaikaista Siegburgin keramiikkaa.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 13.5.2007

Inventoijat: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas, Tiina Mikkanen, Teemu Mökkönen, Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Anna-Maria Salonen, Nora Salonen, Elina Terävä, Riikka Tevali ja Tuovi Vaara.

Löydöt: vuoden 1967 löydöt KM 17405;

Inventointilöydöt KM 2007130: 16–18 [(historiallisen ajan aineisto), palanutta savea, Siegburgin kivisavikeramiikkaa (?), punasavikeramiikkaa]

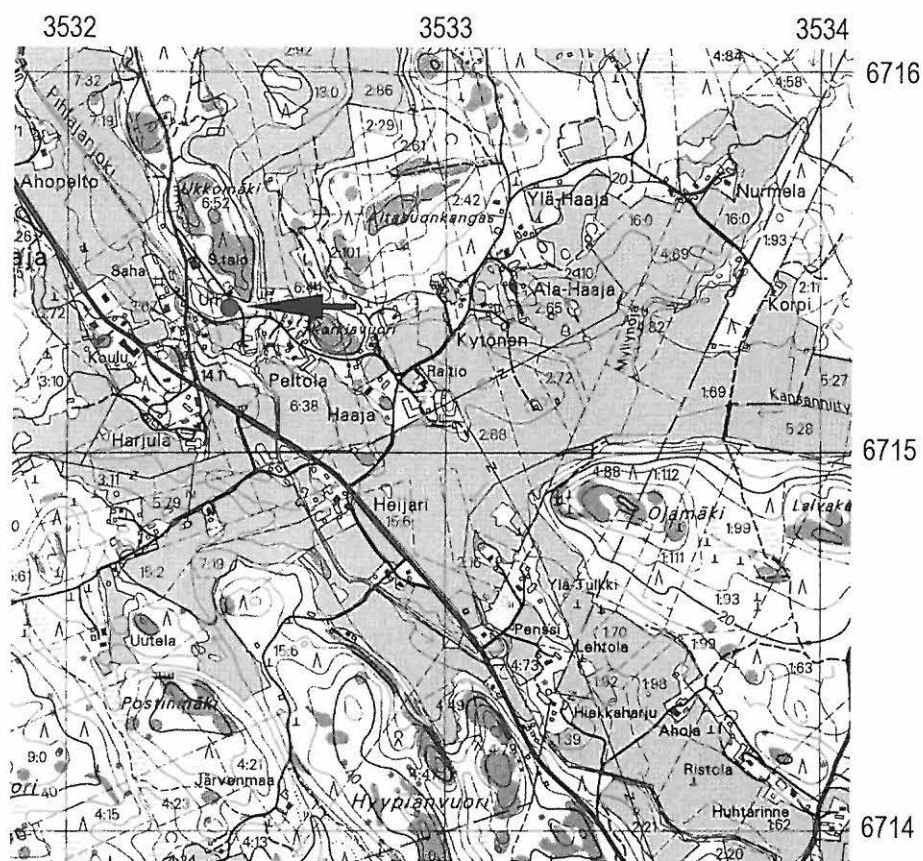
KM 37107 [(esihistoriallinen aineisto), tyypillistä kampakeramiikkaa, Pyheensillan keramiikkaa ja/tai myöhäiskampakeramiikkaa, piitä kvartssia palanutta luuta]

Havaintomahdollisuudet: Hyvät. Pellot kynöksellä mutta kuivia. Puissa ei vielä lehtiä.

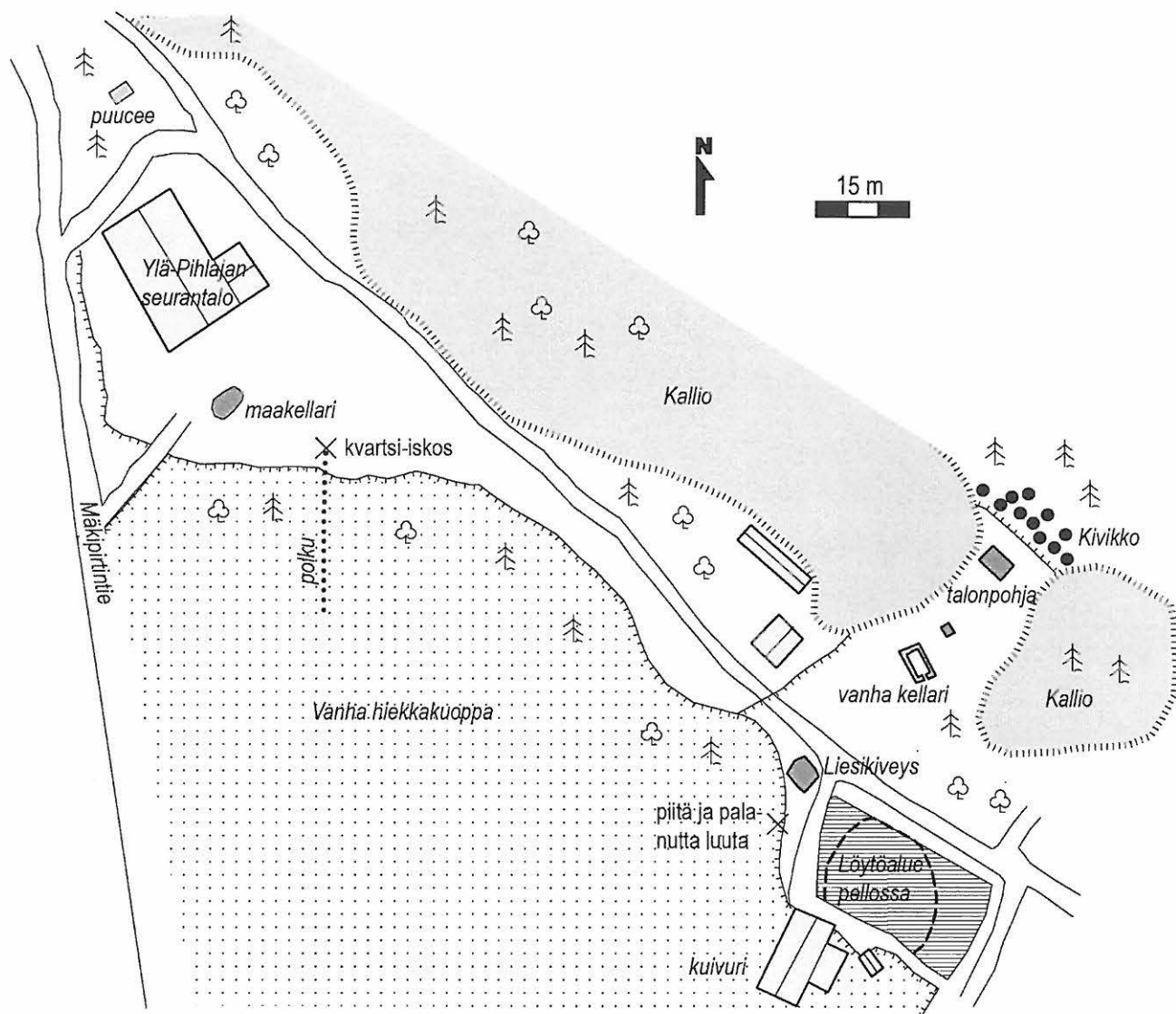
Lähilöydöt: Harjulan historiallisen ajan ja kivikauden lopun asuinpaikka n. 300 m S, Haajan kivikautinen ja historiallisen ajan asuinpaikka n. 600 SE.

Kartta: peruskarttaote ja yleiskarttaluonnos (mk 1:1000)

Valokuvat: 2 valokuvaa

Virolahti Ylä-Pihlajan nuorisoseura
 mk 1:20 000
 Virolahti 3042 10 (Maanmittauslaitos 1999)

Virolahti Yläpihlajan Nuorisoseura

yleiskarttaluonnos 14.5.2007 Eeva Salmi & Tuovi Vaara

digitointi Eeva Salmi

mk 1:1000

HUOM! Yleiskarttaluonnos ei ilmoitetussa mittakaavassa!

Ylä-Pihlajan nuorisoseura. Kohteen eteläpään hiekkainen peltorinne, josta runsaasti kivikauden löytöjä ja hieman historiallisen ajan aineistoa. Kuvassa oikealla taustalla hiekkakuopan reunalle rakennettu kuivuri. Etualalla oikealla ruusupensas, jonka kohdalla uuninpohja. Kuva K. Nordqvist 13.5.2007, kohti S.

Ylä-Pihlajan nuorisoseuran kivikautisen löytöalueen pohjoisosaa. Vasemmalla umpeenkasvanut hiekkakuopan reuna, josta pohjoisimmat löydöt paikalta jossa K. Nordqvist seisoo ja osoittaa pohjoiseen. Taustalla seurantalo, jonka mukaan kohde on nimetty. Kuva T. Mökkönen 12.5.2007, kohti NW.

Virolahti Harjula (Tenttula)

10000 14051

Muinaisjäännöstyyppi: kivikautinen asuinpaikka
keskiaikainen (?) asuinpaikka
Ajoitus: kivikausi, keskiaika
Lukumäärä: –

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
Koordinaatit: X = 6715140 Y = 3532475 Z = 12,0

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Pihlajajoen länsirannalla Pihlajantien ja joen väliin jäävällä peltoniemekkeellä. Haajan talon emännän mukaan paikalliset kutsuvat paikkaa Tenttulaksi. 1800-luvun isojakokartassa pellon nimi on Typön pelto.

Pellon hiekkaisin ja korkein osa sijaitsee Pihlajantien vieressä ladon takana. Kohteen *esihistorialliset löydöt* sijoittuvat tälle korkeimmalle alueelle (kvartseja, porfyriittiä, piitä, sahattu pala liusketta ja kivitaltta/kirves). Löydöt sijoittuvat pääosin pellolla heikosti näkyvän rantamuodostuman päälle. Yksi kvartsi-iskos ja porfyriitti-iskos löydettiin myös Pihlajantien länsipuolelta kynnetyn pellon tien puoleiselta reunalta. Piiaineksen joukossa on myös muutama palaneen piin pala, joista yksi on todennäköisesti tuluspii.

Löytökorkeuden perusteella kivikauden löytöaineisto ajoittuu kivikauden lopulle, noin 2000 eKr. tietämille.

Historiallisen ajan aineistoa löytyi laajemmalta alueelta – ladon takaa aina Pihlajajoen penkereelle saakka. Pellolta talteen saadut löydöt ovat harmaasavikeramiikkaa, kivisavikeramiikkaa, punasavikeramiikkaa, lasihelmiä, kuonaa, lasia ja savitiivistettä. Osa löydöistä on ollut tulussa.

Pellon ja joen väliin jäävällä niittyalueella on yksi neliskulmainen aluskasvillisuuden peittämä kivijalka. Joen penkereellä on useita kuoppia, joista ainakin osa on mahdollisesti kellarien jäänteitä. Niittyalueelle tehtiin kaksi koekuoppaa, joista löydettiin runsaasti palanutta savea ja jonkun verran lasikuonaa. Koepistoissa havaittiin seuraavat kerrokset: pinnassa mustaa multaa 20 cm (runsaasti palanutta savea, hieman palanutta lasia ja muutama palanut kivi) ja pohjalla karkeaa kivetöntä hiekkaa.

Kohteen löydöt viittaavat pienialaiseen kivikauden lopun asuinpaikkaan ja hieman laajempialaiseen historiallisen ajan asuinpaikkaan, josta osa on pellon ja osa niityn puolella. Ladon pohjoispuolelta pellostä löytynyt historiallisen ajan aineisto oli usein palanutta.

Vuoden 2008 pintapoiminnan löydöt eivät poikenneet vuoden 2007 löydöistä. Pintapoiminnan tuloksena löytyi pala massaltaan karkeaa keramiikkaa, jonka ulkopinnalla on voimakas dreijaus-/koristejälki. Keramiikka on mahdollisesti ollut tulussa. Pintapoiminnassa löytyi myös piitä ja muutamia paloja kuonaa sekä palanutta savea ja tiiltä joita ei talletettu. Typön pellolla oli edelleen selvästi erotettavissa vuonna 2007 havaittu ”löytökeskittymä”.

Pellon ja joen väliin jäävän, kiviaidalla pellosto eristetyn niittyalueen alimmalla tasanteella tehtiin koepisto, jossa oli havaittavissa paksuhko tumma palokerros. Koepistosta löytyi liitupiipun koppa sekä uudehkoa tiiltä. Löytöjen perusteella alemman terassin toiminta ajoittuu 1600-luvulle tai sitä nuoremmaksi.

Kohteen vanhimmat ajoitettavat historiallisen ajan löydöt ovat harmaasavikeramiikka. Harjulaista löydetyissä paloissa (1 koristelematon kylkipala jossa pieni määrä tiiltä sekoitteena) ei ole itsessään helppo ajoitettava. Kesän 2007 aikana Henrik Janssonin Metsähallitukselle tekemän Itäisen Suomenlahden kansallispuiston arkeologisen inventoinnin yhteydessä Kotkan Vanhankylänmaan (todennäköisesti 1500-luvun alussa) autioituneelta kylänpaikalta löytyi poltoltaan ja savimassaltaan Harjulan palaa vastaava pala. Vanhankylänmaan pala on voimakkaasti profiloitu reunapala, jossa näkyy astian olan alapuolella aaltoviivakoristelua. Astian reunalista on painettu voimakkaasti alas – kiinni astian kylkeen. Aaltoviivakoristelua pidetään keskiaikaisena piirteenä, jota ei enää esiinny 1500-luvulla. Reunan taittaminen taas on slaavilaisen keramiikan/itämeren keramiikan myöhäinen piirre. Näiden perusteella myös Harjulan harmaasavikeramiikka lienee ajoitettavissa 1400-luvulle. On kuitenkin syytä huomauttaa, että keramiikka saattaa olla myös slaavilaista harmaasavikeramiikkaa, joka saattaa ajoittua huomattavasti nuoremmaksikin, jopa 1800-luvun puolelle.

Muu historiallisen ajan löytöaineisto ajoittuu seuraavasti: liitupiipun pesän pala (1600-luku), sininen kierretty lasimassa helmi helminauhasta (n. keskiaika – 1600-luvun alku), pala kulmikasta vihreää lasista viinapulloa (1700/1800-lukujen taite), oranssipintainen kivasavikeramiikan pala (mahd. 1400-1500-luvun Waldenburg tai nuoremmman seltteripullon pala) ja paksuja 1800-luvun kivasavikeraamisia seltteripullon paloja.

Kohteen vanhimmat historiallisen ajan löydöt viittaavat 1400–1500-lukujen asutukseen. Mukana on myös 1700-1800-luvuille ajoittuvaa aineistoa.

INVENTOINTI 2007–2008

Pvm: 13.5.2007, 22.9.2007 ja 27.4.2008

Inventoijat: 5/2007: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas, Tiina Mikkanen, Teemu Mökkönen, Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Anna-Maria Salonen, Nora Salonen, Elina Terävä, Riikka Tevali ja Tuovi Vaara.
9/2007: Liisa Kunnas, Tarja Knuutinen, Niko Latvakoski, Teemu Mökkönen, Heidi Nordqvist, Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Tuovi Vaara ja Eeva Vakkari
4/2008: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas ja Santeri Vanhanen

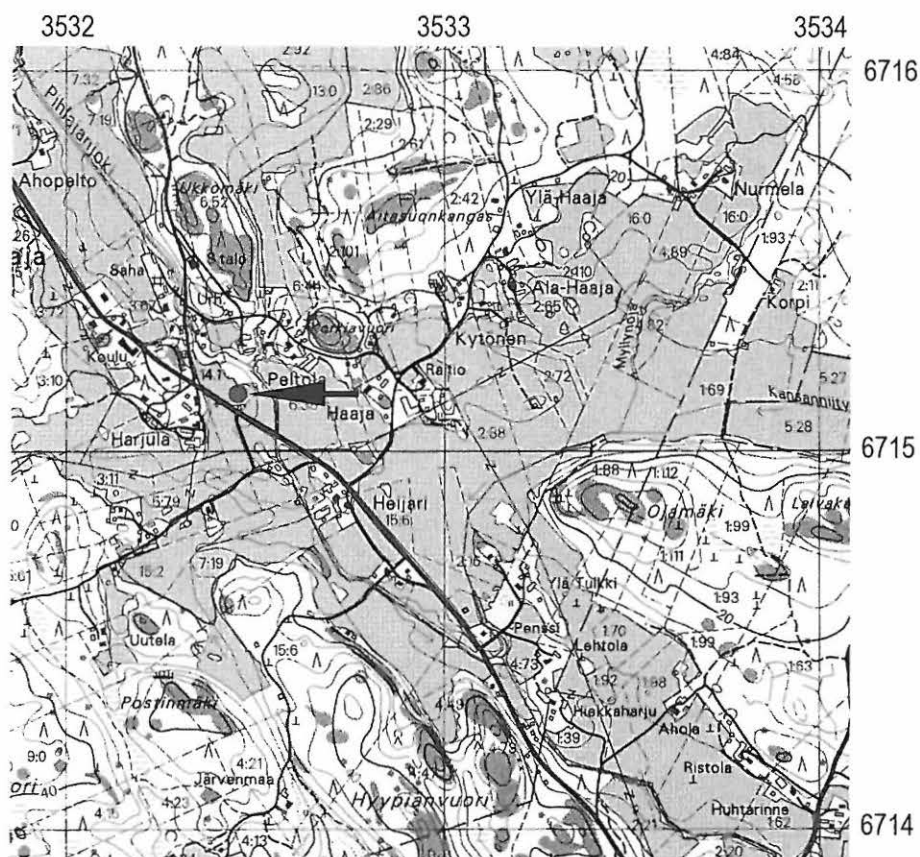
Löydöt: Inventointilöydöt 2007
KM 2007130: 19–37 (historiallisen ajan aineisto)
KM 37108: 1–8 [(esihistoriallinen aineisto), oikokirves/taltoa, sahattua liusketta, kvartsia, piitä (tuluspii), kivilajiiskoksia (porfyyrinen punainen kivilajai)]
Inventointilöydöt 2008
KM 2008079:1–7 (Historiallinen aineisto)

Havaintomahdollisuudet: Keväällä suhteellisen hyvät – pelto kynnöksellä mutta kuiva.
Syksyllä hyvät – pelto kynnöksellä ja sateen kastelema.

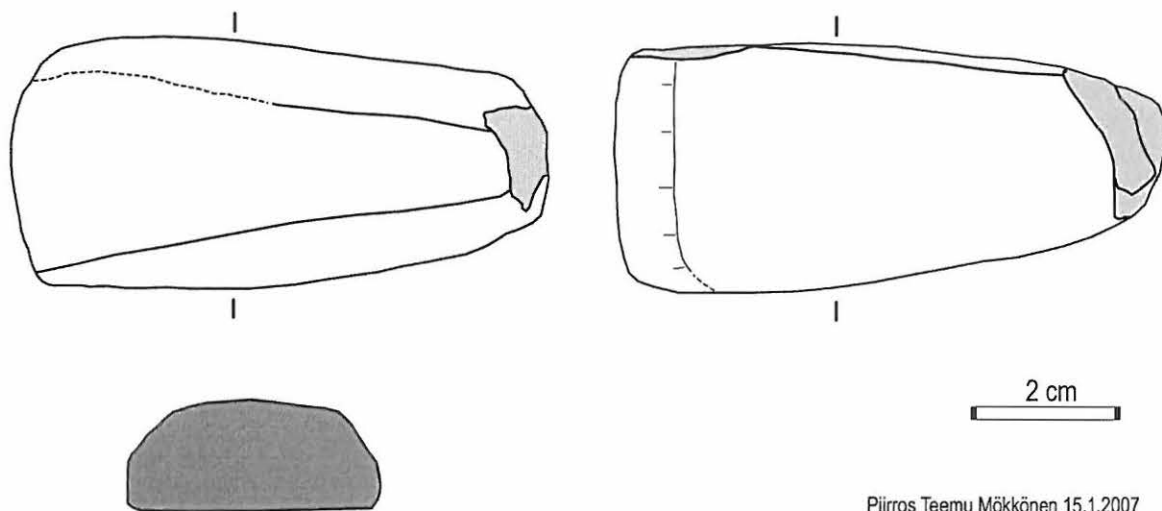
Lähilöydöt: Seurantalon historiallisen ajan ja kivikauden lopun asuinpaikka n. 300 m N, Haajan kivikautinen ja historiallisen ajan asuinpaikka n. 300 m SE.

Kartta: peruskarttaote ja yleiskarttaluonnos (mk 1:1000)

Valokuvat: 4 valokuvaa

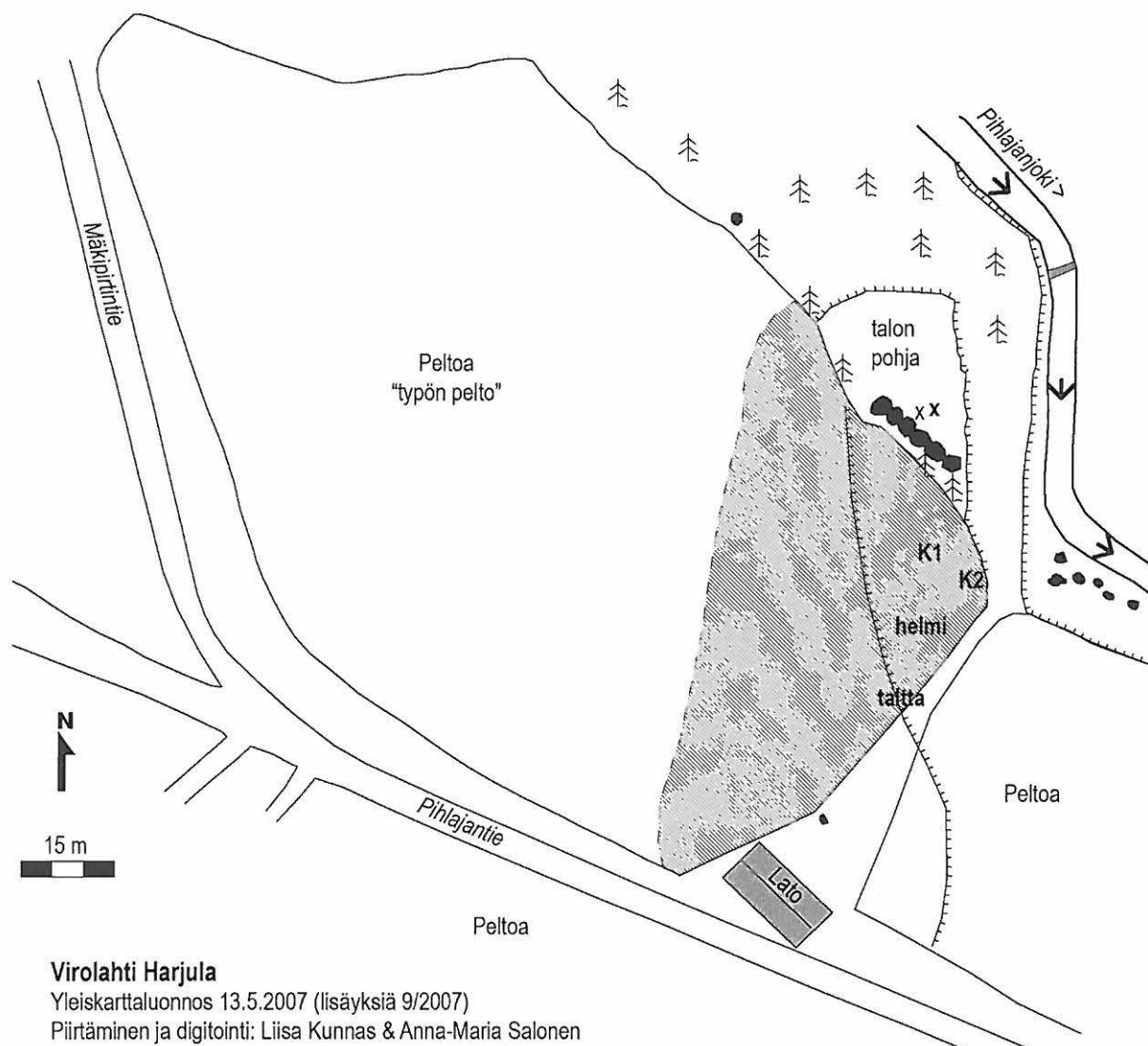

Virolahti Harjula (Tenttula)
 mk 1:20 000
 Virolahti 3042 10 (Maanmittauslaitos 1999)

Piirros Teemu Mökkönen 15.1.2007

KM 37108:1. Luonnollisessa koossa.

Virolahti Harjula

Yleiskarttaluonnos 13.5.2007 (lisäyksiä 9/2007)

Piirtäminen ja digitointi: Liisa Kunnas & Anna-Maria Salonen

mk 1:1000

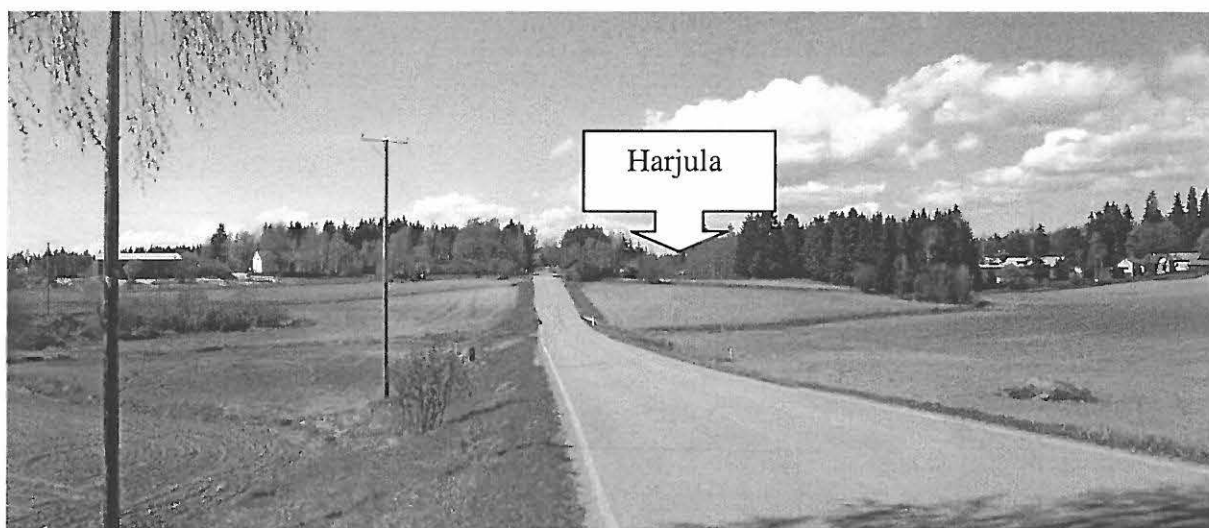
 = kivikauden ja historiallisen ajan aineiston löytöalue pellossa

 = kivi

K1-K2 = yksittäisiä löytöjä: K1 = harmaasavikeramiikkaa ja K2 = kivisavikeramiikkaa (seltteripullon pala?)

 = rantamuodostumien harjoja

HUOM! Yleiskarttaluonnos ei ilmoitetussa mittakaavassa! Kartassa vuoden 2007 löydöt ja koepistot.

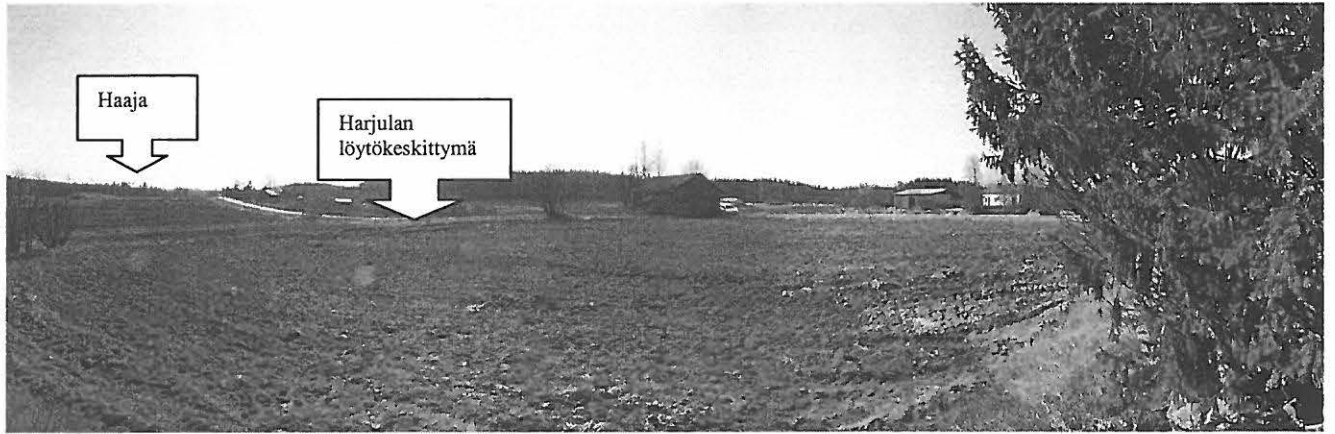
Yleiskuva Harjulan kohteen sijainnista. Kohde sijaitsee pääosin kuvan taustalla Pihlajajoen takana (virtaa laakson pohjalla kuvassa keskellä) Pihlajantien oikealla puolella. Kuva on otettu etelästä Pihlajantien varrelta Haajan asuinpaikan pohjoispuolelta. Kuva K. Nordqvist 13.5.2007, kohti NW.

Yleiskuva Harjulasta. Löytöalue Pihlajantien itäpuolella pääosin tien vieressä sijaitsevan ladon ja vasemmalla pellon reunalla sijaitsevan ison kuusen väliseltä alueelta. Kivikauden löydöt keskittyivät lähemmäs latoa. Kuvassa vasemmalla pellon ja Pihlajajoen väliin jäävä muutamia isoja kuusia kasvava vanha niitty, josta yksi talonpohja ja koepistoista runsaasti palanutta savea. Kuva T. Mökkönen 14.5.2007, kohti SE.

Yleiskuva Harjulasta. Keskeisin löytöalue. Historiallisen ajan aineistoa pellosta etualalta, kivikauden löydöt keskittyivät taaemmas lähemmäs vasemmalla näkyvää latoa. Oikealla Pihlajajokeen rajoittuva metsäinen niitty. Kuva T. Mökkönen 22.9.2007, kohti W.

*Harjulan asuinpaikka. Pintapöiminnöissä havaittu löytökeskittymä on peltoterassilla, kuvan keskellä olevan ladon vasemmalla puolella. Taustalla Haajan asuinpaikka. Kuva T. Knuuti-
nen 27.4.2008. Kohti SW.*

Virolahti Peltola

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka (?)
 Ajoitus: historiallinen aika
 Lukumäärä: –

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
 Koordinaatit: X = 6715202 Y = 3532660 Z = 10,0

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Pihlajajoen itärannalla, Peltolan tilan kaakkoispuolella pellossa. Kyntöpellostä löytyi palanutta savea ja raudanvalmistuksessa syntynttä kuonaa (kalkkikivi juoksutusaineena”kuonakivenä”?).

Löytöpaikka sijaitsee aivan maatila-asutuksen kupeessa. Paikalla on voinut olla rakennus ennen peltovaihetta, tai sitten löydöt ovat päätyneet pellolle maansiirron tai lannanlevityksen yhteydessä.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 13.5.2007

Inventoijat: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas, Tiina Mikkanen, Teemu Mökkönen, Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Anna-Maria Salonen, Nora Salonen, Elina Terävä, Riikka Tevali ja Tuovi Vaara.

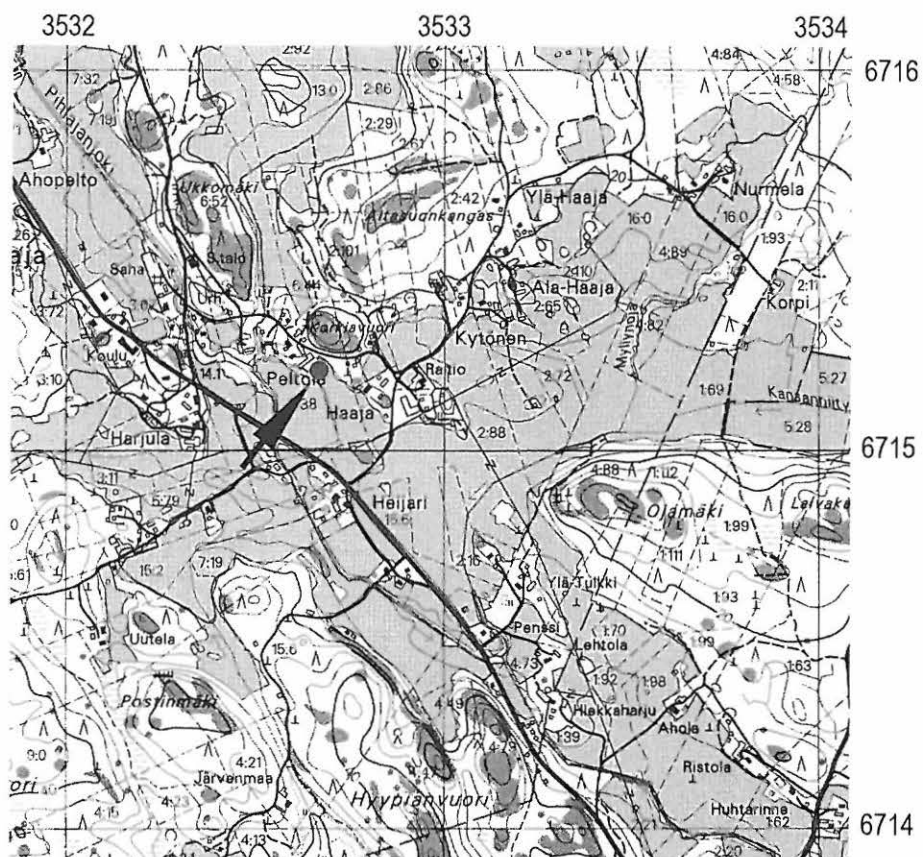
Löydöt: KM 2007130: 38–39

Havaintomahdollisuudet: Kohtalaiset – kynnetty pelto, mutta rutikuivana.

Lähilöydöt: Haajan kivikautinen asuinpaikka n. 200 m etelään, Harjulan kivi- ja historiallisen ajan asuinpaikka n. 200 m länteen ja Ylä-Pihlajan nuorisoseura n. 300 NW.

Kartta: peruskarttaote

Valokuvat: ei

Virolahti Peltola

mk 1:20 000

Virolahti 3042 10 (Maanmittauslaitos 1999)

Virolahti Heijari NW-pelto

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat (?)
 Ajoitus: historiallinen aika
 Lukumäärä: –

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
 Koordinaatit: X = 6714973 Y = 3532504 Z = 8,0 -10,0

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

Heijarin tilan luoteispuolella kynnettyinä olleesta pellostä löydettiin pieni määrä eriasteisesti palanutta savitiivistettä, pienen palaneen punasavisen kupin suurena-pohjapala ja raudanvalmistuksessa syntyneitä kuonia (kvartsi jouksetusaineena/”kuonakivenä”?). Löydöt tulivat pieneltä alalta kynnetystä pellostä Vanhansuontien ja Pihlajajoen välistä. Kohde on Pihlajajoen länsirannalla.

Paikalla on saattanut hyvinkin sijaita rakennuksia ennen peltovaihetta. On kuitenkin yhtä mahdollista, että löydöt ovat päätyneet peltoon maansiirron tai lannanajon yhteydessä. Kohdeelta ei ole ajoittavia löytöjä.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 13.5.2007

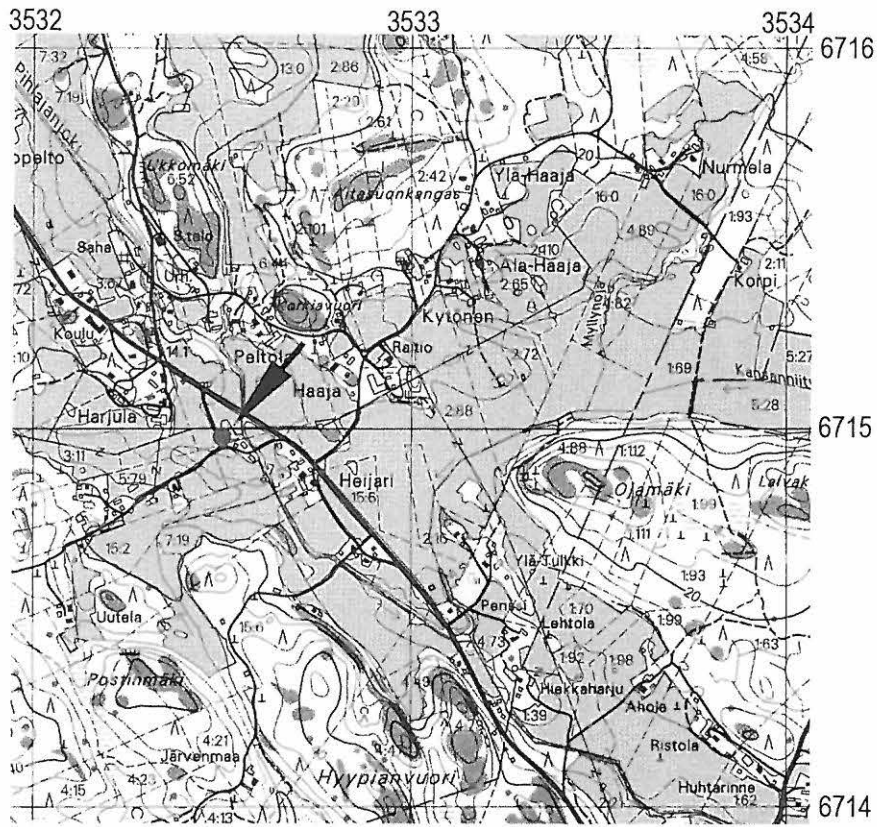
Inventoijat: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas, Tiina Mikkanen, Teemu Mökkönen, Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Anna-Maria Salonen, Nora Salonen, Elina Terävä, Riikka Tevali ja Tuovi Vaara.

Löydöt: KM 2007130: 40–42

Havaintomahdollisuudet: Kohtalaiset – pelto kynnetty mutta täysin kuivana.

Lähilöydöt: Harjula n. 200 m N, Haaja n. 200 E.

Kartta: peruskarttaote
 Valokuvat: ei

Virolahti Heijari NW-pelto

mk 1:20 000

Virolahti 3042 10 (Maanmittauslaitos 1999)

Virolahti Pihlajatien ja Museotien risteys

Muinaisjäännytyksiä:	asuinpaikat kivirakenteet – uunipohjat maarakenteet – kellarit
Ajoitus:	historiallinen aika
Lukumäärä:	–

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
Koordinaatit: X = 6713718 Y = 3533576 Z = 12,5

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Pihlajatien ja Museotien risteuksen eteläpuolella peltojen keskelle jäävällä niemekkeellä ja sen liepeillä pellossa. Kaikki havaitut kiinteät rakenteet sijaitsevat niemekkeen päässä kumpareella.

Uunipohja A. Kumpareen päällä tasanteen länsireunalla on 2x3 m kokoinen, korkeutta n. 25 cm, suorakaiteen muotoinen uunipohja. Se on tehty epäsymmetrisistä n. 20x20 cm kokoisista lohkokivistä. Perustan ympärillä on matala 4x5 m suuruinen matala kivistä ladottu rakenne. Viereen tehdystä koepistosta löytyi palanutta savea, jota pilkotti myös uunin pohjakivien seassa. Maaperä on noensekaista mustaa hiekkamultaa. Paikalla on paljon murenaksi palanutta kiviä. Uunin itäpuolella kumpareen päällä mahdollisesti havaittavissa osa kivijalkaa/rakennuksen perustusta. Paikalla kasvaa pusikkoa.

Uunipohja B. Kumpareen lakitasanteen kärjessä, aivan lounaisreunassa sijaitsee pohjaltaan neliön muotoinen 3x3 m kokoinen uunipohja. Erikokoisista lohkokivistä tehdyn rakenteen korkeus on n. 70 cm.

Kellari A. Kumpareen lakitasanteen päällä kaakkoisreunassa on n. 3x3 m kokoinen kellari-kuoppa. Se on muodoltaan soikea/pyörästynyt neliö. Syvyyttä kuopalla on n. 50-60 cm. Kuopan ympärillä on matala valli.

Kellari B. Kumpareen kaakkoisrinteessä on neliömäinen kooltaan n. 4x4 m kellari-kuoppa. Syvyyttä kuopalla on noin 80 cm.

Esinelöydöt

Alue 1. Museotien ja Pihlajantien risteuksen eteläpuolinen peltoalue, kumpareen länsipuolella [alanumerot 43-45]. Alueelta vähän löytöjä. Kivisavikeramiikkaa (Siegburg 1300–1500 -luvut), punasavikeramiikkaa ja vähän palanutta savea.

Alue 2. Kumpareen länsireuna [alanumero 46]. Pellolta vähän punasavikeramiikkaa. Kumpareen länsireunalla on sortumakohtia uunipohjien A ja B välisellä alueella, joissa näkyvissä runsaasti mm. luuta, mutta ei ajoittavaa aineistoa.

Alue 3. Kumpareen itäreuna [alanumero 47]. Pellolta palanutta savea, jossa heinä- ja olkipainaumia.

Alue 4. Museotien eteläpuolinen peltoalue, kumpareen itäpuolella [alanumerot 48-51]. Löytöinä partamiehenkannun korvan katkelma (Frechen, 1500–1600 –luvut (?), muuta kivisavikeramiikkaa ja punasavikeramiikkaa.

Vuonna 2008 tehdyssä pintapöiminnässä samoilta peltoalueilta löytyi lisää keskiajalle ja uuden ajan alkuun ajoittuvaa keramiikkaa (kivisavi-, punasavi, ja harmaasavi).

Pelloilta tehdyt löydöt liittyvät kumpareella ja Pihlajätien ja museotien risteyksessä nykyisten talojen paikalla sijainneeseen asutukseen.

Kohteen ajoitus

Kohteelta löydetty Siegburgin keramiikka ajoittuu 1300-1500 –luville, partamiehen kannun pala 1500-1600 –luville.

INVENTOINTI 2007–2008

Pvm: 14.5.2007 ja 27.4.2008

Inventoijat: 5/2007: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas, Tiina Mikkanen, Teemu Mökkönen, Marianna Niukkanen, Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Nora Salonen, Elina Terävä ja Tuovi Vaara.

4/2008: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas ja Santeri Vanhanen.

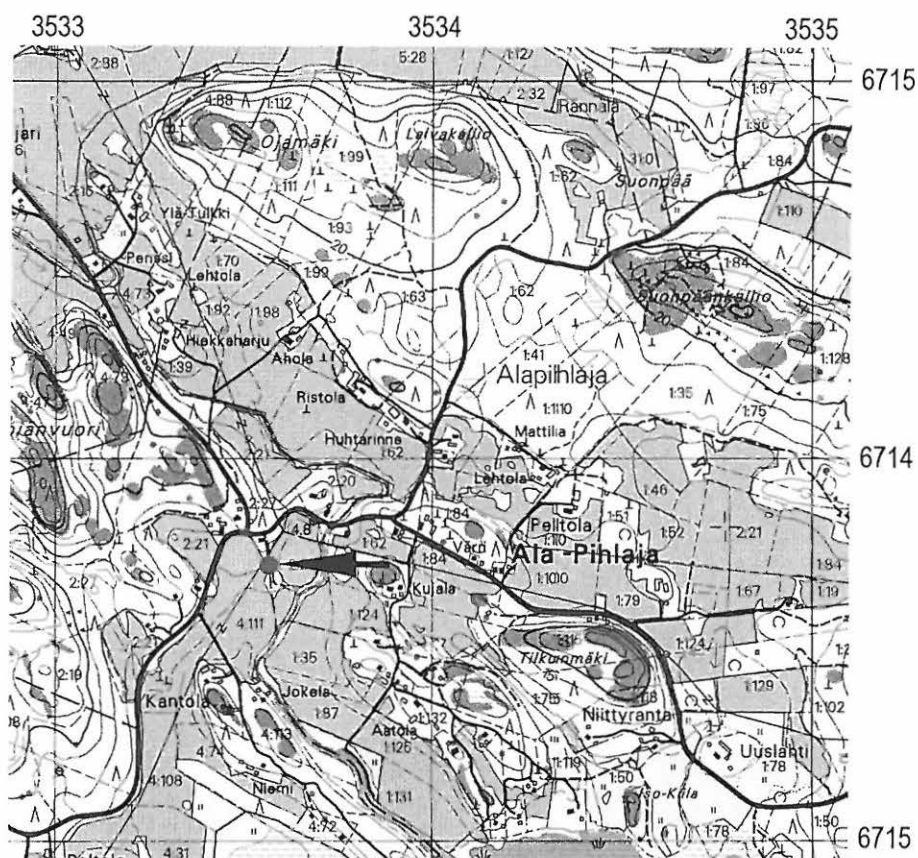
Löydöt: KM 2007130: 43–51 ja KM 2008080: 1–7

Havaintomahdollisuudet: Kohtalaisen hyvät – pellot kynnettyinä mutta rutikuivina. Kumpareella aluskasvillisuus vielä talven jäljiltä laossa.

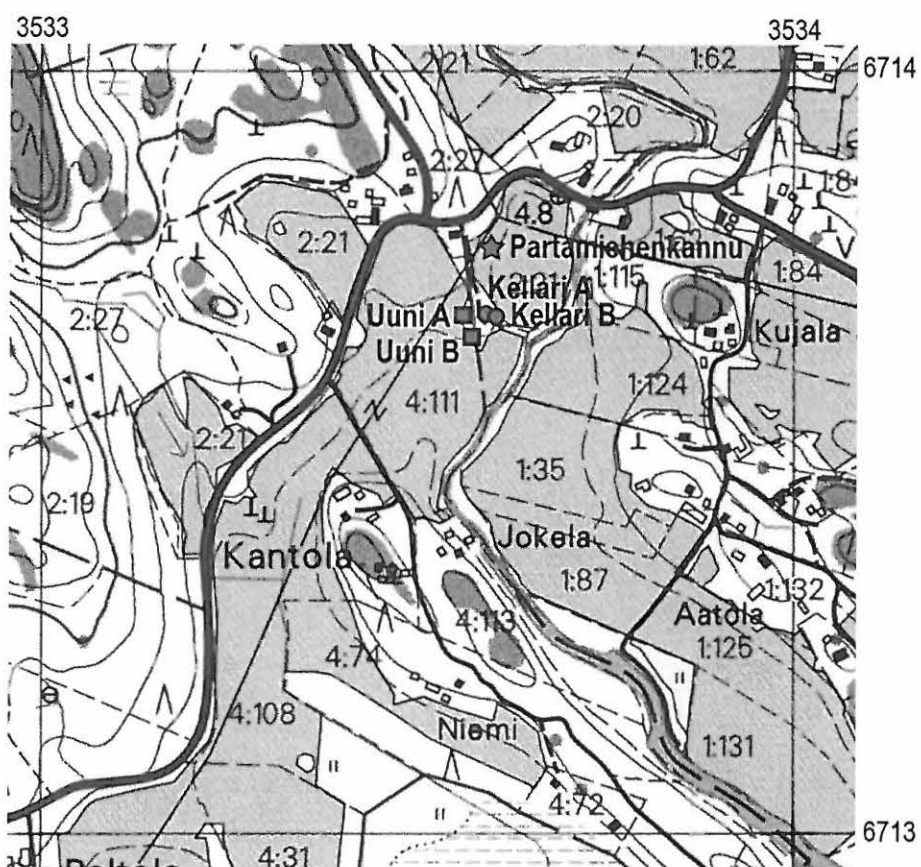
Lähilöydöt:

Kartta: peruskarttaote ja karttaote (mk 1:10 000)

Valokuvat: 4 valokuvaa

Virolahti Pihlajatie ja Museotien risteys
 mk 1:20 000
 Virolahti 3042 10 (Maanmittauslaitos 1999)

Havaittujen rakenteiden sijainti ja partamiehenkannun palan löytöpaikka. Mk 1:10 000.

Pihlajatien ja Museotien risteys. Yleiskuva niemekkeen pään kumpareelta teiden risteuksen suuntaan. Vasemmalla taustalla pellon löytöalue 1 ja oikealla taustalla pellon löytöalue 4. Partamiehen kannun löytöpaikka on takaoikealla alueella 4, kohdalla jossa pelto nousee ylemmäs. Kuva T. Mökkönen 14.5.2007, kohti N.

Pihlajatien ja Museotien risteys. Niemekkeen päässä kumpareen päällä havaittiin rakenteita. Kerkko Nordqvist seisomassa Kellarissa A. Oikealla niemekkeen päässä näkyy uuninpohja B selkeästi erottuvana kumpareena. Kuva T. Mökkönen 14.5.2007, kohti S.

Pihlajatien ja Museotien risteys. Kiinteät rakenteet sijaitsevat peltosaarekkeella, vuonna 2007 löytynyt uuninperustus (uuninpohja A) ja siihen liittyvä kivijalka sijaitsevat vasemmanpuoleisimman puun alla. Niemekkeen kärjessä kumpareena erottuna uuninpohja B kuvassa oikealla niemekkeen päällä. Kuva T. Knuutinen 27.4.2008. Kohti N.

Pihlajatien ja Museotien risteys. Kuva on otettu "säästöpankin talon" takaa likimain partamiehenkannun löytöpaikalta. Taustalla hämmöttävät Porolahti ja Kujalan asuinpaikka. Kuva T. Knuutinen 27.4.2008. Kohti S-SE.

Virolahti Kujala

M. K. Kujala

1000010581

Muinaisjännöstyyppi: asuinpaikat
kivirakenteet - uunit
Ajoitus: historiallinen aika
Lukumäärä:

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
Koordinaatit: X = 6713723 Y = 3533767 Z = 5,0 (X ja Y mitattu GPS:llä)

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Pihlajajoen itärannalla korkealla niemekkeellä. Samalla kohtaa joen toisella puolella sijaitsee kohde Pihlajatien ja Museotien risteys.

Aivan Pihlajajoen rantaa ulottuvalta jyrkkäreunaiselta niemekkeeltä löydettiin yksi uunipohja. Uunipohja sijaitsee niemekkeen eteläreunalla. Se on pohjaltaan neliön muotoinen ja kooltaan n. 4x4 m. Korkeus on arviolta n. 40 cm. Uuni on lähes täysin aluskasvillisuuden peittämä.

Uunipohjan viereen länsipuolelle tehdystä koepistosta löydettiin palanutta savea (ei otettu talteen). Maaperä on kuohkeaa mustaa multaa. Uunipohjan pohjoispuolelle tehdystä koepistosta löydettiin palaneen saven lisäksi paloja huonosti poltettua tiiltä (ei otettu talteen).

Uunin ympäriltä ei havaittu merkkejä rakennuksen perustuksista.

Vuoden 2008 inventoinnissa paikalta löytyi toinen, pienempi uunipohja. Nyt löydetty rakenne sijaitsee vuonna 2007 löydetystä, edellä mainitusta uunista n. 40 metriä itään, metsäkumppareta leikaavan pienen niittyalueen itäreunalla. Rakenne sijaitsee pienellä tasanteella niittyalueen ja idässä kohoavan kallioisen mäen välissä.

Kivistä ladottu uuninperustus erottuu maastossa hyvin matalana kumpareena. Kumpareen viereen tehdystä koepistosta paljastui palanutta savea ja palanutta kiveä. Rakenteen ympärillä ei ollut havaittavissa jälkiä rakennuksen perustuksista.

Pellot olivat osin auki Kujalasta etelään Aatolan tilalle saakka. Pellot olivat kuitenkin tyhjiä, ja löytöinä havaittiin vain vähäisiä määriä resenttiä aineistoa. Havainto-olosuhteet olivat kuitenkin huonot, sillä pellot olivat rutikuivia ja pölyisiä.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 14.5.2007 ja 27.4.2008

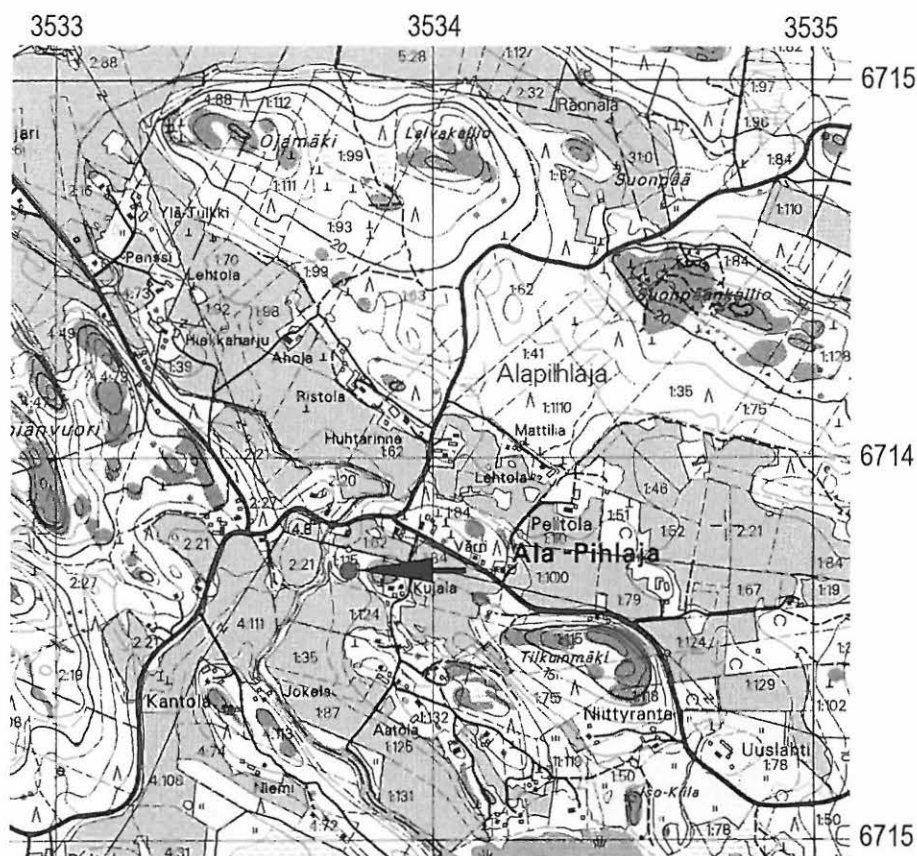
Inventoijat: 5/2007: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas, Tiina Mikkanen, Teemu Mökkönen, Marianna Niukkanen, Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Nora Salonen, Elina Terävä ja Tuovi Vaara.

4/2008: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas ja Santeri Vanhanen
Löydöt: ei löytöjä

Havaintomahdollisuudet: Kujalan kohteella suhteellisen hyvät – aluskasvillisuus oli vielä laossa talven jäljiltä.

Lähilöydöt: Asuinpaikka Pihlajantien ja Museotien risteys 200 m W.

Kartta: peruskarttaote
Valokuvat: 3 valokuvaa

Virolahti Kujala
mk 1:20 000
Virolahti 3042 10 (Maanmittauslaitos 1999)

Kujalan aluskasvillisuuden peittämä uuninpohja erottuu maastossa kumpareena. Pihlajajoen rantaan työntyvän niemekkeen kärjen ja Kujalan tilan pohjoispuolella sijaitsevan kallion välissä on kapea kaistale niittyä, jota näkyy kuvassa hieman puiden välistä uunin takana. Kuva T. Mökkönen 14.5.2007, kohti E.

Kujalasta löydetyt uuninperustukset sijaitsevat molemmin puolin metsäsaarekkeiden keskellä olevaa pientä niittyä. Taustalla vasemmalla Pihlajatien ja museotien asuinpaikka. Kuva T. Knuutinen 27.4.2008. Kohti N – NW.

Kujalasta vuoden 2008 inventoinnissa löydetty pienempi uuninperustus kahden suuren puun juurella. Kuva T. Knuutinen 27.4.2008. Kohti NE.

Virolahti Mäki

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat (?)
 Ajoitus: historiallinen aika
 Lukumäärä:

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
 Koordinaatit: X = 6710970 Y = 3537300 Z = 4,0
 Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

Kohde on nimetty Virolahden kirkolta n.600 m länteen sijaitsevan tilan mukaan. Mäen tila sijaitsee Virolahden kirkonkylän tiheimmän asutusalueen eteläpuolella, etelään työntyvän hiekkaisen niemekkeen eteläpäässä.

Löydöt on tehty tilan etelä- ja lounaispuolisilta pelloilta hieman 5 metrin korkeuskäyrän alapuolelta. Kohde ei vaikuta kostean maaperän takia luontevalta paikalta asumiseen, joten löydöt ovat päätyneet paikalle oletettavasti muun toiminnan seurauksena. Lähin asumiselle sopiva kuivempipohjainen alue alkaa heti Mäen tilalta, jonka pohjoispuolella on laaja hiekkapohjainen alue.

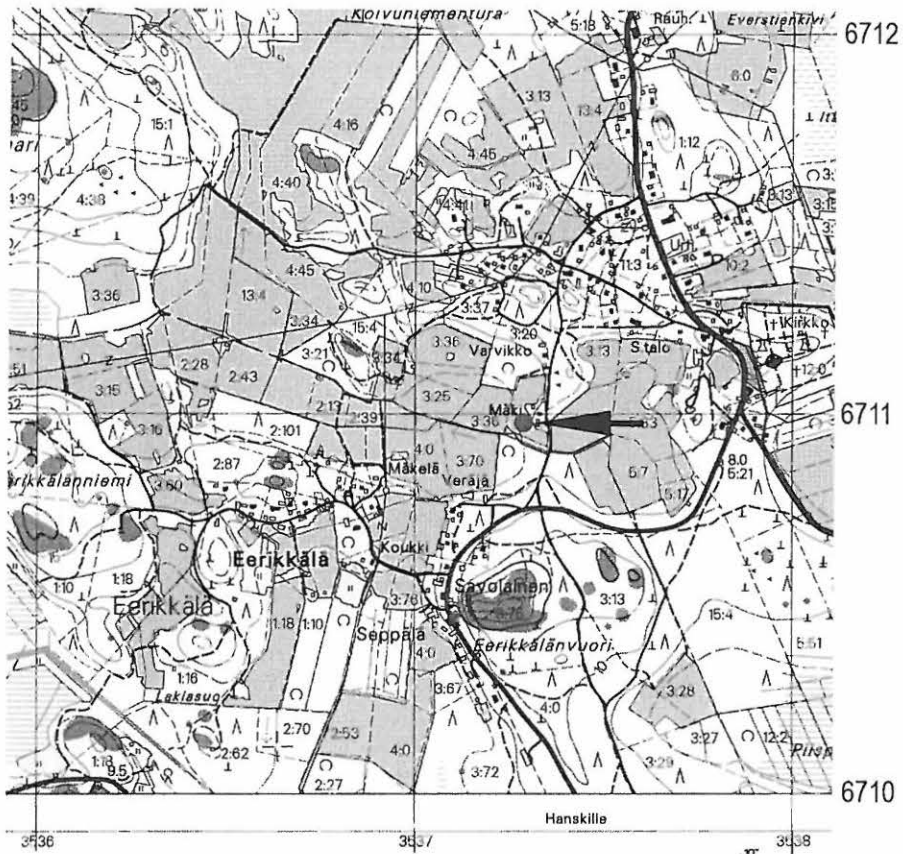
Kohde on paikalla, joka on ollut pitkään lähellä rantaa. Matala merenlahti on ulottunut kohteen tuntumaan varmasti vielä 1500-luvulla.

Löytöinä partamiehenkannun kylkipala (1500-1700-luvut), pieniä paloja punasavikeramiikkaa, muutama pala palanutta savea ja raudan valmistuksen yhteydessä syntynyttä kuonaa (kvartsi puretusaineena”kuonakivenä”?).

INVENTOINTI 2007

Pvm: 12.5.2007
 Inventoijat: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas, Tiina Mikkanen, Teemu Mökkönen, Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Anna-Maria Salonen, Nora Salonen, Elina Terävä, Riikka Tevali ja Tuovi Vaara.
 Löydöt: KM 2007130: 52–57 (partamiehenkannun pala, lasittamatonta kivisavikeramiikkaa, rautakuonaa, punasavikeramiikkaa)
 Havaintomahdollisuudet: Hyvät – pellot kynnettyinä ja hieman kosteina.
 Lähilöydöt: Kartanonpelto 1 ja 2 n. 600 N, Hietala n. 2,7 km WNW

Kartta: peruskarttaote
 Valokuvat: ei

Virolahti Mäki

mk 1:20 000

Virolahti 3042 10 (Maanmittauslaitos 1999)

Violahti Kirkon pohjoispuolen peltorinne

Muinaisjäännostyyppi: asuinpaikat (?)
 Ajoitus: historiallinen
 Lukumäärä:

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
 Koordinaatit: X = 6711412 Y = 3537856 Z = 4,0

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

Virolahden kirkon pohjoispuoliselta etelään viertävältä peltorinteeltä löydettiin kynnetyltä pellolta historiallisen ajan löytöjä (kivisavikeramiikkaa, punasavikeramiikkaa, liitupiipun pajoja ja pii-iskos). Paikalta löydetty ikkunalasi ajoittuu 1600-luvulle. Kivisavikeramiikan lasittamaton kylkipala on mahdollisesti Seigburgin tuotantoa (1300–1400 -luvut) tai myöhemmästä seltteruipullosta.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 12.5.2007

Inventoijat: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas, Tiina Mikkänen, Teemu Mökkönen, Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Anna-Maria Salonen, Nora Salonen, Elina Terävä, Riikka Tevali ja Tuovi Vaara.

Löydöt: KM 2007130: 58–66

Havaintomahdollisuudet: kohtalaisen hyvät – pelto kynnetty, mutta kuiva

Lähilöydöt: Kartanonpelto 1 ja 2 n. 600 m W, Mäki n. 600 m SW

Kartta: peruskarttaote

Valokuvat: ei

Violahti Hailila

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat (?)
Ajoitus: historiallinen
Lukumäärä:

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
Koordinaatit: X = 6711910 Y = 3533160 Z = 5,0

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

Haililan kartanon luoteispuolen kynnetyiltä pellolta löydettiin vuonna 2005 yksi pala keltavihreällä lyijylasitteella lasitettua punasavikeramiikkaa, joka saattaa ajoittua 1500-luvulle. Paikalla käyntiajankohtana pellot olivat kynnöksellä, mutta rutikuivat.

Paikalla käytiin uudestaan syyskuussa 2007, mutta tällöin peltoja ei ollut kynnetty.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 5/2005
Inventoijat: Teemu Mökkönen, Kerkko Nordqvist, Sanna Puttonen & Oula Seitsonen
Löydöt: KM 2007130:67
Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset, pellot kynnetyinä mutta kuivina
Lähilöydöt: Kantaniitty n. 600 m NW

Kartta: peruskarttaote
Valokuvat: ei

Virolahti Kantaniitty

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Ajoitus: historiallinen
 Lukumäärä:

SIJAINTI

Kartta:
 Koordinaatit: X = 6712274 Y = 3532696 Z = 5,0

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

Kohde löydettiin toukokuussa 2005 alueelle tehdyn lyhyen vierailun aikana. Tuolloin paikalta löydettiin punasavikeramiikkaa ja todennäköisesti raudanvalmistuksen yhteydessä syntynyttä kuonaa. Löydöt tulivat esiin pellon keskellä olevan saarekkeen itäpäästä, jossa peltoa oli laajennettu saarekkeen puolelle. Peltosaarekkeen ympäriltä ei tullut löytöjä. Saarekkeelle on kaattu aikojen kuluessa eri kohtiin runsaasti kiviä. Mitään selkeitä rakenteita paikalta ei havaittu.

Löydöt ajoittunevat 1700–1800 -luvulle.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 5/2005
 Inventoijat: Teemu Mökkönen, Kerkko Nordqvist, Sanna Puttonen & Oula Seitsonen
 Löydöt: KM 2007130: 68–70
 Havaintomahdollisuudet: kohtalaiset, pellot kynnettyinä mutta kuivina
 Lähilöydöt: Hailila n. 600 m SE

Kartta: peruskarttaote
 Valokuvat: ei

Virolahti Hietala

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat (?)
 Ajoitus: historiallinen
 Lukumäärä:

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
 Koordinaatit: X = 6711584 Y = 3534640 Z = 7,5

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

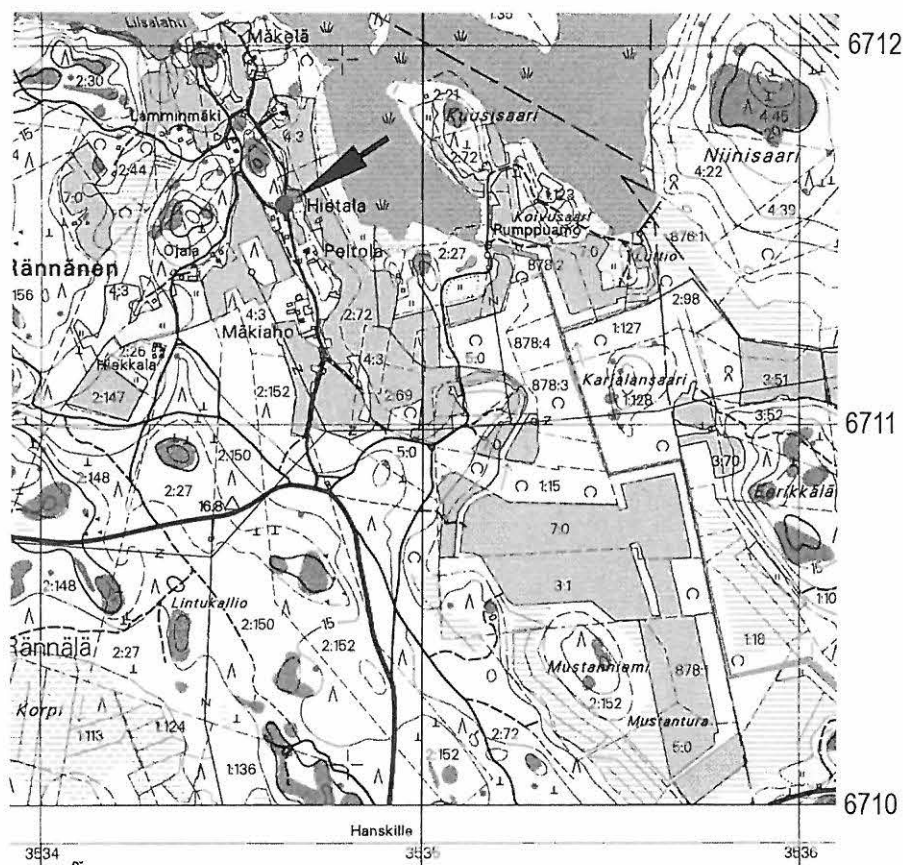
Kohde (?) löydettiin syksyn 2007 inventoinnissa paikalta, jossa todennäköisesti on sijainnut Grennäsin kylän talojen tontit. Havaintomahdollisuudet olivat hyvin heikot. Kaikki asuttua märkeä ympäröivät pellot olivat kyntämättä. Talojen pihapiirin lähellä maa oli auki ainoastaan Hietalan talon itäpuolella sijaitsevalla perunamaalla. Yksi pieni pala kivisavikeramiikkaa löydettiin tien reunasta Hietalan talon pohjoispuolella sijaitsevan teiden risteyksen kohdalta. Kyseinen pala on joko 1300–1400 -luvulle ajoittuvaa Siegburgin keramiikkaa tai sitten tätä huomattavasti nuoremasta selteripullosta.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 22.9.2007
 Inventoijat: Liisa Kunnas, Tarja Knuutinen, Niko Latvakoski, Teemu Mökkönen,
 Heidi Nordqvist, Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Tuovi Vaara ja Eeva Vakkari
 Löydöt: KM 2007130: 71
 Havaintomahdollisuudet: Heikot – kylätontin alue yhä asuttuina ja ympäröivät pellot kyntämättä.

Lähilöydöt:

Kartta: peruskarttaote
 Valokuvat: ei

Virolahti Hietala

mk 1:20 000

Virolahti 3042 10 (Maanmittauslaitos 1999)

Virolahti Hailiniemi 2

Muinaisjäännöstyyppi: Kivityömiesten maja
 Ajoitus: historiallinen aika (1700-luvun loppu – 1800-luvun alkupuolisko)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Kartta: 3044 01
 Koordinaatit: X = 6713188 Y = 3540588 Z = 6 m mpy

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

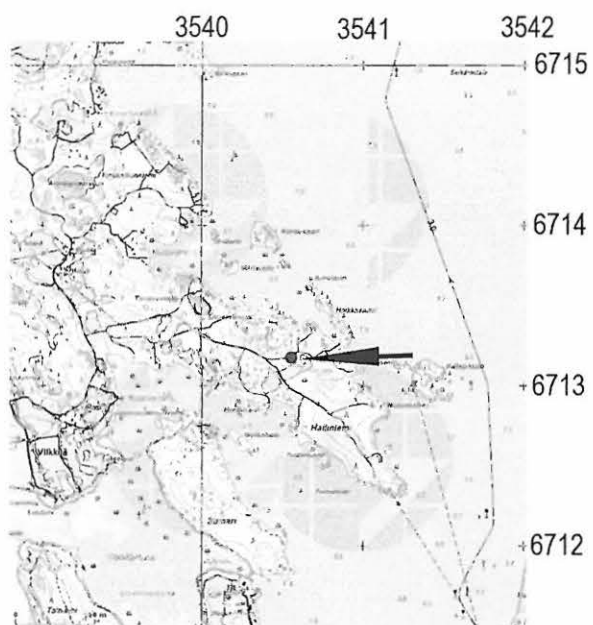
Kohde sijaitsee Hailiniemen louhosalueella umpeen ruovikoituneen Kutkuvanlahden pohjoispuolella. Paikalla sijaitsee kahden siirtokivilohkareen väliin tehty kivityömiesten maja. Majan sisäänkäynti on kahden lohkareen välissä. Huonetilaa on muodostunut isomman siirtokivilohkareen viistoa seinää vasten. Rannanpuoleinen seinä on tehty kylmämuuraamalla louhituista laakakivistä ja lohkareista. Seinä on ajan saatossa sortunut sisään. Sisätilan koko on ollut noin 2 x 2 m.

Virolahden louhosten olosuhteita ja työläisten majoja on kuvattuna ranskalaisen arkkitehdin Auguste de Montferrandin (1786 – 1858) teoksessa ”Plans et détails du monument consacré à la mémoire de l'empereur Alexandre ouvrage dédié à sa majesté l'empereur Nicolas Ier” vuodelta 1836. Kyseinen arkkitehti osallistui Pietarin rakentamiseen, mm. Pyhän Iisakin kirkko Virolahden graniitista tehtyine pylväikköineen on hänen tunnetuin kohteensa.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 27.4. 2008
 Inventoijat: Teemu Mökkönen, Anna-Maria Salonen ja Eeva Vakkari
 Löydöt: –
 Havaintomahdollisuudet: Hyvät
 Lähilöydöt: –

Kartta: peruskarttaote
 Valokuvat: 2 valokuvaa

VIROLAHTI HAILINIEMI 2

ei mittakaavassa

www.karttapaiikka.fi

Kivityömiesten majan sisäänkäynti kahden siirtokivilohkareen välissä. Isomman siirtokivilohkareen kylkeen on hakattu ura lohkomista varten. Kuva kohti E. Teemu Mökkönen.

Kivityömiesten majan louhituista laakakivistä ja lohkkareista kylmämuurattu seinä on sortunut sisään. Majan sisätila on muodostunut isomman siirtokivilohkareen viiston seinän ja toiselle puolelle kylmämuuratun seinän väliin. Kuva otettu pienemmän siirtokivilohkareen päältä. Kuva Teemu Mökkönen.

Kivilohkareista kyhättyjä työläisten majoja Pyterlahdessa 1830-luvulla. Samanlaisien tai vielä alkeellisempien asumusten jätteitä on löydetty runsaasti Kirkkopyölin Hailniemestä, jossa on myöskin kolme kallioon hakattua aurinkokelloa, joilla työmailla mitattiin aikaa. Kuva Montferrandin teoksesta 'Plans et détails du monument...' (Kansallismuseo).

Kuva: Kaukiainen 1970: Virolahden historia 1. 1850-luvulle.

Kivityömiesten asumuksia 1800-luvulta.

Virolahti Hailiniemi 3

Muinaisjäännöstyyppi: Hiilimiilu
 Ajoitus: historiallinen
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Kartta: 3044 01
 Koordinaatit: X = 6712882 Y = 3540802 Z = 6 m mpy

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

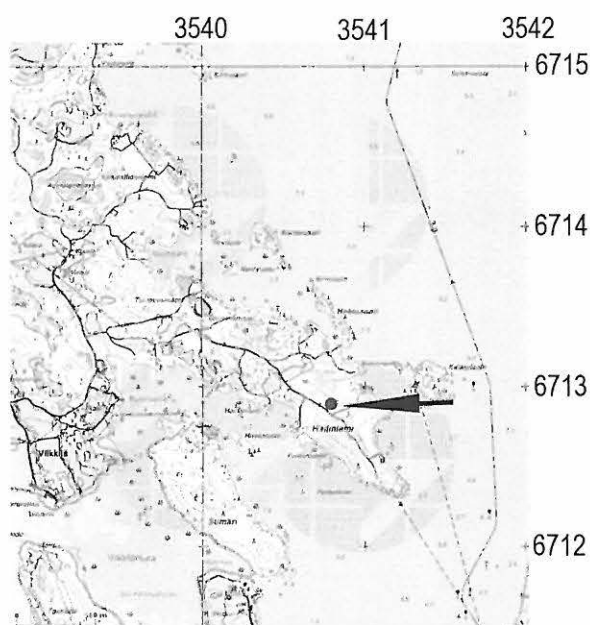
Kohde sijaitsee Hailiniemessä Kutkuvanlahden eteläpuolella. Paikka on mäntyvaltaista hiekkakangasta.

Hiilimiilun halkaisija on noin 6 metriä. Ulkoreunaa kiertää noin metrin levyinen ja 30–40 cm syvä oja. Miilun keskellä on halkaisijaltaan n. 4-4,5 metriä leveä ja ojan pohjalta mitattuna noin 50 cm korkea kumpu.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 27.4. 2008
 Inventoijat: Teemu Mökkönen ja Anna-Maria Salonen
 Löydöt: –
 Havaintomahdollisuudet: Hyvät
 Lähilöydöt: –

Kartta: peruskarttaote
 Valokuvat: 1 valokuva

VIROLAHTI HAILINIEMI 3
 ei mittakaavassa
www.karttapaikka.fi

Anna-Maria Salonen seisoo hiilimiilun keskellä. Miilun ulkoreunan kaivanto erottuu kangasmaastossa selkeästi. Kuva kohti SE. Teemu Mökkönen.

Virolahti Hailiniemen louhoksen majoitusalue

Muinaisjäännöstyyppi: Louhoksen majoitusalue
 Ajoitus: historiallinen aika (1700-luvun loppu – 1800-luvun alkupuolisko)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Kartta: 3044 01
 Koordinaatit: X = 6713086 Y = 3540240 Z = 6 m mpy

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Toropovanvuoren kaakkoispuolella Hailinniementieltä Honkaniemeen johtavan tien varrella. Vanhan louhosalueen keskellä on kallioniemeke, jonka molemmille puolille on rakennettu useita kylmämuurattuja majojen pohjia.

Majojen pohjat ovat pääosin louhitusta kivistä tehtyjä. Ainoastaan alueen koillisosassa on kaksi huonetilaa, jotka on rakennettu selkeästi paikalla sijainneita maakiviä hyväksikäyttäen. Vain yhdessä majanpohjassa (yleiskartan nro 1) on kivisiä sisäisiä rakenteita. Pohjoisimmassa majanpohjassa on takaseinällä puolet sisätilasta vievä kivinen ”tasanne/laveri”.

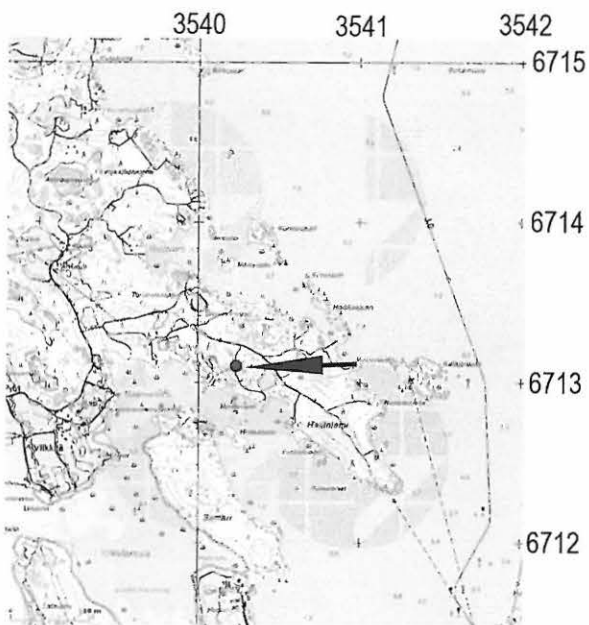
Paikalla sijaitsee yksi hirsirakennuksen pohja aivan alueen eteläosassa (ks. yleiskartta). Rakennuksen pohjoisnurkassa on uuninperustus.

Paikalla on sijainnut louhos 1700-luvun lopulta 1800-luvulle. Työvoimana on oletettavasti käytetty ainakin osin vankeja. Tältä alueelta pitäisi löytyä myös kallioon hakattuja aurinkokelloja (ks. Kaukiainen 1970: 587 – ”Virolahden historia 1”).

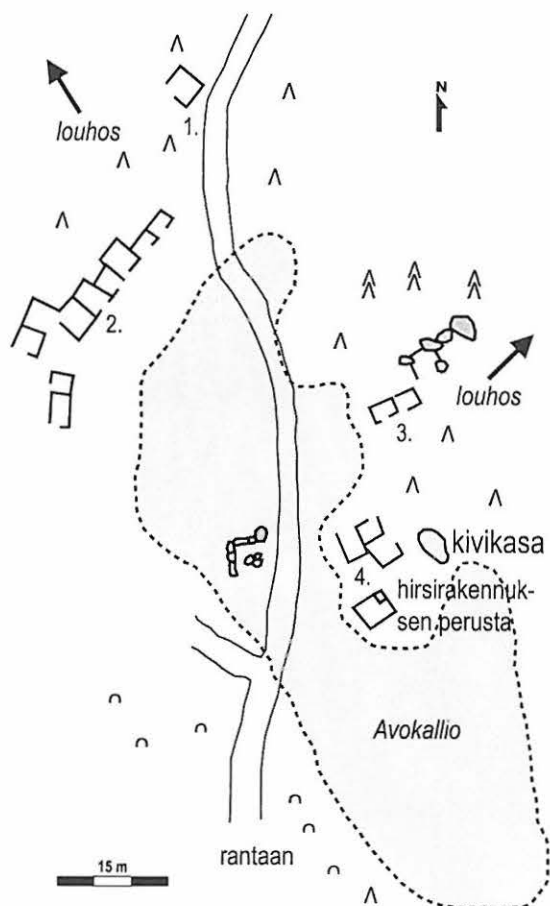
INVENTOINTI 2007

Pvm: 27.4. 2008
 Inventoijat: Teemu Mökkönen, Anna-Maria Salonen ja Eeva Vakkari
 Löydöt: –
 Havaintomahdollisuudet: Hyvät
 Lähilöydöt: –

Kartta: peruskarttaote, yleiskarttaluonnos mk 1:1000
 Valokuvat: 6 valokuvaa

VIROLAHTI Hailiniemen louhoksen majoitusalue
ei mittakaavassa
www.karttapaikka.fi

Virolahti, Hailiniemen louhoksen majoitusalue
Yleiskarttaluonnos
mk 1:1000
Kartoitus T.Mökkönen, A.-M. Salonen & E. Vakkari
27.4.2008

Tien vieren yksinäinen majanpohja. Majassa Eeva Vakkari. (Yleiskartan nro 1). Kuvattu kohti N. Teemu Mökkönen.

Eeva Vakkari tien länsipuolen majanpohjarivin pohjoisosassa. (Yleiskartta nro 2). Kuvattu kohti NW. Teemu Mökkönen.

Eeva Vakkari ja Anna-Maria Salonen tien länsipuolen majarivistön keskiosan majanpohjissa. (Yleiskartan nro 2). Kuvattu kohti NE. Teemu Mökkönen.

Kallioniemekkeen kärki. Tie kuvassa vasemmalla. Kallion päällä pystyyn kuolleen katajapensaan paikalla (etualalla keskellä) talon kivijalka ja uuniperustus (Yleiskartan nro 4). Kuvattu kohti N. Teemu Mökkönen.

Kallioniemekkeen kärki. Kuvassa oikealla edessä kivikasa ja vasemmalla kuolleiden katajapensaiden alla talon kivijalka. Anna-Maria Salonen ja Eeva Vakkari seisovat majapohjilla (Yleiskartan nro 4). Kuvattu kohti W. Teemu Mökkönen.

Eeva Vakkari ja Anna-Maria Salonen seisomassa kaksihuoneisen majan huonetiloissa. (Yleiskartan nro 3). Kuvattu kohti N. Teemu Mökkönen.

Violahti Mäkelä

Muinaisjäännöstyyppi: vanha kylätontti
Ajoitus: historiallinen aika
Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
Koordinaatit: X = 6711966 Y = 3534598 Z = 5 m mpy

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

Rännäsen kylän vanhaa tonttimaata on säilyneenä aivan kylän pohjoisosassa Mäkelän tilan itäpuolella. Paikalla on osin kalliopohjainen kumpare ja runsaasti vanhoja rakennusten kivi-jalkoja (uusimmat 1800-luvulta) ja erilaisia kuoppina ja kumpuina erottuvia rakenteita.

Vuoden 1806 rajakartassa (MH 351/2d 6:3, Kansallismuseo) kyseiselle kumpareelle on merkittynä kaksi taloa: toinen nykyisen Mäkelän tilan paikalle kumpareen länsireunaan ja toinen kumpareen itäreunaan nyt hylättynä olevalle tonttimaalle.

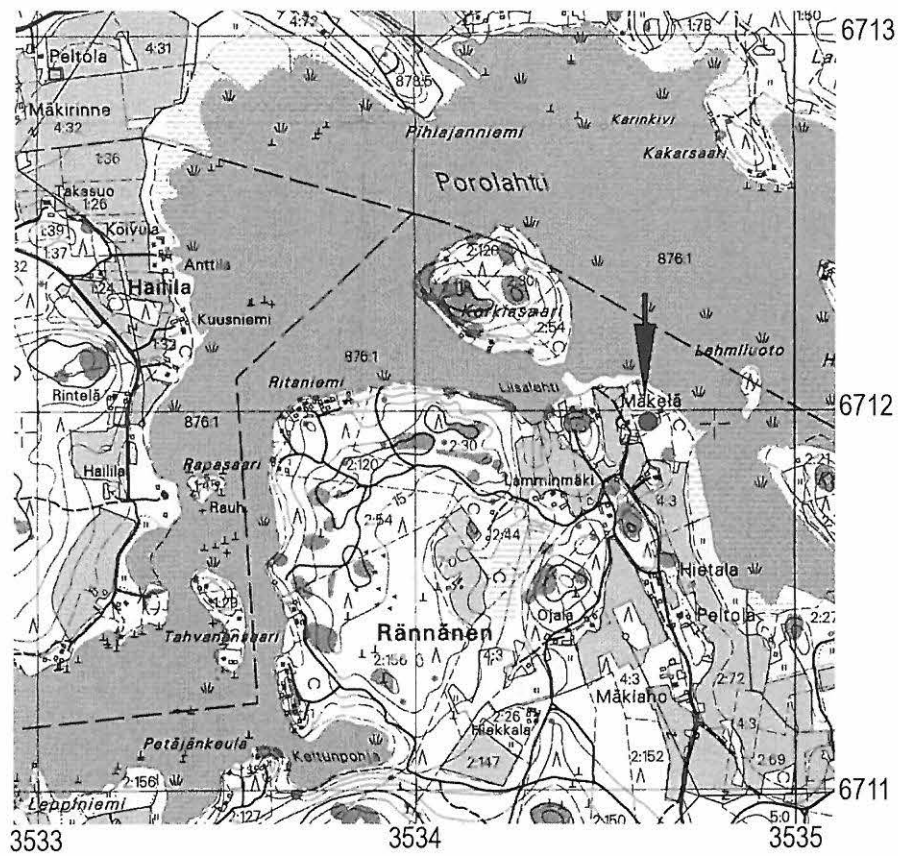
Paikalla on pikimusta kulttuurikerros, josta ei kuitenkaan saatu koepistoista talteen mitään ajoittavia löytöjä. Tästä huolimatta, koko Mäkelän tilan pihapiirin itäpuolelle jäävän kumpareen alue vaikuttaa potentiaaliselta muinaisjäännösalueelta.

Rännäsen kylä on yksi alueen ruotsalaisen uudisasutuksen kyliä, alkuperäiseltä nimeltään Grennes. Kohde on hyvin säilynyt.

Rännäsen kylän pohjoisosasta on myös toinen löytöpaikka tässä raportissa nimellä Hietala.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 26.4. 2008
Inventoijat: Teemu Mökkönen, Kerkko Nordqvist, Anna-Maria Salonen ja Eeva Vakkari
Löydöt: –
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Lähilöydöt: –
Kartta: peruskarttaote
Valokuvat: on

VIROLAHTI RÄNNÄNEN

mk 1:20 000

Virolahti 3042 10 (Maanmittaushallitus 1999)

Yhtä koepistoa peitetään autoituneen tontin pusikoituneella eteläreunalla. Kuva kohti N. Teemu Mökkönen.

Violahti Toporovanvuoren näkölennätinasema

Muinaisjäännöstyyppi: näkölennättimen asema
 Ajoitus: historiallinen aika (1850-luku)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Kartta: 3044 01
 Koordinaatit: X = 6713499 Y = 3539994 Z = 25 m mpy

Tutkimukset: –

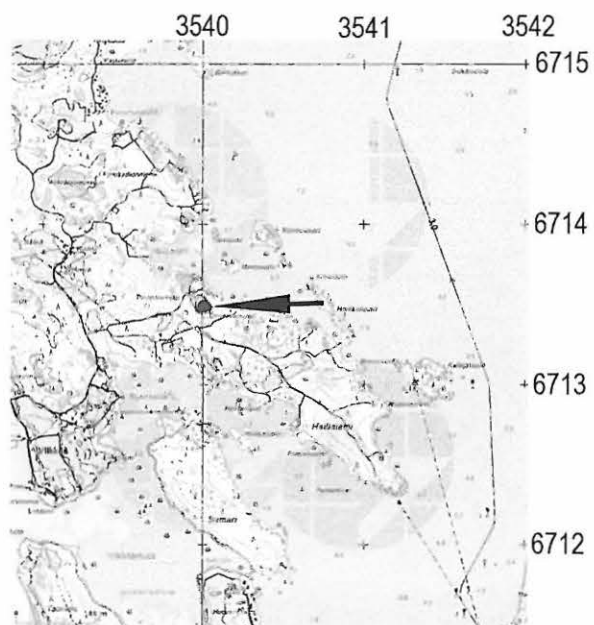
KOHDEKUVAUS

Hailiniemi pohjoisosassa kohoavan Toporovanvuoren laella on 1850-luvulla valmistuneen Turun ja Pietarin välisen näkölennättimen näkölennätinaseman jäänteet.

Kallion laen pohjoisosassa on noin 2x2 metriä suuruinen matala laakakivistä tehty neliönmuotoinen tasanne. Tasanne on sammaloitunut. Kyseessä saattaa olla näkölennättimen perustuksiin liittyvä rakenne. Tasanteesta kymmenisen metriä lounaaseen sijaitsee kallion luontaiseen rakoon kylmämuuraamalla rakennettu huonetila. Kyseessä saattaa olla myös näkölennättimien liittyvä rakenne.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 26.4. 2008
 Inventoijat: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Teemu Mökkönen, Kerkko Nordqvist, Anna-Maria Salonen, Eeva Vakkari ja Santeri Vanhanen
 Löydöt: –
 Havaintomahdollisuudet: Hyvät
 Lähilöydöt: –
 Kartta: peruskarttaote
 Valokuvat: 2 valokuvaa

VIROLAHTI TOROPOVANVUOREN LENNÄTINASEMA
ei mittakaavassa
www.karttapaikka.fi

Toropovanvuoren länsireunalla sijaitsee luontaiseen kallion rakkoon kylmämuuraamalla tehdyn huonetilan jäänteet. Kuvassa etualalla keskellä puiden takana oviaukko. Tarja Knuutinen on seisomassa takaseinän takana. Kuva kohti NW. Kuva Santeri Vanhanen.

Kylmämuuratun huoneen takaseinä on keskeltä osin romahtanut. Kuva kohti SE. Kuva Tarja Knuutinen.

Violahti Niemi

Muinaisjäännöstyyppi: keskiaikainen (?) asuinpaikka
kivirakenteet, uunin pohjat
Ajoitus: keskiaika (?), historiallinen aika
Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Kartta: Violahti 3042 10
Koordinaatit: X = 6713162 Y = 3533578 Z = 2,5 – 5,0

Tutkimukset: -

KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Porolahden luoteisrannalla, lahteen luoteesta työntyvän harjumaisen niemen etelärinteellä. Rinteen päällä sijaitsee Niemen talo, jonka pihapiirissä kohde on. Aivan kohteen ohi kulkee niemen kärjessä sijaitseville taloille johtava hiekkatie. Kohteen itä- ja eteläpuolella avautuu etelään, kohti Porolahtea viettävä peltorinne, pohjoisessa havumetsää kasvava kallio- ja moreeniharju.

Peltorinteessä on havaittavissa 2-3 loivasti etelään viettävää rantaterassia. Niemen talo ja sen pihapiirin itäosasta havaittu uunin pohja sijaitsevat ylimmällä peltoterassilla, n. 4 m mpy korkeudella. Uunin pohja sijaitsee aivan Niemen talon pihapiirin itäosassa, lähellä pellon reunaa. Rakenne erottuu maastossa kooltaan n. 2,0 x 2,0 m suuruisena ja 0,5 m korkeana kumpareena. Paikkaa on ilmeisesti käytetty mm. puutarhajätteen kokoamiseen, minkä vuoksi uunirakennetta oli aluksi vaikeaa havaita.

Rakenteen viereen tehtiin kolme pientä koepistoa, joista löytöinä tuli muutamia paloja palanutta savea. Koepistojen perusteella paikalla ei havaittu selvää noki- tai kulttuurikerrosta. Havainto-olosuhteet paikalla olivat kuitenkin huonohkot korkean aluskasvillisuuden ja paikalle tuodun puutarhajätteen vuoksi.

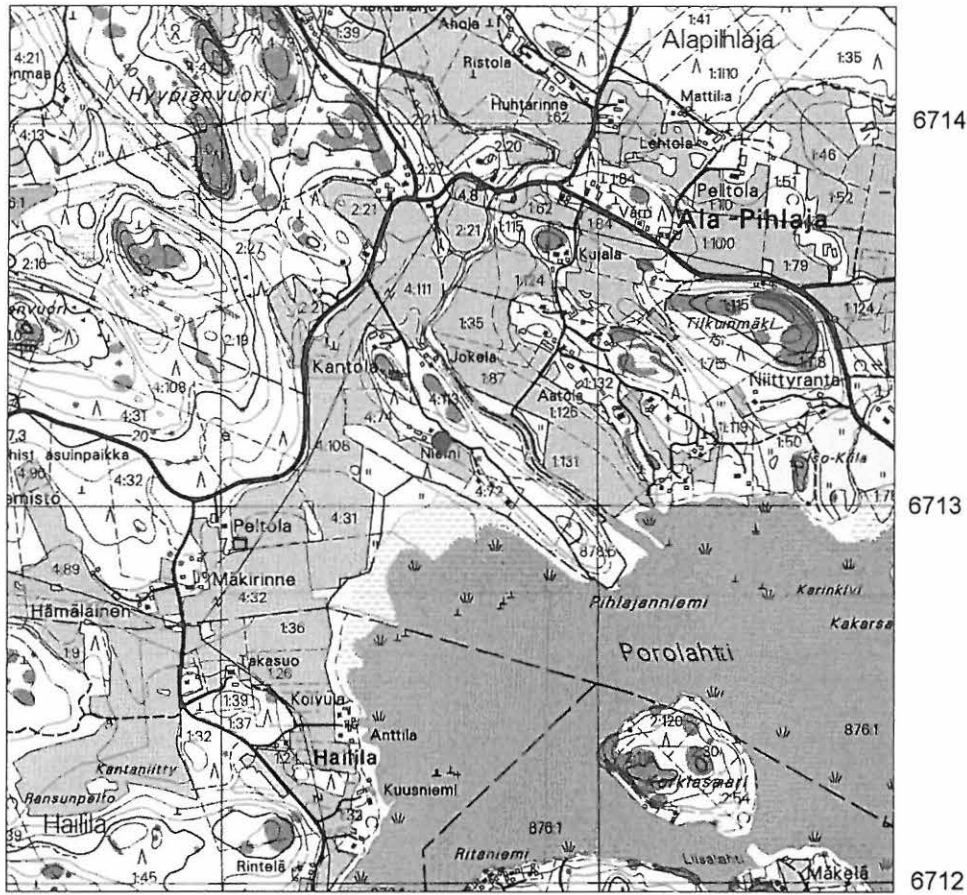
Syksyllä 2008 kohteen itä- ja eteläpuolella sijaitseva pelto oli kyntämättä, minkä vuoksi pintatapoimintaa ei voitu tehdä. Kohteen tarkemman määrittelyn ja laajuuden selvittämiseksi pintatapoiminta olisi kuitenkin suositeltavaa.

INVENTOINTI 2008

Pvm: 27.4.2008
Inventoijat: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas, Santeri Vanhanen
Löydöt: Palanutta savea, ei talletettu
Havaintomahdollisuudet: Suhteellisen huonot, paikalla oli korkeaa aluskasvillisuutta sekä sinne koottua puutarhajätettä. Peltoa ei ollut kynnetty.
Lähilöydöt: Pihlajätien ja Museotien risteyksen historiallisen ajan asuinpaikka n. 500 m SE.
Kartta: peruskarttaote
Valokuvat: 2

3533

3534

Virolahti Niemi
 mk 1:20 000
 Virolahti 3042 10 (Maanmittauslaitos 1999)

Niemen talon pihapiirin itälaidalla sijaitseva uuninperustus. Kuvan vasemmassa laidassa, mäntyjen takana kulkee harjun päällä tie. Kuva T. Knuutinen 27.4.2008. Kohti E.

Niemen talon pihapiirin itälaidalla sijaitseva uuninperustus. Taustalla kohti Porolahtea viettävä peltorinne. Kuva T. Knuutinen 27.4.2008. Kohti SE.

Violahti Koivuniemi 1

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka, kylätontti
 Ajoitus: historiallinen aika
 Lukumäärä: -

SIJAINTI

Kartta: Violahti 3042 10
 Koordinaatit: X = 6712665 Y = 3536708 Z = 5,0

Tutkimukset: -

KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Porolahden itärannalla olevasta pumppaamosta n. 720 metriä itäkoilliseen. Paikalla on vanha Koivuniemen kyläkeskus, josta osa taloista on 1800-luvulla toteutetun iso-jaon aikana tai sen jälkeen siirtynyt pois. Paikalla on nykyään kaksi asuttua tilaa (Anttila ja Koivuniemi?) sekä kolme autiota tonttia. Kyläkeskuksen läpi kulkee hiekkatie, jonka varrelle talot ovat asettuneet.

Jäljellä olevat talot sijaitsevat kyläkeskuksen länsiosassa. Idempänä maastossa on useita rakennusten kivijalkoja ja muutamia tyhjillään olevia rakennuksia. Erityisesti kylän läpi johtavan tien luoteispuolella on havaittavissa kivijalkoja, kiviaitoja sekä kellareiden jäännöksiä, joiden ikää on vaikeaa arvioida. Tien kaakkoispuolella sijaitsee 2 mahdollista tonttialuetta, joista itäisemmällä on sijainnut navetta tms. ulkorakennus.

Pääosa maastossa havaittavissa olevista rakennuksen jäänteistä on moderneja. Syksyn 2008 inventoinnissa tien luoteispuolisella tonttimaalla sijaitsevaan kellariksi tulkittuun kuoppaan ja sen ympäristöön tehtiin useita koepistoja. Koepistojen perusteella kellarin pohja on osittain kivetty. Kellarin ympäristöön tehdyistä pistoista tuli löytöinä pelkästään modernia roskaa, kuten pullonkorkkeja ja pullolasia, jota maastossa oli muutenkin erittäin runsaasti.

Myös tien kaakkoispuolella sijainneilla tonteilla tehtiin muutamia koepistoja, joiden löytöaineisto oli samanlaista kuin luoteisella tonttimaalla. Eteläisemmällä, Anttilan pihapiirin koillispuolella sijaitsevalla tonttimaalla on koepistojen perusteella hyvin paksu multainen pinta- maakerros, jossa on runsaasti modernia roskaa. 1800-lukua vanhempia löytöjä ei koekuopista tullut.

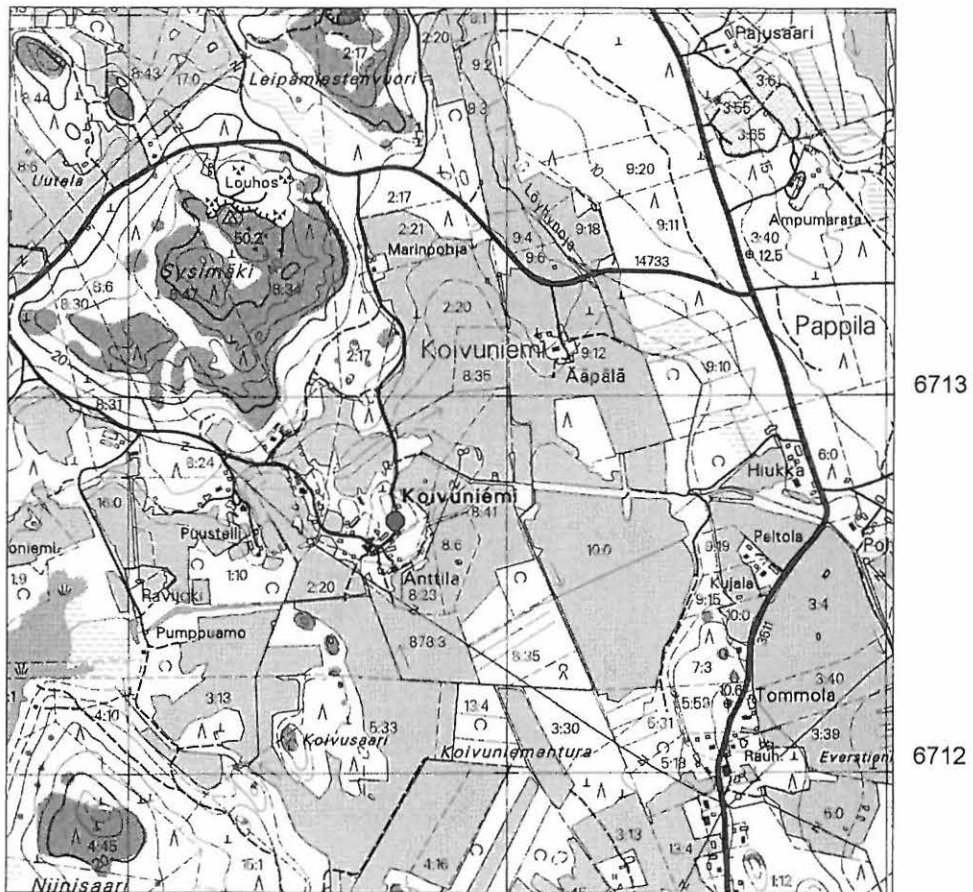
Vaikka Koivuniemen kylän alueella ei inventoinnin ja koekuopituksen perusteella ollut havaittavissa merkkejä 1800-lukua vanhemmasta asutuksesta, alueella on kuitenkin sijainnut yksi Porolahden ympäristön vanhimmista kylän paikoista. Kylä ja sitä ympäröivät peltoalueet hahmottuvat vielä hyvin omana kokonaisuutenaan 1800-luvun alun kartassa.

INVENTOINTI 2008

Pvm: 26.4.2008
 Inventoijat: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas, Santeri Vanhanen
 Löydöt: -
 Havaintomahdollisuudet: Kohtalaiset. Paikalla on runsaasti 1800- ja 1900-luvulta peräisin olevia rakennuksia ja raunioita.
 Lähilöydöt: -
 Kartta: peruskarttaote
 Valokuvat: 2

3536

3537

Virolahti Koivuniemi 1
 mk 1:20 000
 Virolahti 3042 10 (Maanmittauslaitos 1999)

Koivuniemen kyläkeskuksen läpi kulkevan tien luoteispuolella sijaitseva kellarikuoppa. Kuopan pohja ja reunat on kivetty. Kuva T. Knuutinen 26.4.2008. Kohti NW.

Koivuniemen kyläkeskuksen läpi kulkevan tien luoteispuolella sijaitseva kiviaita tai kivijalka. Kuva T. Knuutinen 26.4.2008. Kohti NW.

Violahti Koivuniemi 2

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat, tonttimaat
hakkaukset, rajamerkit
Ajoitus: historiallinen aika
Lukumäärä: -

SIJAINTI

Kartta: Violahti 3042 10
Koordinaatit: X = 6712965 Y = 3536497 Z = 10

Tutkimukset: -

KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Porolahden itärannalla, Koivuniemen kyläkeskuksesta 400 metriä luoteeseen, korkean Sysimäen kallioalueen kaakkosrinteellä. Kohteen itä- ja eteläpuolella avautuu pieni tasainen peltoalue. Peltoalue rajautuu lännessä Ala-Pihlajasta Koivuniemeen kulkevaan hiekkatiehen, jolta on näköyhteys kohteelle. Lähimmät talot sijaitsevat kohteelta n. 120 m koilliseen ja 220 m etelään.

Peltoalueen luoteisreunalla olevalla kaakkoon avautuvalla terassilla on runsaasti erittäin suuria kivenlohkareita ja erilaisia kiven ja maansekaisia kasoja. Terassin länsi- itäreunaa kiertävät maastossa selvästi havaittavissa olevat tienpohjat joiden väliselle alueelle mahdollinen tonttimaa rajautuu.

Alueen pohjoisosasta löytyi suurehko tuulenskaato, jonka alta ja ympäriltä löytyi muutamia paloja palanutta savea tai savitiivistettä. Palanutta savea löytyi myös terassia ympäröivältä pelolta n. 5 metrin säteellä terassin reunasta. Paikalla ei ollut selvästi tunnistettavia rakenteita, mutta koepistoista paljastui paikoin turvekerroksen alla olevaa epätasaista kiveystä.

Aivan alueen pohjoisreunalla, missä sen itä- ja länsireunaa kiertävät tiet yhtyvät, havaittiin suuri maakivi jonka läntisellä sivulla oli sammaleen alla heikosti näkyvissä hakkauksia. Kiveen on tehty hakkauksia mahdollisesti useammassa vaiheessa, koska mm. numero 6 on hattu kiveen useita kertoja hieman eri kohtiin.

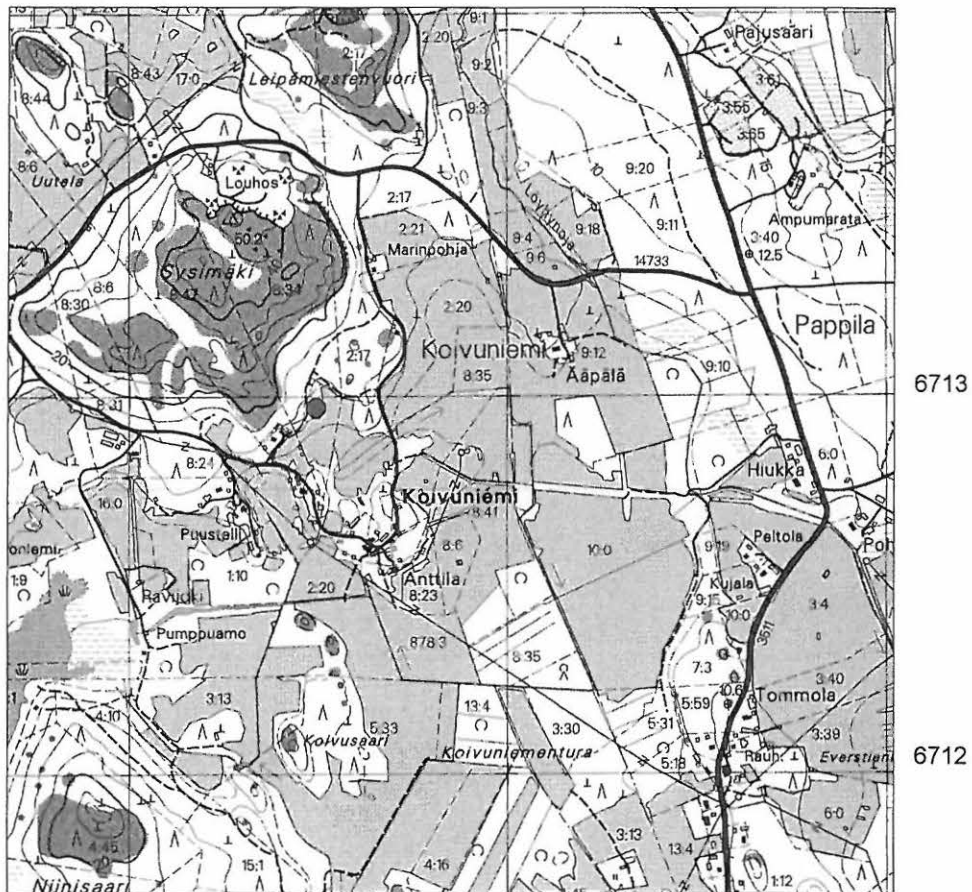
Paikalta ei tullut varsinaisesti ajoittavia löytöjä. Löytyneen palaneen saven/savitiivisteiden perusteella kohde rajautuu n. 40 m x 100 m laajuiselle alueelle.

INVENTOINTI 2008

Pvm: 26.4.2008
Inventoijat: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas, Santeri Vanhanen
Löydöt: Palanutta savea, ei talletettu
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Lähilöydöt: -
Kartta: peruskarttaote
Valokuvat: 4

3536

3537

Virolahti Koivuniemi 2
 mk 1:20 000
 Virolahti 3042 10 (Maanmittauslaitos 1999)

Koivuniemi 2, tonttimaan maastoa. Kuvan keskellä mahdollinen uuninperustus, vasemmalla suurista kivistä koottu epämääräinen kasa. Kuva T. Knuutinen 26.4.2008. Kohti W-SW.

Koivuniemi 2, tonttimaan maastoa. Vasemmalla mahdollinen uuninperustus, taustalla tuulenskaato jonka ympäristöstä löytyi palanutta savea. Kuva T. Knuutinen 26.4.2008. Kohti N.

Koivuniemi 2. Alueen pohjoisosassa luoteisosassa sijaitseva suuri maakivi, jonka länsisivulta löytyi hakkauksia. Kiven länsipuolella maastossa erottuva tienpohja. Kuva T. Knuutinen 26.4.2008. Kohti N.

Koivuniemi 2. Maakivessä oleva hakkaus. Selvimmin hakkauksista erottuvat ylhäällä numero 6 ja sen alla oleva soikea merkki. Kuva T. Knuutinen 26.4.2008.

Violahti Haaja

1 0060079 12

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Ajoitus: kivikautinen (neoliittinen), historiallinen
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
 Koordinaatit: X = 6714980 Y = 3532728 Z = 13,0 – 14,0

Tutkimukset: Oula Seitsonen, Teemu Mökkönen, Kerkko Nordqvist ja Sanna Seitsonen 2005: *Virolahden arkeologinen inventointi 2005*

KOHDEKUVAUS

Vuoden 2005 inventointikertomukseen ei lisättävää:

”Asuinpaikka sijaitsee Ala-Pihlajasta valtatie 7:lle johtavan tien itäpuolella Pihlajajoen itärannalla. Kohteesta ilmoitti Seija Byckling Virolahden museolla järjestämämme ”Arkeologinen iltapäivä” – tapahtuman yhteydessä. Asuinpaikan alue tunnetaan myös ”vanha kartano” –nimellä.

Löydöt on poimittu vuosien mittaan. luoteeseen laskevalta noin 13 – 14 m mpy peltoterassilta Haajantien pohjoispuolelta. Pelto on ollut alkujaan hyvin kivinen, mutta valtaosa kivistä on kerätty pois. Löytöalueen alla on noin 3 m korkea jyrkkä törmä, tausta jatkuu suhteellisen tasoisena ja laskeutuu Haajantien toisella puolella. Koillispuolella kohdetta rajaa matala silokallio, jonka pohjoispäähän on merkitty 14,5 m mpy korkeuskiintopiste. Saman kalliomuodostuman keskivaiheille on hakattu noin 4 m pitkä ura, joka katoaa toisessa päässä sammalen alle. Ura on leveydeltään noin 3 cm ja syvyydeltään noin 2 cm.

Pelto oli tarkastushetkellä oraalla, eikä paikalla havaittu muutamia kvartseja lukuun ottamatta muita löytöjä. Paikalta aiemmin kerättyihin löytöihin kuuluu kaksi halkaisijaltaan noin 13 cm tykinkuulaa, esihistoriallista ja historiallista keramiikkaa, kivikirveen teräkatkelma, hioinkiviä, piidyin, kvartseja ja savitiivistettä. Maaperä on siltin sekaista peltomultaa. Haajan tai Seppälän tilan mailta on 1885 kerätty vasarakirves (KM 2453:33). On mahdollista, että se on Haajan asuinpaikalta.”

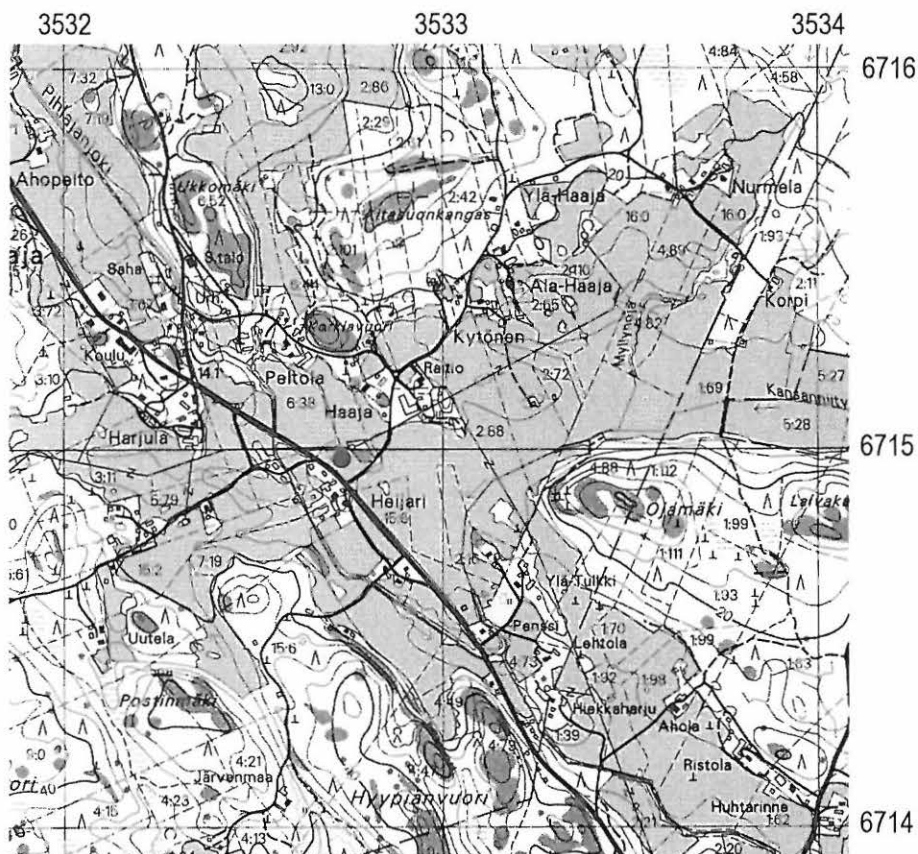
Vuoden 2007 löytö saatu kohteesta vuonna 2005 ilmoittaneelta Seija Bycklingiltä. Kyseessä on piidyin (harmaata skandinaavista piitä), jossa yhdellä pinnalla on näkyvissä hiotut fasetit. Kyseessä on siis hiotun piikirveen materiaalin uusiokäyttö kirveen hajottua.

Peltoalue oli vuoden 2008 inventoinnin aikaan vasta kynnetty, minkä vuoksi paikalla päätettiin tehdä pintapöimintä. Vuoden 2008 löydöt tehtiin Haajan talolle johtavan tien varrella sijaitsevaa pientä peltosaarekettä ympäröivältä peltoterassilta sekä saarekkeen itäpuoliselta pelolta. Vuoden 2008 löydöt, puna- ja kivisavikeramiikka, viittaavat pääasiassa 1600–1700-luvun asutukseen. Löytöjen joukossa on kaksi sinistä lasihelmeä, joiden tarkka ajoittaminen on mahdotonta.

INVENTOINTI 2007–2008

Pvm: 23.9. 2007 ja 27.4.2008

Inventoijat:	9/2007: Liisa Kunnas, Tarja Knuutinen, Niko Latvakoski, Teemu Mökkönen, Heidi Nordqvist, Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Tuovi Vaara ja Eeva Vakkari 4/2008: Tuuli Heinonen, Tarja Knuutinen, Liisa Kunnas, Santeeri Vanhanen.
Löydöt:	Kivikautiset löydöt vuoden 2005 inventoinnista KM 35711: 1 kvartsitasodyin, 1 kpl; 2 kvartsiartefakti, 3 kpl Kivikautiset löydöt vuoden 2007 inventointi KM 37113:1 (hiotun piikirveen katkelma/pii-ydin) Historiallisen ajan löydöt vuoden 2008 inventointi KM 2008078: 1–8 (kivisavi, punasavi ja valkosavikeramiikkaa, lasihelmiä)
Havaintomahdollisuudet:	
Lähilöydöt:	kivikautiset asuinpaikat Ylä-Pihlajan nuorisoseura n. 500 m NW, ja Harjula n. 300 m NW
Kartta:	peruskarttaote
Valokuvat:	–

Virolahti Haaja
mk 1:20 000
Virolahti 3042 10 (Maanmittauslaitos 1999)

Esihistorialliset kohteet

Virolahti Ylä-Pihlajan nuorisoseura

935 010021

Muinaisjäännöstyyppi: kivikautinen asuinpaikka
kivirakenteet – uunipohjat
asuinpaikat – talonpohjat
Ajoitus: moniperiodinen (kivikausi ja historiallinen aika)
Lukumäärä:

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
Koordinaatit: X = 6715380 Y = 3532420 Z = 15,0

Tutkimukset: Koskimies, Mirja 1967: *Virolahden kiinteät muinaisjäännökset*. Inventointikertomus.

KOHTEEN KUVAUS HISTORIALLISTEN KOHTEIDEN PUOLELLA

Virolahti Harjula (Tenttula)

1070 14051

Muinaisjäännöstyyppi: kivikautinen asuinpaikka
keskiaikainen (?) asuinpaikka
Ajoitus: kivikausi, keskiaika
Lukumäärä:

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
Koordinaatit: X = 6715140 Y = 3532475 Z = 12,0

KOHTEEN KUVAUS HISTORIALLISTEN KOHTEIDEN PUOLELLA

Virolahti Haaja

1000007412

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
Ajoitus: kivikautinen (neoliittinen), historiallinen
Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
Koordinaatit: X = 6714980 Y = 3532728 Z = 13,0 – 14,0

Tutkimukset: Oula Seitsonen, Teemu Mökkönen, Kerkko Nordqvist ja Sanna Seitsonen 2005: *Virolahden arkeologinen inventointi 2005*

KOHTEEN KUVAUS HISTORIALLISTEN KOHTEIDEN PUOLELLA

Violahti Kusikallio

10000 14652

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat (?)
 Ajoitus: kivikautinen
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
 Koordinaatit: X = 6716174 Y = 3532136 Z = 15,0

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee pellolla Kusikallion pohjoispuolella, välittömästi Mäkipirtintien länsipuolella. Löydöt (kaksi pii-iskosta) saatiin talteen pellon yläosasta aivan tien viereltä.

Löydöt tehtiin puidulta kyntämättömältä pellolta. Kohteen maaperä on kynnössä sekoittunutta karkeudeltaan vaihtelevaan hiekka-/hiekkamoreenin sekaista hiesua.

Muita esihistorialliseen toimintaan liittyviä löytöjä ei tehty.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 22.9.2007

Inventoijat: Liisa Kunnas, Tarja Knuutinen, Niko Latvakoski, Teemu Mökkönen,
 Heidi Nordqvist, Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Tuovi Vaara ja Eeva Vakkari

Löydöt: Inventointilöydöt KM 37109:1 (pii-sikos)

Havaintomahdollisuudet: heikot – pelto sängellä, ei kynnetty

Lähilöydöt: Ylä-Pihlajan nuorisoseura n. 850 m S, Harjula n. 1 km S ja Haaja n. 1,3 km S.

Kartta: peruskarttaote

Valokuvat: 1 valokuva

Virolahti Kusikallio

mk 1:20 000

Virolahti 3042 10 (Maanmittauslaitos 1999)

Kusikallion kohde löydettiin kyntämättömältä pellolta. Löydöt saatiin talteen pellon reunasta, kuvassa oikealla pellon pientareella näkyvän kiven kohdilta. Kuva T. Mökkönen 22.9.2007, kohti NE.

Violahti Suurikorpi 2

1-0000 14053

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
 Ajoitus: kivikautinen (mesoliittinen)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Kartta: KLAMILA 3042 07
 Koordinaatit: X = 6716114 Y = 3528337 Z = 27,5 - 30

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Valkjärven armeijan hallinnassa olevan alueen pohjoispuolella, Koulutilantien itäpuolella olevan suuren hiekanottoalueen itäreunalla.

Paikalla on vielä jäljellä hiekkakuopan itäpuolella pieni alue entisestä niemestä, jonka kärjessä on havaittavissa rantamuodostuma. Löytöinä saatiin kvartseja pieneltä alueelta hiekkakuopan reunalta ja metsänpuolelta kaivetusta (armeijan toimia?) pienestä kuopasta.

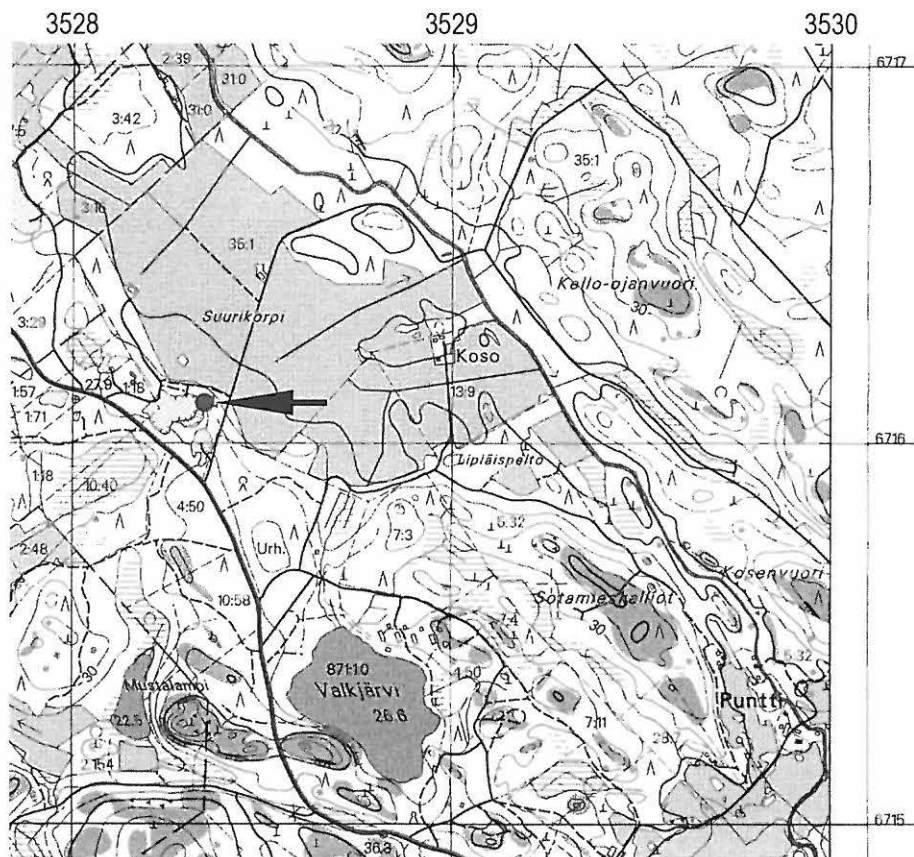
Suurin osa asuinpaikasta on todennäköisesti tuhoutunut hiekan otossa, mikäli kyseessä on edes ollut laajempi asuinpaikka.

Kohde on löytökorkeuden perusteella Mesoliittinen. Anculys-transgressio (n. 5200 calBC) on ylettynyt Virolahdella korkeimmillaan n. 23 m mpy tietämille (Arto Miettinen 2002 mukaan). Paikalla on kuitenkin sen verran jyrkkä ranta, että tässä vaiheessa kohde on ollut vielä veden äärellä. Anculys-transgressiota edeltäneenä aikana vesi on ollut vastaavalla korkeudella n. 7500 calBC ja sitä ennen vielä ylempänä.

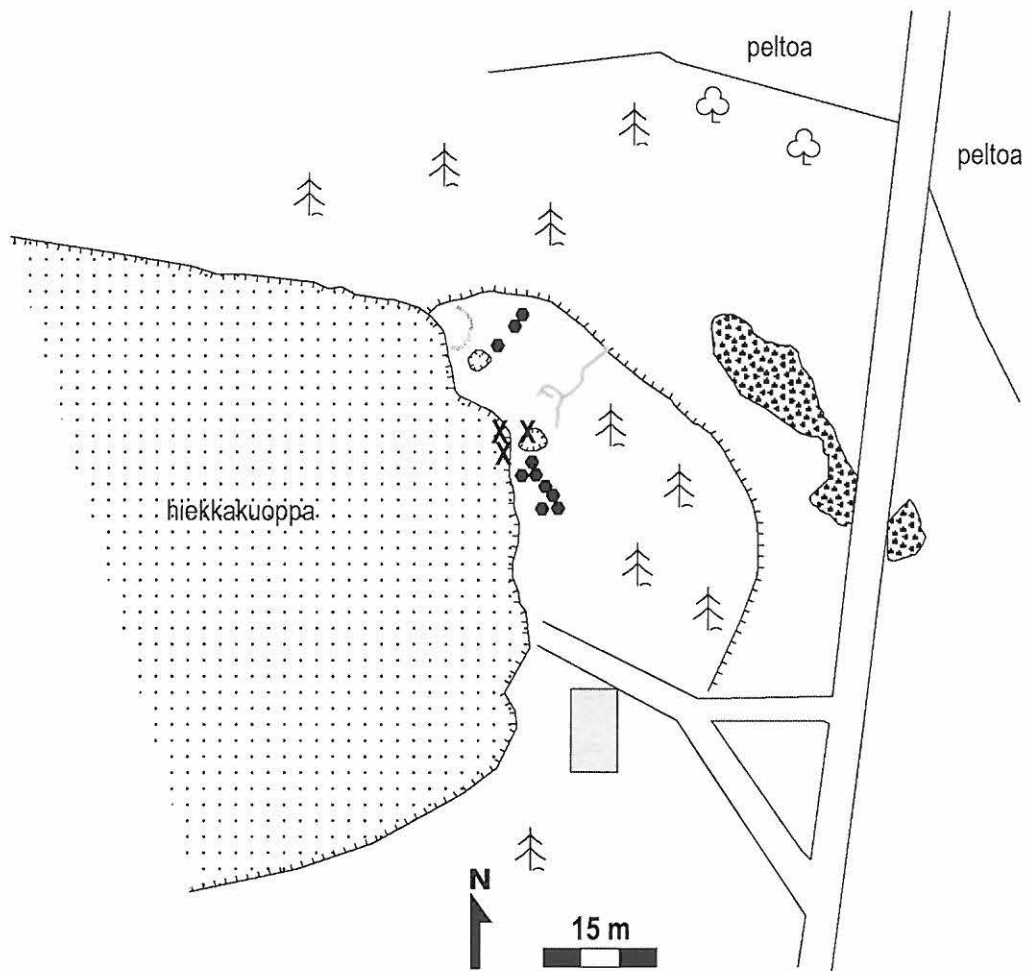
INVENTOINTI 2007

Pvm: 23.9.2007
 Inventoijat: Liisa Kunnas, Tarja Knuutinen, Niko Latvakoski, Teemu Mökkönen, Heidi Nordqvist, Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Tuovi Vaara ja Eeva Vakkari
 Löydöt: Inventointilöydöt KM 37110:1 (Kvartsi-iskoksia)
 Havaintomahdollisuudet: normaalin hyvät
 Lähilöydöt: Koson kivikautiset löydöt peltoalueelta n. 600 m E, ~~Kuuselan kivikautinen asuinpaikka~~ n. 350 m SE (HUOM. Kvarstikohde pellolta, Vaalimaanjoen varressa toinen samanniminen asuinpaikka!); Puntti – Lanu – Harju kohderypäs n. 1,7-2,7 km SE

Kartta: peruskarttaote ja yleiskarttaluonnos (mk 1:1000)
 Valokuvat: 2 valokuvaa

Virolahti Suurikorpi
 mk 1:20 000
 Klamila 3042 07 (Maanmittauslaitos 1999)

Virolahti Suurikorpi

yleiskarttaluonnos 23.9.2007 Niko Latvakoski & Eeva Vakkari

Digitointi Niko Latvakoski

mk 1:1000

— = terassin harja

X = löytöjä

⊙ = kaivettuja kuoppia

— = kaivettuja ojia (juoksuhautoja?)

⬤ = kasa raivattuja kiviä

● = kiviä

■ = betonialusta

Suurikorpi. Yleiskuva hiekanottoalueen puolelta. Löydöt saatiin talteen pieneltä muutaman metrin levyiseltä alueelta. Kuva K. Nordqvist 23.9. 2007, kohti E.

Suurikorpi. Löytöpaikka kuvattuna hiekkakuopan (kuvassa vasemmalla) reunan päältä. Metsän puolelta löytöjä saatiin talteen hiekkakuopan reunalle kaivetusta kuopasta (kuvassa keskellä vaikk' ei näy). Kuva K. Nordqvist 23.9.2007, kohti N.

Virolahti Vaimäki

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Lukumäärä: –

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
 Koordinaatit: X = 6718806 Y = 3531236 Z = 25,0

Tutkimukset: –

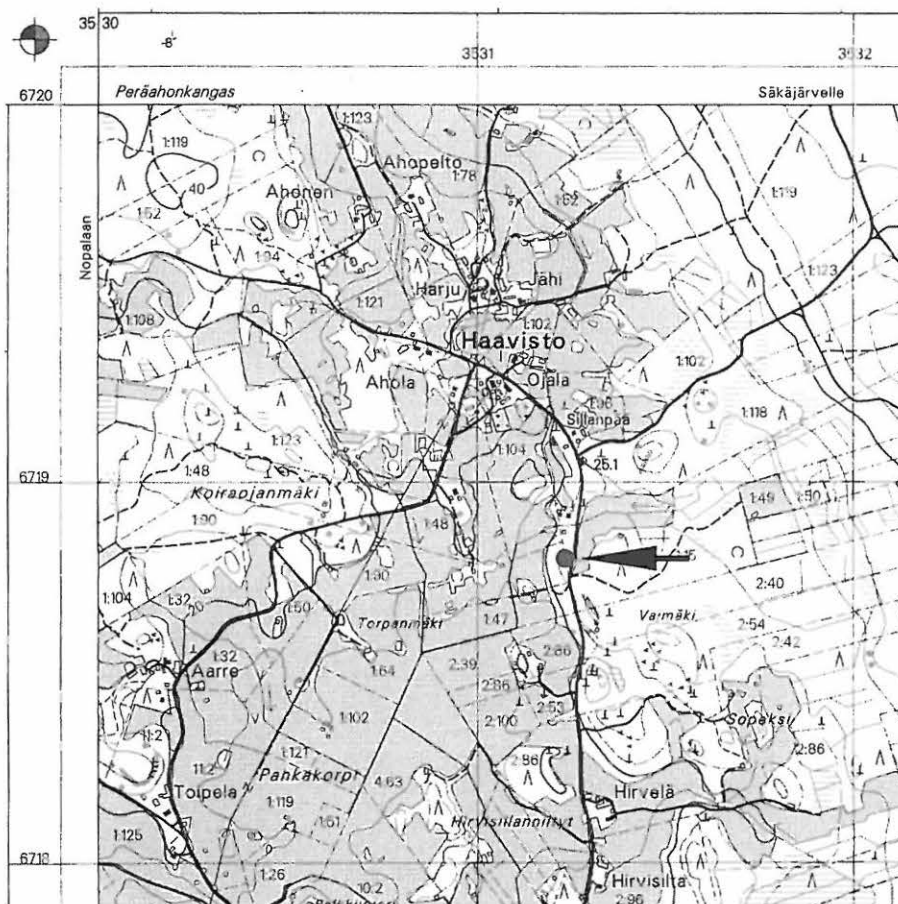
KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee valtatie 7 pohjoispuolella Haavistontien varressa. Paikalta löytyi yksi kvartsi-iskos koepistosta jyrkän rinteän päälitasanteelta rantatörmän ja suuren maakiven väliseltä alueelta. Maaperä paikalla on karkeaa hiekkamoreenia. Muuta esihistorialliseen toimintaa viittaavaa ei havaittu, vaikka alueelle tehtiin useita koepistoja.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 23.9.2007
 Inventoijat: Liisa Kunnas, Tarja Knuutinen, Niko Latvakoski, Teemu Mökkönen,
 Heidi Nordqvist, Kerkko Nordqvist, Eeva Salmi, Tuovi Vaara ja Eeva Vakkari
 Löydöt: Inventointilöydöt KM 37111:1 (Kvartsi-iskos)
 Havaintomahdollisuudet: normaalit
 Lähilöydöt: –

Kartta: peruskarttaote
 Valokuvat: 1 valokuva

Virolahti Vaimäki

mk 1:20 000

Virolahti 3042 10 (Maanmittauslaitos 1999)

Vaimäki. K. Nordqvist löytöpaikalla. Kuva T. Mökkönen 23.9.2007, kohti N.

Violahti Meskäärty

1008 00 8804

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat – asumuspainanteet
 Ajoitus: kivikautinen (keskineoliittinen – myöhäisneoliittinen)
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Kartta: KLAMILA 3042 07
 Koordinaatit: X = 6712870 Y = 3527680 Z = 17,5

Tutkimukset: Kohde julkaistaan artikkelissa Mökkönen, Teemu *painossa*. A Review of multi-room housepits as seen from the Meskäärty site in Violahti parish, extreme south-eastern Finland. *Estonian Journal of Archaeology*, Vol. 12., No. 2.

KOHDEKUVAUS

Kohde sijaitsee Järvenkylän takamailla Meskäärtyyn peltoalueen pohjoispuolella sijaitsevalla hiekkamoreeniharjanteella. Kohde sijaitsee Veteläsuontien ja Veteläsuon ojan välissä.

Moreeniharjanteen harjalla sijaitsee iso asumuspainanne, jossa on kaksi säilynyttä ja yksi suurimmaksi osaksi tuhoutunut huonetila. Erillisten painanteiden välissä on ”ovisyvänteet”. Koko painanteen ympärillä on maavalli.

Painanne on rakennettu moreeniharjanteen korkeimmalle kohdalle. Heti painanteen itäpuolella moreeniharjanteen reuna laskee jyrkästi. Muissa suunnissa maanpinta laskee tasaisemmin. Hiekkakuopan tuhoamalla alueella harjanteen pohjoispäässä harjanteen reuna on jäljellä paikan topografian perusteella oletettavasti laskenut myös jyrkästi.

Asumuspainanne

Asumuspainanteessa on alun perin ollut kolme toisistaan matalan vallin erottamaan huonetilaa, joiden välissä näkyy välivallien läpi kulkeneet käytävät. Kolmas pohjoisin huonetilan on lähes kokonaan tuhoutunut hiekanotossa. Kohteen topografian perusteella kotitarvehiekkakuopan tuhoamalle alueelle on tuskin useampia huoneita kuin tämä ”kolmas” pääosin tuhoutunut huonetila. Tähän viittaa myös nykyisen maanomistajan isän kertomus. Hänen mukaansa hiekkakuopan tuhoamalla alueella on sijainnut yksi painanne, joka on ollut kooltaan samaa luokkaa kuin keskimmäinen, vielä säilyneistä painanteista isompi painanne.

Säilyneiden painanteiden koko on seuraava: Lähimpänä hiekkakuoppaa sijaitseva *keskimmäinen painanne* on syvä. Syvyys painanteen pohjalta vallin päälle vaihtelee 0,9-1,5 metrin välillä. Pohjaltaan reunoista pyörityneen neliön muotoisen painanteen pohjapinta-ala, mitattuna pohjan ja vallin alaosan taitteesta, on noin 10x9 m (E-W x N-S).

Eteläisin painne on matalampi. Sen syvyys pohjalta vallin harjalle vaihtelee 0,5-0,9 metrin välillä. Painanteen muoto on neliö, pohjan pinta-ala on n. 7x6 m (E-W x N-S). Eteläisemmän painanteen eteläpäässä on vielä pohjaltaan neliön muotoisen huonetilan ja painannetta ympäröivän vallin välissä pieni puoliympyrän muotoinen syväne, jonka syvyys vallin harjalta pohjalle vaihtelee 0,4-0,7 m välillä. Kyseessä on mahdollisesti oviaukko. Puoliympyrän muotoisen tilan koko on n. 3x4 m. Säilyneen painanteen sisätilan koko on noin 25x10 m. Säilyneen painanteen koko mitattuna vallien ulkoreunalta on noin 35x20 m.

Käytävät painanteiden välillä ovat noin 3 m leveitä.

Asumuspainannetta *ympäröivän vallin* korkeus ja leveys vaihtelevat. Ympäröivä valli on painanteen etelä-lounaisreunalla korkeampi ja leveämpi kuin muualla. Täällä vallin leveys on noin 4-5 m luokkaa. Ohuimmillaan ja matalimmillaan valli on painanteen itäreunalla.

Löydöt

Suurin osa inventointilöydöistä saatiin talteen hiekkakuopan reunoilta, missä löydöt keskittyivät hiekkakuopan päällä vielä säilyneen asumuspainanteen kohdalle. Löytöjä saatiin kuitenkin talteen hiekkakuopan vähäisemmässä määrin myös hiekkakuopan länsireunalta koko matkalta. Löytöinä orgaanisekoitteista (sekoitteena vaihteleva määrä ruohoa, simpukkaa ja murskattua luuta) ja hiekkasekoitteista keramiikkaa, kvartsi- ja porfyryri-iskoksia, porfyryrikaavin ja muutama palanut luu. Suurin osa keramiikasta on myöhäiskampakeramiikkaa, joka vastaa varsinkin Virossa yleistä muunnosta. Joukossa on yksi pala myöhäistä nuorakeramiikkaa ja muutama luokittelematon pala. Lisäksi hiekkakuopasta on löydetty vuonna 2000 pahasti rapautunut reikäkirves, joka on varhainen suippohamarainen kirves – eräänlainen välimuoto Karlovan tyyppin vasarakirveitten ja suippohamaraisen kirveiden välillä.

Asumuspainanteeseen tehtiin kaksi koekuoppaa. Isomman painanteen keskelle tehdystä koepistosta löydettiin kvartsi-iskoksia ja punertavan ruskeasta porfyyrystä tehty kaavin. Pienemmän painanteen keskelle tehdystä koepistosta saatiin talteen kvartsi-iskoksia.

Isomman painanteen kohdalle länsivallille tehty koepisto oli tyhjä. Samoin painanteen eteläpuolella loivaan laskevan rinteeseen alueelle tehty kaksi koepistoa olivat löydöttömiä.

Kohteen keramiikanpaloista tehdyt karsta-ajoitukset ajoittuvat n. 4530–3820 BP (ks. alla Löydöt).

Maaperä ja kulttuurikerros

Paikan maaperä on karkeaa hiekkamoreenia, minkä takia koepistoissa ei ollut havaittavissa merkkejä kulttuurikerroksesta. Pienempään painanteeseen tehdyssä koepistossa maaperä vaihtui n. 20 cm hiesuksi.

Hiekkakuopan reunaa ei puhdistettu. Hiekkakuopan reuna on paikoin pahasti romahtanut siten, että hiekkakuopan reuna on jäänyt kasvien juurien kannattelevan turvekaton alle. Tämän takia hiekkakuopan reunan puhdistaminen olisi ollut vaikeaa, ja todennäköisesti vain lisännyt järjellä olevan asumuspainanteen tuhoutumista.

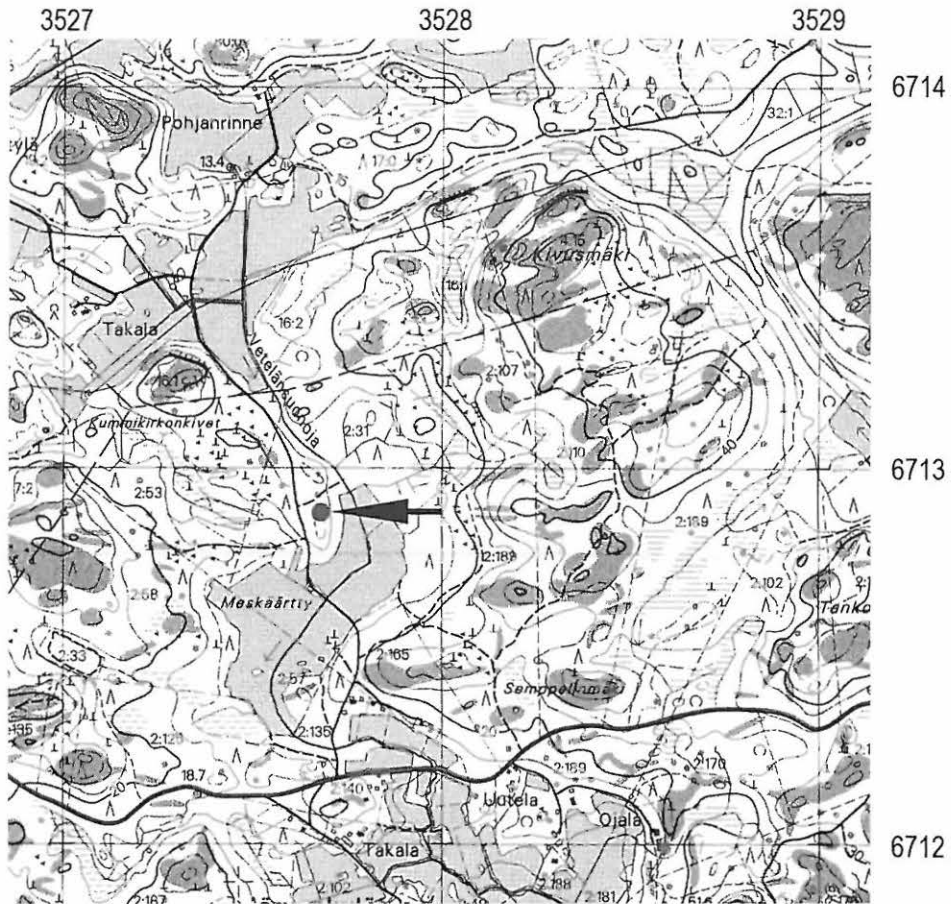
Joitakin havaintoja hiekkakuopan reunalta oli kuitenkin mahdollista tehdä. Painanteen itäreunalla vallin alla oli näkyvissä suhteellisen syvällä (arviolta n. 1,5 metriä turpeen pinnasta) hiiltynyt kerros.

INVENTOINTI 2007

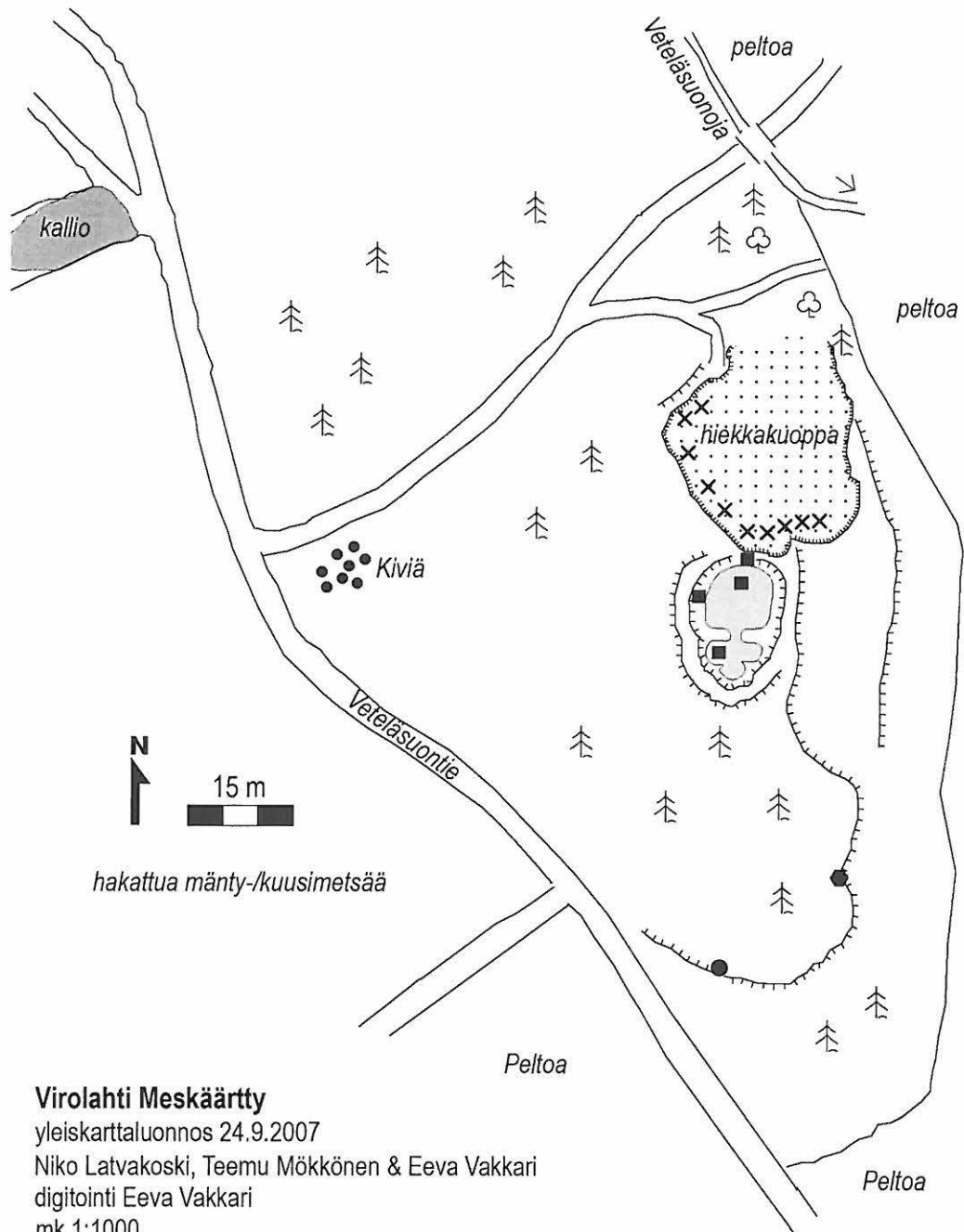
Pvm: 24.9.2008
 Inventoijat: Liisa Kunnas, Niko Latvakoski, Teemu Mökkönen, Heidi Nordqvist, Kerkko Nordqvist ja Eeva Vakkari
 Korkeusmallin mittaukset takymetrillä 3.11.2007 Teemu Mökkönen, Heidi Nordqvist, Kerkko Nordqvist & Wesa Perttola
 Löydöt: KM 37112: 1–18 (orgaanisekoitteista myöhäiskampakeramiikkaa, nuorakeramiikkaa, porfyryri kaapimia, kvartsi-iskoksia, kvartsinen bipolaariydin, palanutta luuta)
 Karsta-ajoituksia: KM 37112:1 – 4535 ± 35 BP (Hela-1613); KM 37112:2 – 3820 ± 45 (Hela-1614) ja KM 37112:3 – 4520 ± 40 (Hela-1615)

Havaintomahdollisuudet: normaalin hyvät
 Lähilöydöt: Takalan asumuspainannekohde n. 760 m S

Kartta: peruskarttaote, yleiskarttaluonnos (mk 1:1000) ja korkeusmalli
 Valokuvat: 5 valokuvaa, 1 esinepiirros

Virolahti Meskärtty
 mk 1:20 000
 Klamila 3042 07 (Maanmittauslaitos 1999)

Virolahti Meskäärty

yleiskarttaluonnos 24.9.2007

Niko Latvakoski, Teemu Mökkönen & Eeva Vakkari

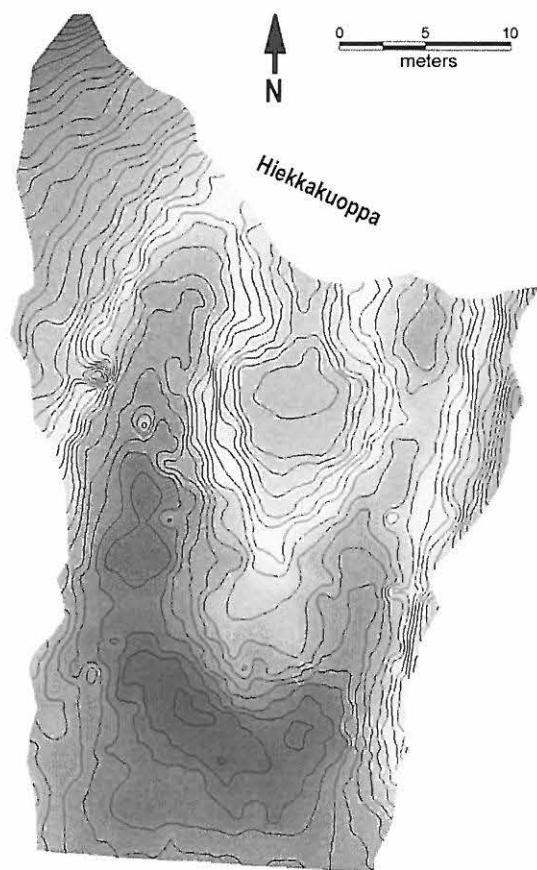
digitointi Eeva Vakkari

mk 1:1000

▨ = asumuspainanteen pohja

■ = koepisto

× = löytöjä

Korkeusmalli asumuspainanteesta. Korkeuskäyrät 10 cm välein. Kartoitus 3.11.2007
Teemu Mökkönen, Heidi Nordqvist, Kerko Nordqvist & Wesa Perttola.

Meskäärtyän hiekkakuoppa. Harjanteen korkeimmalle kohdalle rakennettu asumuspainanne erottuu selkeästi kuvan vasemmalla puolella hiekkakuopan reunalla. Suurin osa löydöistä tuli osin poiskaivetun asumuspainanteen kohdalta. Löytöjä havaittiin kuitenkin koko hiekkakuopan reunan alueelta. Kuva T. Mökkönen 24.9.2007, kohti S.

Meskäärtyän asumuspainanne sijaitsee moreeniharjanteen korkeimmalla kohdalla. Kuvassa erottuu hyvin harjanteen päällä sijaitsevan asumuspainanteen valli suht' tasaisena alueena. Kuva K. Nordqvist 24.9.2007, kohti SE.

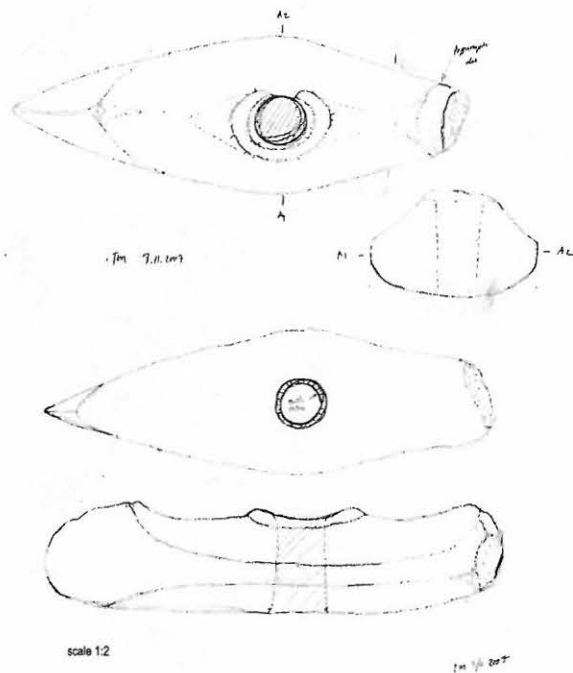
Meskäärtyän asumuspainanteen ympärillä on vaikutta valli. Kuvassa Liisa Kunnas seisomassa pienemmän huoneen keskellä painanteen eteläpäässä. Kuvassa näkyy hyvin painanteen sijainti suhteessa moreenikumpareen itäreunan jyrkkään topografiaan. Kuva T. Mökkönen 24.9.2007, kohti NW.

Meskäärtyän asumuspainanteen isompi huone. Hiekkakuoppa sijaitsee kuvassa keskellä kuusten takana. Kuva on otettu pienemmän huoneen kulmalta. Isomman ja pienemmän huoneen välinen käytävä on kuvassa vasemmalla etualalla. Kuva T. Mökkönen 24.9.2007, kohti NNW.

Meskäätyn asumuspainanne etelästä. K. Nordqvist seisomassa pienemmän huoneen keskellä. Taaempana isompi huone, jonka takana hiekkakuoppa. Kuvan etualalla näkyy vallin rajaama pohjaltaan likimain puolipyörän muotoinen alue. Kuva T. Mökkönen 24.9.2007, kohti N.

Vuonna 2000 hiekkakuopalta otettiin pieni määrä hiekkaa. Hiekan levittämisen yhteydessä kuormasta löydettiin varhainen suippohamarainen kirves. Järvenkylän tilan vanhempi ja nuorempi isäntä osasivat kertoa jotakuinkin kirveen löytöpaikan. Kirveen sisältänyt hiekkakuorma oli otettu painanteen läntisen vallin kohdilta. Kauttaaltaan pahoin rapautunut kirves on maanomistajan hallussa. Kirveen maksimipituus on 20,2 cm. Piirros kannonnokassa löytöpaikalla 3.11.2007 T. Mökkönen. Ei mit-takaavassa!

Virolahti Hailiniemi 1

1050 01 3962

Muinaisjäännöstyyppi: hautaröykkiö
 Ajoitus: pronssikausi
 Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Kartta: 3044 01
 Koordinaatit: X = 6713340 Y = 3540656 Z = 15

Tutkimukset: ei arkeologian tekemiä, ks. kuitenkin Eino Raunio 1972: ”Virolahden maastokohteita”, MV/RHOA.

KOHDEKuvaus

Kohde sijaitsee Virolahden kirkonkylän koillispuolella Hailiniemen itäreunalla Hoikkasaaren kohdalla sijaitsevan jyrkästi veteen putoavan kallion päällä. Paikalta on matkaan Suomen ja Venäjän väliselle rajalle 2 km.

Paikalla sijaitseva röykkiö on mainittuna hiidenkiukaana paikallisten harrastajien kokoamassa ”Virolahden maastokohteita” – teoksessa (Raunio 1972, löytyy ainakin Museoviraston Rakenushistorian osaston arkistosta ja Virolahden kunnankirjaston kotiseutukokoelmasta).

Paikalla sijaitsee soikea 7 x 5 m kokoinen sammaloitunut röykkiö. Kalliopohjalla sijaitsevassa röykkiössä on kahdesta kolmeen kivikertaa ja se on osin reunoilta lauennut. Röykkiön pohjoisreunalla näkyy hieman pohjakehän reunaa. Korkeutta röykkiöllä on noin 40 cm.

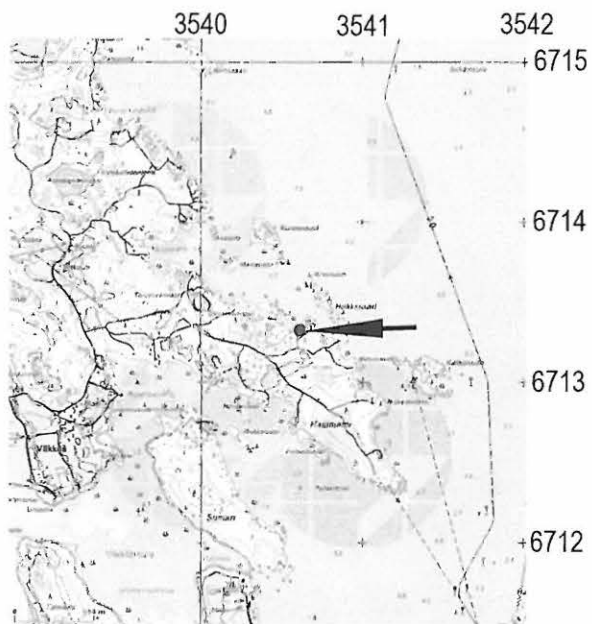
Röykkiön ajoitus pronssikaudelle perustuu kohteen sijaintikorkeuteen ja –paikkaan mereen pistävän kallion laella.

Viereisen mökin omistaja kertoi röykkiön olevan läheisen louhoksen työmiesten majanpohja.

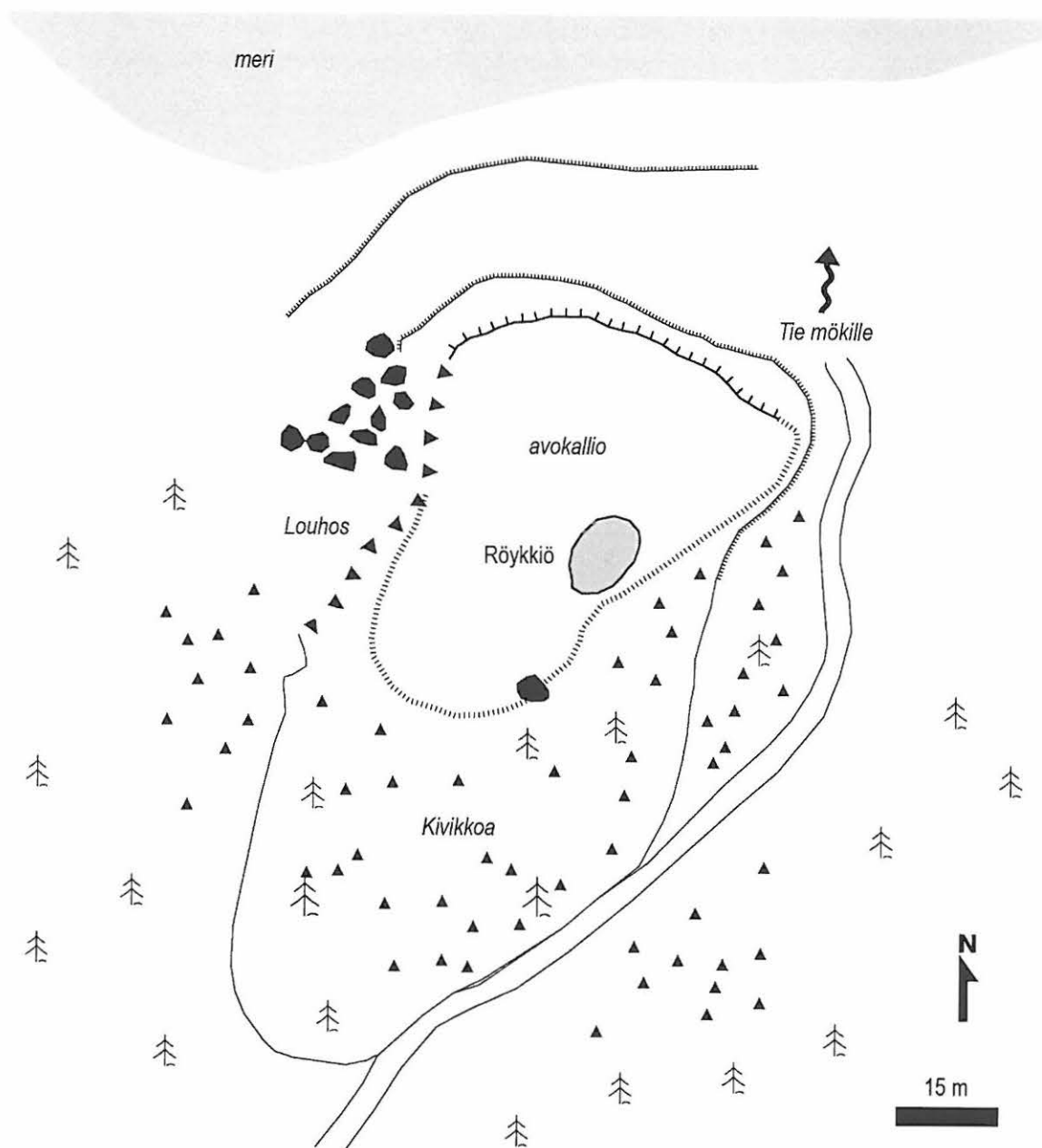
INVENTOINTI 2007

Pvm: 27.4. 2008
 Inventoijat: Teemu Mökkönen, Anna-Maria Salonen ja Eeva Vakkari
 Löydöt: –
 Havaintomahdollisuudet: Hyvät
 Lähilöydöt: –

Kartta: peruskarttaote, yleiskartta 1:1000 ja yksityiskohtainen kartta röykkiöstä 1:100
 Valokuvat: 3 valokuvaa

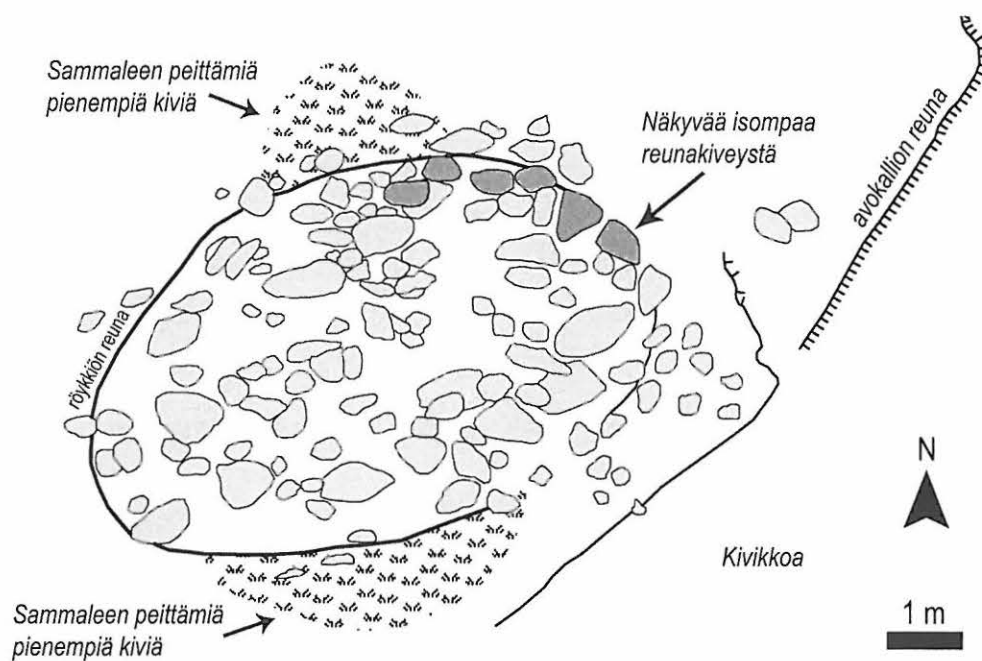
VIROLAHTI HAILINIEMI 1
ei mittakaavassa
www.karttapaikka.fi

VIROLAHTI HAILINIEMI 1

Yleiskarttaluonnos

mk 1:1000

Piirtänyt Eeva Vakkari 27.4.2008

VIROLAHTI HAILINIEMI 1

Röykkiö

mk 1:100

Piirtänyt Eeva Vakkari 27.4.2008

Haliniemi 1. Röykkiö kuvattuna kohti SW. Kuva T. Mökkönen.

Haliniemi 1. Röykkiö kuvattuna kohti NW. Kuva T. Mökkönen.

Haliniemi 1. Röykkiö kuvattuna kohti SE. Kuva T. Mökkönen.

Virolahti Kirkonturan länsipuoli

Muinaisjäännöstyyppi: röykkiö
Ajoitus: rautakausi (?)
Lukumäärä: 1

SIJAINTI

Kartta: VIROLAHTI 3042 10
Koordinaatit: X = 6711878 Y = 3537664 Z = 6–7 m mpy

Tutkimukset: –

KOHDEKUVAUS

Virolahden kirkonkylän pohjoispuolella sijaitsee kapea hiekkapohjainen kannas, joka on aikoinaan erottanut itäisen Kirkkoturan vedet ja läntisen Koivuniementuran vedet toisistaan. Kannaksen keskellä, Kirkkotie 430 kohdalla, sijaitsee yksittäinen, matala, täysin sammaleen peittämä röykkiö.

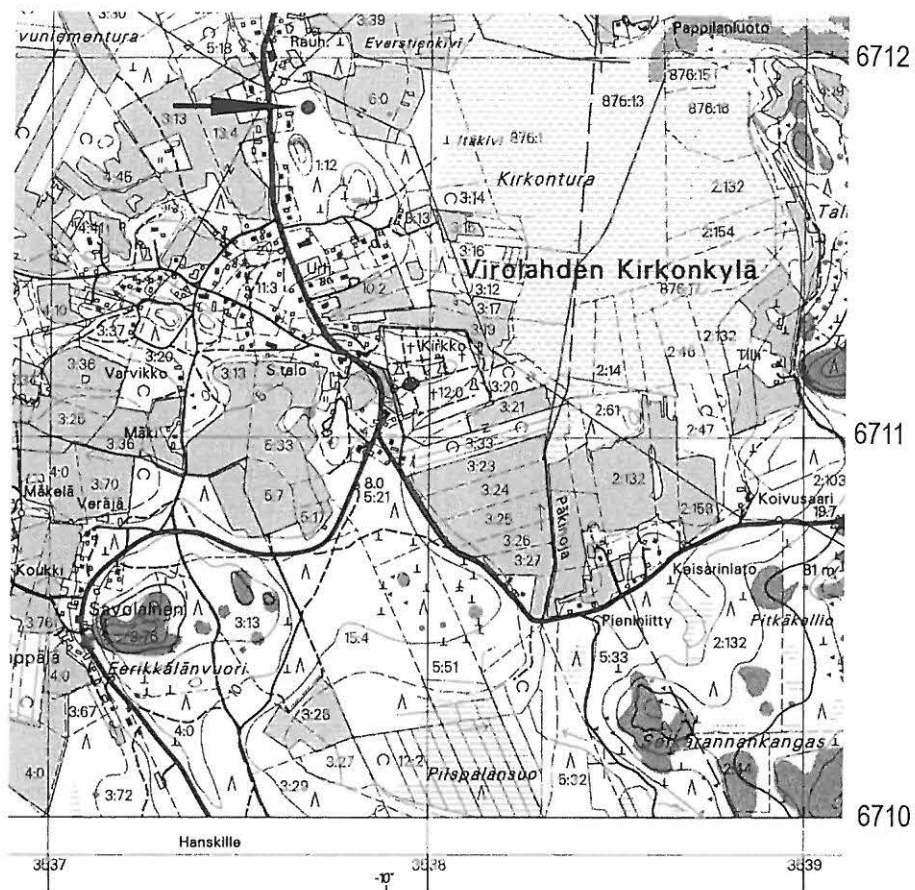
Soikea röykkiö on kooltaan n. 7 x 4 m ja n. 40–50 cm korkea. Täysin sammaloitunut röykkiö on tehty suhteellisen suurista kivistä. Röykkiö vierestä kulkee vanha tieura, johon tehdyssä koepistossa (välittömästi röykkiön länsipuolella) sammalen alta tuli esiin kerros vanhaa kattohuopaa ja bitumia.

Röykkiön pohjoispuolella pellon reunalla on isommista kivistä tehty peltokivikasa, ja epämääräinen kivirivi johon yhtyy epämääräinen kivikehä. Nämä lienevät suhteellisen tuoreita tekeleitä.

INVENTOINTI 2007

Pvm: 26.4. 2008
Inventoijat: Teemu Mökkönen, Anna-Maria Salonen ja Eeva Vakkari
Löydöt: –
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Lähilöydöt: –

Kartta: peruskarttaote, yleiskarttaluonnos mk 1:1000
Valokuvat: 3 valokuvaa

VIROLAHTI KIRKONTURAN LÄNSIPUOLI

mk 1:20 000

Virolahti 3042 10 (Maanmittaushallitus 1999)

Eeva Vakkari aloittamassa dokumentointia seisien röykkiön päällä. Kuva kohti E. Teemu Mökkönen.

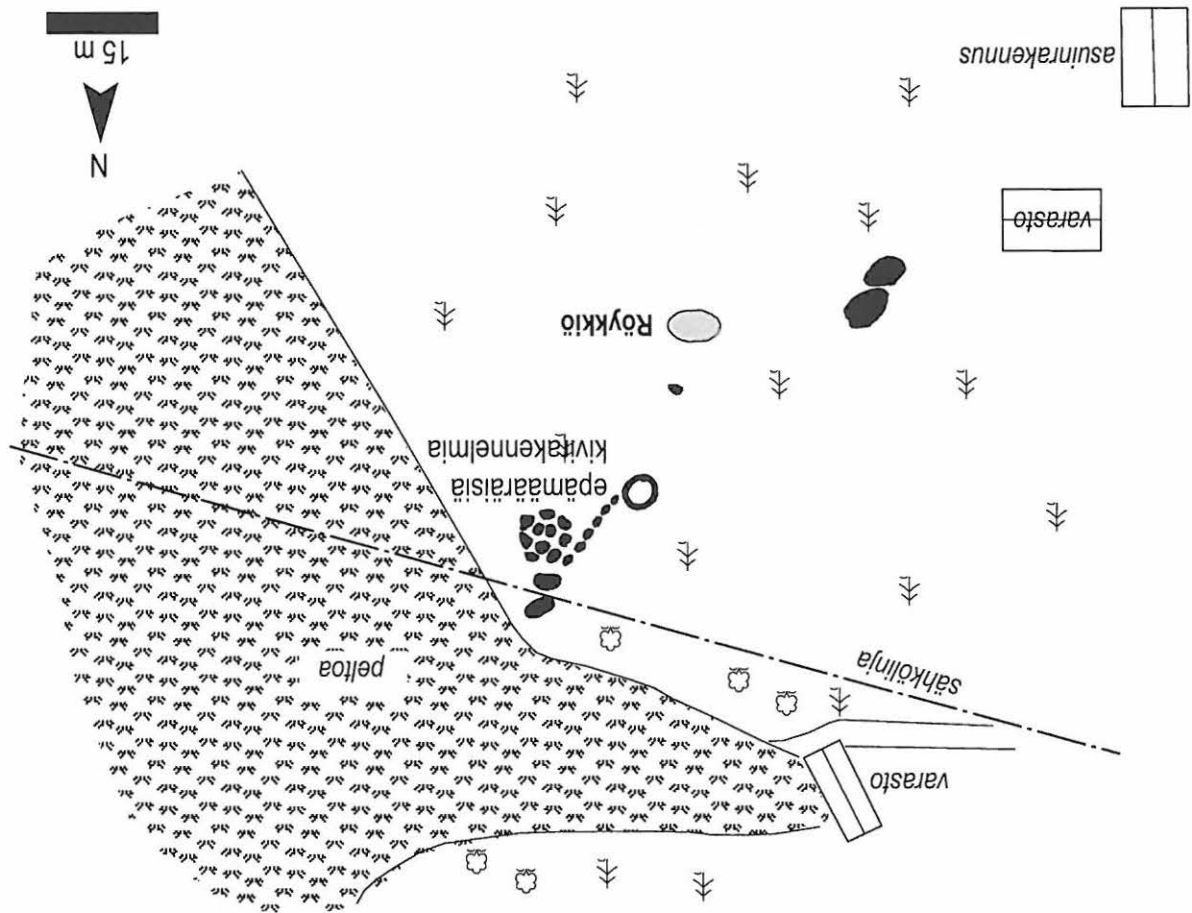

VIROLAHTI KIRKONTURAN LÄNSIPUOLI

Yleiskarttaluonnos

mk 1:1000

Kartoitus Anna-Maria Salonen & Eeva Vakkari 26.4.2008

Sammaloitunut röykkiö. Kuvattu kohti SW. Taustalla häämöttää Kirkkotie 430 piharakennuksen pääty. Teemu Mökkönen.

Pellon reunan epämääräinen kivikehä. Kuvattu kohti W. Teemu Mökkönen.